

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
60. (1125.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,0653
1 amerikai dollár	3,0453
100 magyar forint	1,5412

Aktuális

2

Befogják Bokros Lajos száját?

„Be akarják fogni Bokros Lajos száját” – reagált tegnap Dávid Ibolya, a Magyar Demokrata Fórum elnöke a Fővárosi Választási Bizottság (FVB) szerdai, az MDF fővárosi listáját elutasító döntésére.

Gazdaság

6

Székelyföldi turizmus: ne virslivel és parizerrel!

Fél év elteltével ismét egységes arculatú Székelyföld-standdal mutatkozott be a bukaresti Romexpóban tegnap kezdődött országos turisztikai vásáron Hargita, Kovászna és Maros megye.

Kultúra

8

Bővül a Biblionet hálózata

Második fordulójához érkezett a Művelődési Minisztérium által a romániai könyvtárak technikai korszerűsítésére létrehozott Biblionet program. Kelemen Hunor kulturális miniszter tegnap Bukarestben ismertette a második szakasz nyertesait.

Vezércikk

3

Sztrájkhullám: új identitás?

A mostani válság következtében az emberek ismét egymásra találhatnak, és újra elindulhat egyfajta tömbösödés. Bár a kívülálló számára talán nem tűnik nyilvánvalónak, de igenis kialakulhat közös identitás – akár politikai is – abból, hogy emberek együtt menetelnek. Volt már rá példa a történelemben. ▶

Szócs Levente

Húsvéti bárány, tyúkból

Virágvasárnapi körkép: későn és drágán kerülnek piacra az ünnepi menü kellékei

Nagyon sokan választják a bevásárlóközpontokat. Itt általában nagy a bárányhús-kínálat, és az árak is nagyon széles skálán mozognak. Fotó: Horváth István

„Taktikáznak” idén a húsvéti portékákkal piacolók, későn és drágán kerül piacra a bárányhús, tojás, sonka. Nem csak a válság miatt sáfárkodnak óvatosan a termelők és a forgalmazók: korán jött a húsvét, kevés a vágható súlyú bárány. Akad, aki a gyenge kínálat ellenére is kitart a tradicionális ízek mellett, az igazán elszántak háztáji vágásról szerzik be az ünnepi csemegét. A kispénzüek alternatívákat keresnek: van, ahol az idén a töltött bárányt akciósan vásárolt töltött baromfival helyettesítik az ünnepi illúzió érdekében. Becslések szerint okos vásárlással 200 lejbe kerül az idén a húsvéti menü. **7. oldal ▶**

Görög lecke az EU-csúcson

ÜMSZ

▶ Megkezdődött tegnap este Brüsszelben az uniós tagországok állam- és kormányfőinek kétnapos találkozója, amelyen elsősorban az EU átfogó gazdasági stratégiájának (EU 2020) fő célkitűzéseit vitatják meg. A megbeszélés témái között ismét előtérbe került a pénzügyi nehézségekkel küzdő Görögország helyzete. Angela Merkel német kancellár és Nicolas Sarkozy francia államfő még a találkozó előtt külön-megbeszélést tartott, amelyen megállapodott Görögország támogatásának elveiben. A kompromisszum részletei lapzártánkig nem kerültek nyilvánosságra. **Folytatása a 2. oldalon ▶**

Szakszervezeti „woodoo”

▶ A tanügyminiszter elleni személyes ellenszenv és felháborodás is hangot kapott a tegnapi tanügyi tüntetésen. A Bukarestben demonstráló pedagógusok elrettentő jelképként hordozták végig Daniel Funeriu torz bábuját, a szakszervezetek a tárcavezető példátlan arroganciájára panaszkodtak. **7. oldal ▶**

Bércsökentés és leépítések ellen tiltakoztak tegnap. Fotó: Salamon Márton László

MPP: újabb kongresszus

Incefi Tibor

▶ Rendkívüli kongresszust tart április 10-én Gyergyószentmiklóson a Magyar Polgári Párt – közölte tegnap Szász Jenő, az MPP elnöke. A politikus ezt két nappal azután jelentette be, hogy a Bukaresti Bíróság törvénytelennek nyilvánította az alakulat tavalyi kongresszusán megejtett alapszabályzat-módosítást. Szász szerint a kongresszus összehívása és a bírósági ítélet között összefüggés nincs. **Folytatása a 3. oldalon ▶**

Mai mellékletünk:

Röviden

Korai volt Obama öröme

Az amerikai képviselőháznak ismét jóvá kell hagynia az egészségügyi törvény módosító csomagját, mivel a szenátusban egy tegnapi hajnalba nyúló, többórás vita során a republikánusok kifogást emeltek a tervezet két pontja ellen. A demokrata párti képviselők kezdeményezésére létrejött módosító csomagot vasárnap fogadta el a képviselőház. Republikánus szenátorok azonban ki akarnak venni belőle két cikkelyt, amelyek szerintük sértik a költségvetési szabályokat. Emiatt a képviselőháznak újra kell szavaznia a csomagról. Korábban demokrata párti vezetők arról számoltak be, hogy több képviselőjüket megfenyegették, amiért megszavazták a tervezetet.

A nézeteltérések elsimitása nélkül ért véget Netanjahu látogatása

Az izraeli-amerikai nézeteltérések megoldása nélkül ért véget szerda este Benjámin Netanjahu izraeli miniszterelnök kétnapos washingtoni látogatása – közölték meg nem nevezett amerikai és izraeli tisztségviselők. Abban próbáltak megállapodni, hogy Izrael milyen gesztusokkal tudná viszszerényíteni a palesztinok és az Obama-kormány bizalmát, amelyet azzal veszített el, hogy bejelentette 1600 új lakás felépítésének tervét Kelet-Jeruzsálemben.

Daimler-botrány: Horvátországban is vizsgálatot indítanak

Horvátországban is vizsgálatot indítanak a Daimler német autógyárral kapcsolatos vesztegetési ügyben, mert a *The Wall Street Journal* című amerikai napilap és több külföldi hírgyűjtő jelentése szerint az érintett, legalább 22 ország között Horvátország is szerepel. A horvát korrupcióellenes hivatal (USKOK) kérte szerdán a rendőrséget, hogy indítson vizsgálatot annak kiderítésére: a Daimler bármely képviselője megvesztegetett-e bármely horvát állami tisztségviselőt megrendelés érdekében. Az USKOK szóvivője ehhez hozzátette, hogy a főügyési hivatal információt kért az ügy esetleges horvátországi vonatkozásáról.

Lelőttek egy iszlamista lázadót

Orosz rendőrök megöltek egy iszlamista felkelővezért az észak-kaukázusi Nalcsik városában – közölte tegnap az orosz belügyminisztérium egyik illetékese. A tisztségviselő szerint a nalcsiki rendőrök szerdán késő este igazoltatni akartak egy gyanús férfit, de az tüzet nyitott rájuk. A lövöldözésben az illető életét veszítette, de a biztonságiak közül senkinek sem esett baja. A tűzharc után derült ki, hogy az áldozat Anzor Asztemirov, a kabard-balkárföldi alvilág vezetője, az öt évvel ezelőtti nalcsiki terrortámadások egyik szervezője.

Iráni atomprogram: Kína közvetít

Kína ismét a párbeszédet és a tárgyalásokat szorgalmazta az iráni atomprogram ügyében tegnap, egy nappal a Teherán ellen újabb szankciókat fontolgató hat ország képviselőinek telefonkonferenciája után. „Kína felszólít minden felet, hogy a diplomáciai utat válassza az iráni nukleáris kérdés békés megoldásához, párbeszéd és tárgyalások révén” – mondta Pekingben újságíróknak Csin Kang külügyi szóvivő.

„Nyugtalanító a kubai helyzet”

Nagyon nyugtalanítónak ítélte a kubai emberjogi helyzetet tegnap Barack Obama amerikai elnök. Hangsúlyozta, hogy Havana ígéretével ellentétben, miszerint jobb kapcsolatot alakít ki Washingtonnal, állandó a feszültség a két ország viszonyában. A kubai hatóságok ahelyett, hogy megragadnák a lehetőséget egy új korszak megnyitására, továbbra is vaskézrel letörlik a kubai nép törekvéseit – állapította meg az elnök.

Görögország leckéje a brüsszeli EU-csúcson

Folytatás az 1. oldalról

Az uniós csúcstalkozó előtt az euróövezeten kívüli európai uniós tagállamok segítségére szolgáló pénzalap kiterjesztésének lehetőségét vetette fel Brüsszelben több kormányfő a pénzügyi nehézségekkel küzdő Görögország támogatására. Az euróövezeten kívüli tagállamok fizetési mérlegéhez középtávú pénzügyi támogatás nyújtására létrehozott alap maximális keretét tavaly emelték fel 50 milliárd euróra. Az EU – a Nemzetközi Valutaalap (IMF) támogatási csomagjához csatlakozva – ebből finanszírozta Magyarországot, Lettországot és Romániát gazdasági válság alatti támogatását, de a keretből jelentős rész elvben még igénybe vehető. Ezért vetődött fel az az ötlet, hogy terjesszék ki az eurózónába már bekevert államokra is azt a kört, amely hitelhez juthat a keretből.

Az uniós tagországok kormányfőinek tavaszi találkozásán az előjelek szerint Görögország helyzete megint jelentős teret kap, pedig a fő cél a következő tíz évre vonatkozó átfogó gazdaságpolitikai, foglalkoztatási, növekedési stratégia (EU 2020) kidolgozása lenne. Diplomata szerint ez az álláspont egyre növekvő támogatást élvez

A vizontlátás öröme? Nicolas Sarkozy francia államelnök és Angela Merkel német kancellár

Fotó: Agerpres

az uniós tagországok között. Ez egyben azt is jelzi, hogy a korábbi pesszimista várakozásokkal ellentétben a kétnapos értekezleten megállapodás született a görög témában. Jean-Claude Juncker luxemburgi miniszterelnök, az eurózónához tartozó országok pénzügyminiszteri csoportjának elnöke ezt

megerősítve úgy nyilatkozott: várakozásai szerint csütörtök éjjel sikerül kompromisszumra jutni a témában. Brüsszelben mások mellett Bajnai Gordon magyar miniszterelnök is sürgősnek mondta, hogy az EU – a szolidaritáson alapuló – megoldást találjon Görögország problémájára.

A csúcstalkozóon Romániát Traian Băsescu államfő képviseli, aki az ülés előtti nyilatkozatában hangsúlyozta: országa támogatja ugyan a szegénység 25 százalékos csökkentésére vonatkozó „rendkívül ambiciózus” uniós célkitűzést, ám szeretné, ha a frissen csatlakozott tagállamok segítséget is kapnának ebben az EU-tól. ◀

Befogják Bokros Lajos száját?

Kánya Gyöngyvér, Budapest

„Be akarják fogni Bokros Lajos száját” – reagált tegnap Dávid Ibolya, a Magyar Demokrata Fórum elnöke a Fővárosi Választási Bizottság (FVB) szerdai, az MDF fővárosi listáját elutasító döntésére. A politikus budapesti nemzetközi sajtótájékoztatóján úgy fogalmazott: a Fidesz, a Jobbik és a Magyar Szocialista Párt delegáltja kiszorította a negyedik esélyes, rivális pártot. Dávid Ibolya arra utalt, ha az MDF nem tud fővárosi listát állítani, akkor sokkal kevesebb esélye lesz arra, hogy az 5 százalékos bejutási küszöböt elérve mandátumot szerezzen az áprilisi választáson. A párt fő bázisa Budapest, amely-

nyben itt nem állíthat területi listát, országosan 7-8 százalék körüli eredményt kellene elérnie.

„Ez az eljárás a három rivális pártnak a bigámista násztánca”, amelynek egyetlen célja, hogyan lehet az MDF programját elnémitani – jelentette ki az MDF elnöke. Dávid bejelentette azt is, hogy a párt tegnap az Országos Választási Bizottsághoz fordult jogorvoslatért.

Az FVB ezért utasította vissza az MDF fővárosi listájának nyilvántartásba vételét, mert a jogerősen nyilvántartásba vett jelöltek száma sem a lista bejelentésekor, sem a testület döntésekor nem állt a szükséges számban rendelkezésre. A testület indoklásában emlékeztetett: az országgyűlési

képviselők választásáról szóló törvény melléklete szerint a magyar fővárosban nyolc egyéni választókerületben kell egyéni jelöltet állítani a területi lista állításához, ám a fővárosi 15. számú országgyűlési egyéni választókerületben jelöltként nyilvántartásba vett Csapody Miklós írásbeli nyilatkozatában a jelöléséről március 24-én lemondott, ebből következően a testület rendelkezésére csak hét olyan igazolás áll, amelyet a területi listaállítás kapcsán figyelembe vehet. Az FVB felhívta a figyelmet arra is, hogy Slosár Gábor és Király Zoltán nyilvántartásba vételére március 22-én 16 órát követően került sor, azaz a határidő lejártakor ezek a személyek még nem voltak jelöltek, ezért őket a törvényi feltételek teljesítésének vizsgálata során a szükséges nyolc egyéni országgyűlési jelölthöz az FVB nem tudta hozzászámítani. „Tehát a jogerősen nyilvántartásba vett jelöltek száma sem a lista bejelentésekor, sem a Fővárosi Választási Bizottság döntésekor nem állt a szükséges számban rendelkezésre” – foglalta össze az FVB.

Kajdi József, az MDF szakpolitikai koordinátora a tegnapi sajtótájékoztatón közölte: amikor az MDF hétfőn délután négy előtt leadta budapesti listáját, nyolc, tisztán MDF-es egyéni képviselőjelöltje volt a fővárosban, akit nyilvántartásba is vettek. Felhívta a figyelmet arra: az FVB hétfői ülésén még úgy döntött, Király Zoltán és Slosár Gábor is indulhat egyéni képviselőjelöltként az országgyűlési választásokon. ◀

Kémrepülők: Vágó repült

Gyulay Zoltán

Áldozatnak, nem pedig felelősnek érzi magát Vágó József, a Nemzeti Közlekedési Hatóság (NKH) igazgatója, akit két izraeli kémrepülőgéppel március 17-i ferihegyi berepülését követően szerdán felfüggesztett állásából Hónig Péter magyar közlekedési miniszter. Az igazgató egy nappal korábban a budapesti országgyűlés illetékes szakbizottságának meghallgatásán elismerte, hogy az izraeli nagykövetség kérésére a külügyminisztérium közvetítésével megadták a magyar a légtér használatára az engedélyt, de az eseményről a hatályos törvények ellenére – a 2004 óta folytatott gyakorlatnak megfelelően – nem értesítették sem a két polgári, sem a két katonai titkosszolgálatot (a hírszerzést és az elhárítást). A veszprémi katonai légiirányítás csak akkor érzékelte a két izraeli kémrepülőgépet, amikor Románia felől már beléptek a légtérbe. Vágó József – írják budapesti lapok – a rendszerváltozás előtt katonai pilótaként szolgált, a Szovjetunióban tanult, és 1990 után a Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) tisztje lett, a Ferihegyi repülőtér védelmével bízták meg. Az izraeli gépek berepülése miatt a légtügyi igazgatót kívül Horváth Zoltán Csaba, a közlekedési hatóság elnöke és négy munkatársa ellen is fegyelmi eljárás indult. „Nem merült fel, hogy politikai felelősségre vonásra lenne szükség” – közölte Szollár Domokos, a magyar kormány szóvivője. ◀

Dávid Ibolya, a Magyar Demokrata Fórum (MDF) elnöksasszonya

Fotó: MTI

F-16-os roncsok?

ÚMSZ

Roncsoknak nevezte a Gripen harci gépeket gyártó Saab svéd vállalat képviselője azt a huszonnégy használt F-16-ost, amelyek megvételére javaslatot tett a Legfelső Védelmi Tanács (CSAT). A román védelmi minisztériumnak ugyancsak ajánlatot tevő skandinávok azt kérik a parlamenttől, hogy csak azután döntsön a megvásárlásról, miután áttanulmányozta a többi ajánlatot is. „Ha jól értettem, akkor még nem született döntés, a CSAT csupán javaslatot tett a parlamentnek. A mi ajánlatunk több ezer munkahelyet teremtene, befektetőket hozna az országba, és partneri kapcsolatok révén felélesztene a román repülőgépgyártó-ipart” – fejtette ki a Mediafaxnak Richard Smith, a Gripen marketingigazgatója. Nem óhajtott válaszolni arra a kérdésre, hogy szintén törvénytelenül esett-e a választás az amerikai légierők által kiszuperált F-16-osokra, de megjegyezte, hogy EU-tagállamként Romániának be kell tartania a közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat. A svédok kérése azonnali meghallgatásra talált Mircea Geoană szenátusi elnöknel, aki az EU-nagykövettekkel tartott tegnapi találkozóján bejelentette: amint megérkezik a parlamenthez a CSAT-ajánlás kéri fogja, hogy az összes érdekelt cég ismertesse ajánlatát. „Meggyőződésem, hogy csak akkor tudunk érdemben dönteni arról az amúgy szükséges és költséges beszerzésről, ha meghallgatjuk az összes ajánlattevő cég érveit” – fejtette ki Geoană, aki ezzel borsot törhet Traian Băsescu államfő orra alá, akivel szemben alulmaradt a tavalyi elnökválasztások alkalmával. A szenátus elnöke is hangsúlyozta a svédok által felrőtt kifogást, hogy Románia nem csatlakozott a az Európai Védelmi Ügynökség magatartáskódexéhez. ◀

Beépített garancia

Sipos M. Zoltán

„Az RMDSZ jónak tartja az új oktatási törvénytervezetet, amelyben benne van egy mélyreható reform lehetősége, és a magyar nyelvű oktatás szempontjából is fontos rendelkezéseket tartalmaz, de több pontjában további tisztázásra van szükség” – jelentette ki Markó Béla miniszterelnök-helyettes tegnap Kolozsváron, a magyar felsőoktatási szakemberekkel folytatott megbeszélést megelőzően. A szövetség ügyvezető elnökségének épületében tartott találkozó annak a tárgyalássorozatnak a része, amelynek keretében az RMDSZ széles körű konzultációt folytat a kérdésben érdekelt felekkel. Így az elmúlt hetekben Markó találkozott a magyar tanfelügyelőkkel,

iskolaigazgatókkal, vallási vezetőkkel, és tegnap a kolozsvári felsőoktatási intézmények magyar tannyelvű karainak képviselőivel. „A cél egyszerű: minél jobb oktatási törvényre van szükség. Értékelem az oktatási miniszter munkáját, mert egy jó törvénytervezetet állított össze, amelyben benne van a decentralizáció lehetősége. Ez nekünk, magyaroknak rendkívül fontos, hisz egyfelől az oktatással kapcsolatos döntéseket minél közelebb hozhatjuk a helyi közösségekhez, másrészt pedig a finanszírozási lehetőségek is decentralizálódnak” – mondta a szövetségi elnök.

A legkiterjedtebb magyar nyelvű képzést biztosító Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) magyar szakemberei

úgy gondolják, hogy a tanügyi törvénytervezet túl tágra értelmezi az egyetemi autonómiát. „Nem vagyunk biztosak benne, hogy amikor konkrétan érvényesíteni kell ezt az autonómiát, akkor az egyetemek számára megfelelően fogják értelmezni: túl nagy beleszólást biztosít az egyetemen kívülieknek” – mondta el az Új Magyar Szónak Magyarai Tivadar, a BBTE rektorhelyettese. Üdvözölte viszont azt, hogy a törvénytervezetbe tételesen bekerült az, hogy a BBTE magyar nyelvű oktatást biztosít. „Ezt egy beépített garanciának értékeljük. Nem szeretnénk volna, hogy közép- vagy hosszú távon ez az egyetemet éppen vezető testületől függjön” – nyugtázta lapunknak a konzultációk kapcsán Magyarai. ◀

A felsőoktatási szakértők szerint a készülő oktatási törvény túl tágra értelmezi az egyetemi autonómiát

Fotó: RMDSZ

Elhatárolódnak Voicutól

ÚMSZ

Miközben a korrupcióval vádolt Cătălin Voicu szociáldemokrata szenátort továbbra is orvosi megfigyelés alatt tartják a fővárosi Egyetemi Kórházban, a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) és a Szociáldemokrata Párt (PSD) között heves vita robbant ki azzal kapcsolatban, hogy az egy nappal ezelőtt mentelmi jogát elvesztett honatyja szerepelt-e a két alakulat közös kormányzása idején a magas rangú tisztségekre javasolt személyek listáján. Mircea Geoană, a szenátus szociáldemokrata elnöke félretájékoztatásnak és hazugságnak nevezte Vasile Blaga belügyminiszter azon kijelentését, miszerint Cătălin Voicut prefektusi vagy államtitkári tisztségre javasolta a PSD. „Az összes kormányzati tisztségre tett javaslatainkat hivatalos átiratban küldtem meg Emil Boc miniszterelnöknek” – mondta el Geoană, felszólítva a kormányfőt, hogy hozza nyilvánosságra a felterjesztett PSD-sek listáját. Hozzátette: Blaga felvetése abból a szempontból nem logikus, hogy Voicunak a szenátori tisztségről kellett volna lemondania ahhoz, hogy prefektus vagy államtitkár lehessen. Geoană

ugyanakkor hangsúlyozta, hogy sem szenátusi elnöki, sem PSD-elnöki minőségében nem kapott semmiféle tájékoztatást a befolyással való üzérkedéssel vádolt honatyja tetteiről, megjegyezve: mások látszólag kaptak ilyen információkat.

A Gândul című napilapnak adott interjújában Vasile Blaga belügyminiszter megaláozta, hogy ha valóságos a kiszivárogtatott telefonlehallgatási jegyzőkönyvek, akkor az a mintegy harminc belügyes, akivel Voicu kapcsolatban állt, azonnal szedheti a sátorfáját.

Mint ismeretes, a szenátus plénuma szerdán jóváhagyta azt az Országos Korrupcióellenes Igazgatóság (DNA) által benyújtott kérést, amelyben az ügyészek azt kérték a felsőháztól, hogy engedélyezze Voicu előzetes letartóztatásba helyezését. A felsőházi honatyák közül hetvenen támogatták az előzetes letartóztatásba vételről szóló kérést, negyvenen elleneztek, így az minősített többséggel ment át a felsőházon. A procedúrára azért volt szükség, mert a hatályos törvények értelmében egy képviselőt vagy szenátort csak a parlament illetékes házában jóváhagyásával lehet őrizetbe venni. ◀

MPP: újabb kongresszus

Folytatás az 1. oldalról

„Csak annyiban van összefüggés, hogy a kongresszus feladata lesz eldönteni, megfellebbezzük-e az ítéletet vagy sem” – magyarázta lapunknak Szász Jenő. A politikus szerint nem áll fenn a veszély, hogy kifutnak az óvási határidőből. „Még az ítélet indoklását sem kaptuk kézbe. Lesz még időnk fellebbezni, s van esélyünk nyerni is” – jelentette ki.

Mindazonáltal a gyergyószentmiklósi pártterkezetlet a régi alapszabály szerint tartják, így a küldöttek száma is kisebb lesz. A kongresszus napirendje is meg egyezik majd a tavalyi kongresszuséval, azaz szerepel majd benne a tisztújítás is. „Gyergyóban alkalma lesz minden résztvevőnek elmondani azt, ami esetleg a szívet nyomja” – magyarázta az ÚMSZ-nek Szász Jenő.

Mint ismert, a fővárosi bíróság a hét elején helyt adott annak az óvásnak, amelyet az MPP 2009. március 14-i, botrányos gyergyói Országos Tanácsán (kongresszusán) történtek miatt a párt Bihar megyei szervezete nyújtott be, lényegében megtámadva Szász Jenő elnökké választását. A bíró március 5-i tárgyaláson nem hirdetett ítéletet, azt március 12-re

halasztotta. Az említett Országos Tanácscon Szász Jenőt megerősítették pártelnöki tisztségében. A jelenlévők többsége valóban megszavazta a döntést, annak ellenére, hogy a procedúrát a párttagok és a küldöttek egy része szabályellenesnek minősítette. Szász ugyanis a voksolás előtt előlalt az azzal a javaslattal, hogy a 144 országos küldöttön kívül kapjanak szavazati jogot a meghívottak is, például az előző évi helyhatósági választásokon mandátumot szerzett tisztségviselők. Mindez annak ellenére történt, hogy az alapszabály világosan előírta: csak a megyei küldöttgyűléseken kijelölt küldöttek szavazhatnak. A küldöttek azonban jóváhagyták az indítványt, módosítva ezzel az alapszabályt, így rajtuk kívül további 281 személy is voksolhatott.

Emiatt a pártelnök belső ellenzéke az alapszabállyal ellentétesnek minősítette a határozatot. Indulatokkal terhes hangulatban folytatódott a kongresszus, a küldöttek egy része elhagyta a termet. Így a szavazati jogra szert tett 425 személyből csupán 289 voksolt az ülés végén. Szász ennek köszönhetően kaphatott 256 szavazatot, pártelnöki mandátuma ezzel négy évre meghosszabbodott. ◀

Sztrájkhullám: új identitás?

Szöcs Levente

Közvetlenül a mostani sztrájk kirobantása előtt többek úgy vélekedtek, hogy a tanárok által elindított tiltakozáshullám csupán a kezdete egy mélyebbre ható társadalmi „földmozgásnak”,

amely fokozatosan ellenőrizhetetlenné válhat, és hosszú idő után először elsöpörheti a kormányt. Talán túlságosan pesszimista a forgatókönyv, de egy bizonyos: elindult egy folyamat, amely alapvetően megváltoztathatja társadalom és politika viszonyát a következő pár évben, és amely többek között az ország újbóli „balra fordulásához” vezethet. Ennek jeleit már látni másutt – elég, ha Barack Obama győzelmére gondolunk az Egyesült Államokban, vagy még közelebb, időben és térben, Nicolas Sarkozy francia elnök pártjának kudarcára a múlt héten véget ért regionális választásokon. A változásoknak nyilvánvalóan köziük van a gazdasági válsághoz, amely az említett országokban korábban robbant ki, és hamarabb is cseng(ett) le.

Romániában jó ideje a politikai elemzés egyik állandó témája a Szociáldemokrata Párt relatív sikertelensége. És valóban, az egyetlen baloldali alakulatról van szó, egy olyan országban, ahol a lakosság kevesebb mint fele képes fenntartani magát önerőből. Ezzel szemben azt láthatjuk, hogy a jobboldal hódít egyre nagyobb tömegeket. Egyes politológusok szerint olyan jelenségről van szó, amely a nagy ipari platformok felszámolásával indult el. Azelőtt hatalmas tömegek számára a munkahely volt az a tér, ahol a köz- és a magánérdek valamilyen formában találkozott, megszűnése tehát a közös érdekérvényesítés végét is jelentette. És szintén ebből következően, az ipari platformokkal nem csupán társadalmi, hanem választói, tehát politikai tömbök szűntek meg. Ez új helyzetet teremtett a politikai pártok számára is. A baloldal átfogó üzenetei a munkahelyét elvesztett, egyénné idegenedett munkásembert már nem tudták megszólítani. Annál eredményesebbé vált a jobboldal diskurzusa, amely nemcsak individualistább, de mondjuk ki: érzelmdúsabb és populistább is. Másfelől a kettős, társadalmi-politikai identitás gyengülése értelemszerűen politikai érdektelenséggel párosult, aminek szintén a baloldal látta a kárát.

A mostani válság következtében az emberek ismét egymásra találhatnak – nem az ipari platformokon, mert azokat felszámolták, hanem az utcán –, és újra elindulhat egyfajta tömbösödé. Bár a kívülálló számára talán nem tűnik nyilvánvalónak, de igenis kialakulhat közös identitás – akár politikai is – abból, hogy emberek együtt menetelnek. Volt már rá példa a történelemben.

▶ Román lapszemle

Az Egészségügyi Minisztérium közvitára bocsátotta törvénytervezetét, amely szerint egy biztosított egy évben legtöbb hatszáz lejt fizet majd az orvosi ellátásért. Ez az egyedüli konkrét összeg a törvénytervezetben, és nem írja le egyértelműen a rendszer gyakorlati működését. (Gândul) ▶ A magánszemélyek drágábban árulják ingatlanjaikat, mint az ügynökségek. (Adevărul) ▶ Az Országos Korrupcióellenes Igazgatóság (DNA) katonai ügyészei bíróság elé állítottak egy ezredest, mert négy éven keresztül törvénytelenül „kóstitolta” a tisztek ebédjét. (Gândul) ▶ Ballassal és egy nő meggyilkolásával vádolnak Magyarországon egy 21 éves Kovászna megyei férfit. Viorel Fulust szerdán tartóztatták le, és kiadják a magyarországi hatóságoknak. (Adevărul)

Román Hírszerző Szolgálat: a báránybőrbe bújtatott Securitate?

Véres, tragikus esemény ürügyén született meg húsz esztendővel ezelőtt a legfontosabb romániai titkosszolgálat, a Román Hírszerző Szolgálat (SRI), amelynek történetét is végigkísérik a botrányok.

Bogdán Tibor

▶ 1990. március 26-án, nem is egészen egy héttel a március 20-i marosvásárhelyi magyarellenes pogromkísérlet után alakult meg a Román Hírszerző Szolgálat (SRI). Józán politikai elemzők, politikai körök már akkor gyanították, hogy a két esemény egyidejűsége nem a véletlen műve.

Ürüg: a magyar veszély

Ma már világos – bár konkrét bizonyítékok továbbra sincsenek rá – hogy a marosvásárhelyi véres román–magyar összetűzést az akkori hatalom vezetői, illetve a magát átmenteni kí-

nacionalizmus, irredentizmus és revizionizmus is.

Átmentett struktúrák

A SRI tagjai a volt politikai rendőrség soraiból kerültek ki. Akkor talán még elfogadhatónak is hangzott Ion Iliescu, valamint a testület alapító igazgatója, Virgil Măgureanu érvelése, miszerint időre van szükség ahhoz, hogy „tiszta” hírszerzőket neveljenek ki – ma már viszont nehezen érthető, hogy mit keresnek még mindig a hírszerző struktúrák vezető tagjai között egykori szekusok.

A Szekuritátának hat alegysége volt: az első három a másként gondolkodókat,

alapító-igazgató, Virgil Măgureanu a legismertebb, és ő maradt meg legtovább – több mint hét esztendőn át – tisztségében. Ő egyben egyfajta záloga is volt annak, hogy a volt szekusok átmenthetik magukat az új testületbe. Ceaușescu Amerikába szökött volt kémfőnöke, Mihai Pacepa szerint ugyanis Măgureanut 1972-ben szervezte be a politikai rendőrség, majd a kommunista külső elhárítás századosa lett. „Civilben” a Ștefan Gheorghiu pártakadémia tanított, vagyis a diktatúra készséges kiszolgálója volt. Eredeti neve Asztales Imre; magyar származása miatt a román nacionalisták gyakran támad-

mal ezredesből tábornokká léptették elő. 1969-ben véggezte el a Nicolae Bălcescu Tisztképző Főiskolát, majd 1974–1976 között a bukaresti Hadtudományi Akadémián folytatta tanulmányait, 1990-ben szenátor lett. Többször vádolták azzal, hogy 1989 előtt a KGB-vel állt kapcsolatban. A SRI-igazgatói tisztségéről 2006-ban mondott le, Omar Hayssam szökése nyomán. Tavaly októberben halt meg.

2006 júliusa és októbere között ideiglenes megbízással Florian Coldea hírszerző tábornok, az intézmény aligazgatója került a SRI élére, majd a jelenlegi igazgató, George Cristian Maior következett. A kolozsvári származású politikus, diplomata, a magyarellenességéről is nevezetes, volt oktatási miniszter, Liviu Maior fia. A külügyi tárca államtitkáráként Ro-

latában álló politikai rendőrséget szervezett. 1993-ban a sajtó figyelmeztetett: a SRI terroristákat képez ki Fogaras közelében a Hezbollah számára.

A SRI-t gyakran vádolták ellenzéki politikusok szervezeti vezetőik, újságírók törvénytelen lehallgatásával, megfigyelésével. 1995-ben a Ziua újságírói, járókelők segítségével fel tartóztattak két hírszerző tisztelet, akik Tana Ardeleanu újságíró és a Moszkvából éppen hazatért politikus, George Scutaru találkozájáról készítettek felvételeket. 1996-ban Vadim Tudor politikusok, közéleti személyiségek telefonbeszélgetéseiről készült tiz kazettát mutatott be. A parlamenti meghallgatáson Măgureanu két volt helyettese, Dumitru Cristea és Victor Marcu tanúsította a Constantin Bucur SRI-százados által kicsempészett

A magyar kártya

A SRI – amely már megszületését is a magyarellenes diverziónak köszönhette – csaknem egész története során fontos szerepet vállalt a magyarellenes hangulatkeletésben. A „magyar irredenták leleplezésével” nyilván tulajdon létezősülsőségét is igazolni kívánta, de azt is tudta, hogy Romániában könnyű anyagi támogatáshoz jutni a magyar kártya kiállításával. Tevékenységi beszámolóiban, csaknem az utóbbi évekig, mindvégig ott szerepelt a magyar veszély. A SRI magyar politikusokat, újságírókat tartott megfigyelés alatt.

1998-ban állították katonai bíróság elé a SRI egykori századosát, Constantin Alexát, aki ellopta a testület irattárából, és eljuttatta a román sajtóhoz Bárányi Ferenc, akkori egészségügyi miniszter állítólagos szekusdosszióját.

Virgil Măgureanu

Costin Georgescu

Alexandru-Radu Timofte

Florian Coldea

George Maior

vánól Szekuritáté provokálta ki. Ezt közvetett bizonyítékok sora támasztja alá: 1989 decembere és 1990 márciusa között például mintegy nyolcvanezer dossziének veszett nyoma a szeku levéltárából, az érdekeltek ugyanis gondosan előkészítették a majdani SRI-kaderek tisztára mosását. A vérontásra azért volt szükség, mert Ceaușescu politikai rendőrsége akkor még olyannyira gyűlölt intézmény volt, hogy „komoly megalapozottság” nélkül aligha lehetett volna létrehozni egy Szekuritátéra épülő újabb struktúrát. A Románia területi épségét fenyegető „magyar veszély” ehhez kiváló ürügyként szolgált: a marosvásárhelyi eseményekkel bizonygatni lehetett, hogy a SRI-re az „ősi román föld” védelme érdekében van szükség. A román közvélemény így aztán – legalábbis a kezdetekben – amolyan nemzetmentő szervezetnek tekintette a báránybőrbe bújtatott Szekuritátét, amelynek legfőbb feladatának a nemzetbiztonságot szolgáló információgyűjtést jelölték meg. Sajnos „a nemzetbiztonságot fenyegető veszélyek” között fontos helyen szerepelt a magyar sovinizmus,

az emigránsokat és a magyarokat megfigyelő politikai rendőrség, a gazdasági ügyekkel foglalkozó és a kémelhárító volt. Ezeket gyakorlatilag az SRI és a Külső Hírszerző Szolgálat egyesíti. A negyedik alegység a hadsereget ellenőrizte, ebből alakult meg a katonai hírszerző szolgálat. Az ötödik Ceaușescu testőrsége volt, ebből alakult meg az Őrző-Védő Szolgálat, végül a hatodik különleges bűnügyekkel foglalkozott, ez nagyjából a belügyminisztérium fegyházakat ellenőrző részlegének felel meg ma.

Persze, az eltelt két évtized alatt a SRI is átalakult, és azon volt – ha nem is mindig a legteljesebb és legőszintébb igyekezettel – hogy állománya, módszerei tekintetében szakítson a szekus múlttal. Ez lassú, nehézkes folyamatnak bizonyult; a titkosszolgálat akkori igazgatója, Radu Timofte még 2002-ben is arról beszélt, hogy az állomány tizenöt százaléka volt szekusokból áll – politikai megfigyelők ennek kapcsán „szépitő számról” beszéltek.

Igazgatói „ötösfogat”

A húsz év alatt a SRI élén öt igazgató állt. Közülük az

talán önigazolási törekvással is magyarázható az, hogy az általa vezetett titkosszolgálat fokozottan koncentrált az úgynevezett „magyar veszélyre”. Măgureanu az 1996-os hatalomváltás után, 1997 áprilisában nyújtotta be lemondását Emil Constantinescu államfőnek.

Helyét a liberális Costin Georgescu vette át, aki 2000 decemberéig maradt tisztségében. Képzettségét illetően nem sok köze volt a titkosszolgálatokhoz: vízügyi mérnökként építőtelepeken, építkezési trösztök-nél dolgozott. Kinevezését szakmailag legfeljebb az támasztotta alá, hogy az 1996-os választások után a képviselőház védelmi bizottságának alelnöke lett. Hírszerzési igazgatóként hevesen ellenezte a Ticu Dumitrescu-féle átvilágítási törvényt, a volt szekus hírszerző tisztek leleplezését. A Demokrata Konvenció 2000. évi választási veresége után mondott le, Constantinescu elnök utolsó rendeletei egyikével ciprusi nagykövetté nevezte ki.

A szociáldemokrata hatalom 2001 februárjában Alexandru-Radu Timofte-t ültette a megüresedett igazgatói székbe, ez alkalom-

mal küldöttségét vezette a NATO-tagsági tárgyalásokon, szociáldemokrata szenátorként rövid ideig a felsőház védelmi bizottságának elnöke volt. Az egyik legdiszkrétebb SRI-igazgató, ritkán nyilatkozik a sajtónak, jelenik meg a tévékamerák előtt.

Botrányok

A SRI számos botrány főszereplője volt az eltelt húsz évben. A sorozat 1991-ben, a Berevoieshti-ben elásott titkosított szekus-dokumentumokkal indult, a SRI a történetekre soha nem tudott megnyugtató választ adni. A demokratikus ellenzék konkrét adatokkal bizonyította azt is, hogy a SRI döntő szerepet játszott a bukaresti bányászdúlásokban is, emberei vezették el, a fővárost nyilván nem ismerő bányászokat ellenzéki politikusok lakásához, lapok szerkesztőségeihez. 1992-ben a Măgureanu szekusmúltjáról előkerült iratok kavartak vihart: a *Tinerama* című lap közölte az igazgató belépési igazolványát, a Román Újságírók Egyesülete pedig Măgureanu menesztését kérte, arra hivatkozva, hogy Iliescu elnökkel együtt a hatalom szolgál-

felvételek hitelességét. Egy évvel később az okozott botrányt, hogy Costin Georgescu a temesvári forradalom vérbefojtásával megbízott Gheorghe Atudoroaie ezredes nevezte ki a SRI nagyváradi operatív központjának élére. 1998-ban a „cigaretta-botrányok” sorozata borzolta a kedélyeket, a magas szintekig nyúló, több milliárd lejes csempészakcióban máig tisztázatlan a SRI szerepe, a hírszerzés illetékesei azzal takaróztak, hogy így akarták leleplezni a csempészhalózatot. 2000-ben Constantinescu államfő nyilatkozata keltett szenzációt, miszerint a SRI-nek is szerepe volt abban, hogy a Jugoszlávia elleni embargó idején Romániából hatalmas mennyiségű üzemanyagot csempészték át a zombolyai határátlomáson. Egy évvel később a SRI hivatalosan beismerte, hogy egyes tisztjei 1993 óta hamis dossziék készítésével foglalkoznak.

Az utóbbi évek legnagyobb botrányát az ország egyetlen „hamisítatlan” terroristája, Omar Hayssam szökése váltotta ki, amelynek nyomán testületileg távoztak a titkosszolgálatok vezetői és Románia akkori főügyésze.

1999-ben Székelyudvarhelyen, a Polgári esték címmel megrendezett nyilvános rendezvénysorozat meghívottját, Csóri Sándort is megfigyelte a SRI: egy kisteherautóból két kamerával filmezte az épületből kilépőket. Az akcióra a résztvevők figyeltek fel. A helyszínre siető illetékesek semmit sem tettek, sőt, figyelmeztették a résztvevőket arra, hogy a titkosszolgálati akciók megakadályozása törvénybe ütköző cselekedet.

Radu Timofte 2001-ben megerősítette Ioan Rus, akkori szociáldemokrata belügyminiszter kijelentését, miszerint az RMDSZ és a magyar kormány ténykedése miatt a román állam elveszítette fennhatóságát Hargita és Kovászna megyében.

2002-ben első ízben tartott terroristaellenes demonstrációt a SRI – az akció színhelyét (nyilvánvalóan megfélemlítési szándékkal, provokációként) éppen a tizenkét évvel ezelőtti véres román–magyar összecsapás színhelyét, Marosvásárhelyt választotta. Az eseményen ott volt Radu Timofte is, aki egy évvel később már sokat sejtetően a román nemzetáلامot fenyegető összeesküvésekről, veszélyekről beszélt. ◀

Lap-top

A nap címe. Boc kozmetikázott jelentést nyújtott be, *Gándul*.

Magyarzat. Hát ez az, az Európai Bizottságnál (vagyis az EU kormányánál) nem mennek azok a kis stiklik, amelyeket a minielnök itthon megenged magának. Arról van szó, hogy a kormány a benyújtott konvergencia-programból kivette a kockázati forgatókönyvet (a 9 százalékos munkanélküliséggel és a nullát alig meghaladó gazdasági fejlődéssel), „azok” meg, ahogy a *Gándul* írja, észrevették és „vékonyak találták”.

Korrupció zabálás. Szintén a *Gándul* magas szintű korrupció esetére hívja fel a figyelmet: a tűzoltók és polgárőrök tisztiiskolájában Ion Ungureanu ezredes, a parancsnok négy éven át – kóstolás címén – a menzán naponta belakott a bakakájából. A katonai ügyészek szigorúan kezelik az ügyet, nincs kizárva, hogy felszólítják az ezredet, adja vissza, amit megevett.

Egy tiszta szolgálat. Előzetesében a SRI évfordulós emléküléséhez Sabina Fati a *Románia liberában* két dologra hívja fel a figyelmet. Először is arra, hogy ennek az intézménynek a vezetői mindig csak a jövőről beszélnek, sosem a múltból, és mindig csak az eredményekről, sohasem a hibákról. (Ezzel kapcsolatban említi meg a marosvásárhelyi fekete márciust, a SRI bűnben-fogantatását.) Cikke végén Sabina Fati mintegy arra buzdítja a hírszerző szolgálat igazgatóját, szakítson ezzel a hagyománnyal, mondjon valami érdemlegeset. Vajon történt valami ilyesmi?

Jogos szemrehányás. Mardale karikatúráján, az *Academia Cațavencu* legújabb számában, egy tanuló fájdalmasan panasolja az oktatónak: „Amikor tízest kaptam, nem tetszett beírni a jegyet, mert sztrájkolni tetszett; bezzeg amikor korábban kettést kaptam, azt be tetszett írni – miért, akkor nagyobb volt a fizetésem?”

A nap álhire. Merész javaslattal állt elő egy civil szervezet: mindaddig, amíg a parlament dűlőre nem viszi a közszolgálati rádió és televízió ügyét, a két médiainstítmény szüneteltesse adásait.

Minden napra egy mondat

„Remek dolog pszichiáternél lenni. Egy teljes órán át csak magamról beszélek. Egy kicsit olyan, mintha a randin én lennék a pasi.” *Caroline Rhea*

Székelyek a Holdon

Horváth István

A jámborság jutalma

Egy nyári napon, tudván, hogy a férj Lyonban tartózkodik, a pap levetette reverendáját, a lehető legrongyosabb ruhába öltözött, olyasféle csavargónak, vándornak, házalónak, éhenkórásznak, koldusnak álcázva magát, amilyen gyakran találkozni az országutakon.

Neveltetéses áruházában abba a városba utazott, ahol a terhes asszony tartózkodott és unatkozván magányában, épp kibámult az ablakon. (...) Az álcavargó a fal mellett az unatkozó hölgy ablaka alá osont, s ott olyan természetes és természeti aktust végzett, amelyet felesleges néven neveznünk: megmutatta mozsárütőjét avagy pásztorbotját, fuvoláját, vagy jobb kifejezéssel élve: olyan fülemülét mutatott, melynek Kyrie eleison-ját sok hölgy örömet elhallgatta volna. A gyárosnéra jámborsága ellenére is hatott a látvány, s vágy ébredt benne, hogy mozsara lehessen a mozsárütőnek, kalitkája a fülemülének. De minthogy tisztességes asszony volt, nem elégíthette ki ezt a kívánságot.

(...)
Néhány hónap múlva lebetegedett, s amikor az izgalomtól lihegő férj megkérdezte, hogy a gyermek fiú-e vagy leány, a bába égnék emelte karját, és azt mondta: „Egy szörnyszülött!” – s az orvos, aki a szülést levezette, így szólt: „Hermaphrodita!” A szörnyszüléses esemény következtében a gazdag selyemgyáros csaknem megőrült fájdalmában. Felismervén, hogy az égvilágon minden istentől való, belenyugodott sorsába, hitbuzgó férfi lett, és jámborságával erkölcsi okulást nyújtott embertársainak.

Guillaume Apollinaire: A lyoni szörnyszülött, avagy a megkívánás. Fordította Réz Pál

SZELLEMIKÉZÉS

Román laudáció

Na ne tessék a napokban újra felmelegített vásárhelyi események szomorú hatása alatt kuncogni, mert van, aki megérdemli a román laudációt. Nem is kevés, talán még több is, mint gondolnánk. Am a laudációt és vele a kitüntetést ezúttal egy magyar kapta. Egy kiváló magyar tanárember, aki hosszú éveken át román nyelvet és irodalmat tanított a Kölcseyben. Kereskényi Gábor alpolgármester a színházban tartott március 15-i ünnepségen adta át a városi RMDSZ-díját Cziprisz Imrének, nemzedékek pedagógusának (és a szatmári magyarság másik két szorgalmas „napszámosának” is). Az indoklás, általános vélemény szerint, nagyon is ráillet: „Azért, mert sok száz magyar fiataalt tanított meg jól románul, hogy igazi versenytársak lehessenek, és egy pillanatra se érezzék, hogy valamiben is kevesebbek a románoknál!”. Ha azt mondom, hogy az én gyermekeim is nem kis részt Cziprisz tanár úr jóvoltából beszélnek helyesebben románul, mint az apjuk, akkor nem a hatás kedvéért teszem... Senki ne értsem félre, nem kívánok a román nyelv prókátora lenni, pláne most, amikor esély van rá, hogy számunkra kedvező szöveggel módosítanak a tanügyi törvényt és gyermekeink külön tankönyvből és idegen nyelvként tanulhatnak azt, s nem gyötörnek őket már az első osztálytól az archaikus moldovai irodalmi nyelvvel. De ha a nép egyszerű fiának megengedhető: jobbára csak annyit tudjon, hogy ne lehessen eladni, a közélet szereplői, elsősorban azok, akik napi kapcsolatban kell hogy álljanak a hasonló pozícióban lévő románokkal, lehetőleg tökéletesen kell ismerjék az állam nyelvét. Különben a legjobb szándék ellenére is képtelenek jól ellátni feladatukat, alulmaradnak a vitában, netán helytelen dolgokat, baromságokat mondanak, amivel könnyen nevetéssé válhatnak, rossz fényt vetve közösségükre. S valljuk be, messze nem mondhatjuk, hogy közfeladatokat ellátó embereink (például az önkormányzati tanácsosok, képviselők, ilyen-olyan megbízottak) mindnyájan jól bírják a románt. Pedig legtöbbjüknek a mind gyakoribb uniós kapcsolatok, külföldi utazások miatt, az angolt vagy akár a németet, franciát is megfelelően kellene beszélniük. S ki más, ha nem a különböző tisztségek ajánlatokat tevő RMDSZ kellene ezt jobban megkövetelje, hogy ezzel is hatékonyabb legyen a magyarság érdekvédelme. Mert ha tetszik nekünk, ha nem, a székely „nyelv” és rovásírás még oly kitűnő ismerete sem pótolja az államnyelvet.

Sike Lajos

Persze, ehhez sok olyan szakmailag jól felkészült és lelkiismeretes román tanár is kell, mint a szatmári Cziprisz Imre

Alkotmánymódosítás – esély

A közbeszédben, pontosabban a média-vitákban vissza-visszatérő téma az alkotmánymódosítás felette szükséges/szükségtelen volt.

Kétségtelen, hogy létezik a népszavazási opció az egykamarás parlamentről, amely egyértelműnek látszik, a körülményei azonban (előzmények, kérdésselvetés, az elnökválasztással történő társítása, a „tájékozottan döntött-e a nép” kérdése stb.) meglehetősen zavarosak, ezért értelmezése és életbe ültetése is problematikus.

A fenti szempontokat figyelembe véve valószínűleg még a megnyilatkozott szuverén nép számára sem különösebben érdekes, hogy a parlament hány kamarában működik. Annak a bizonyos népszavazásnak talán sokkal inkább az lehet az üzenete, és igazából ekként is értelmezhető,

hogy a parlamentnek hatékonyan, jól kell működnie, ennek eredményeképpen pedig érthetőbb, átláthatóbb, alkalmazhatóbb, hasznos törvényeket kell hoznia. Ha tehát az alkotmánymódosítás csak erről szólna, vagyis hogy egy kama-

raban, 300 képviselővel működjön a törvényhozás, akkor ez szinte fölösleges (és valószínűleg sikertelen) politikai erőfeszítés lenne.

A helyzet paradoxona (bár politikai közéletünkben a paradoxonok a természetes állapotot jelentik), hogy csakugyan szükség volna alkotmánymódosításra, mégpedig egy olyan átfogó reformra, amely minden területet, alkotmányos témát és tabut átfogja, ahol az elmúlt években az alapszabály fogyatékosága, hiányossága megmutatkozott. Ha a politikum higgadtan, nem a „hirtelen felindulásból elkövetett” jogalkotás gyakorlatát követve – és nem pillanatnyi érdekeitől vezérelve – viszonyulna az alkotmánymódosítás kérdéséhez, az óriási lehetőség lehetne az egész társadalom számára, hogy lezárja az átmenetiség korszakát és belépjen egy konszolidált nyugati típusú jogállamiságba. Az átmenetiség állandósulását leginkább a politikai rendszernek, e rendszer intézményi és funkcionális részének a belső inkoherenciája okozza. Gondoljunk csak néhány példára.

Az átmenetiség első szakaszát a szabadság rendetlensége jellemezte, majd a következőt a rendetlenség szabadsága.

1. A parlament tagjait az egyéni szavazóköri rendszer szerint választották meg, de a házszabályok logikája a listás választást követi, amiből számtalan működési zavar áll elő.

2. A függetlenek elszaporodása, a parlamentben, identitás nélküli, „nyers” politikai erőként való megjelenése a törvényhozásnak, de magának a pártrendszernek a normális működését is zavarja vagy éppen veszélyezteteti.

3. Az államfő örökös intézményi hatásköri frusztrációra van ítélve, mert óriási legitimitása nincsen összhangban tényleges hatalmi alkotmányos jogostványaival.

4. A miniszterelnök hatalma jelentős, de ő vagy alkalmatlan (minden jószándék ellenére), vagy ha alkalmas, ereje és ideje java részét az államelnökkel való hadakozás tölti ki.

5. Rendszerbeli belső működési zavarok sokasága tapasztalható az igazságszolgáltatásban, az ügyészek bizonytalan jogállásában, ami visszaélésre ösztönzi őket, a bírák független függőségében, a törvénykönyvek zavarában, vagy éppen az Alkotmánybír-

ság néhol igencsak ellentmondásos működésében.

Következésképpen alkotmánymódosításra, alkotmányreformra szükség van, de csak akkor, ha ez a folyamat átfogó jellegű, ha képes számot vetni a hibákkal, hiányosságokkal, képes modellezni az új, alternatív megoldásokat, és létrehozni egy átlátható, kiszámítható, egyértelmű, belső koherenciával rendelkező alkotmányos rendszert. Az alkotmány a szabadság és a rend, illetve e kettő viszonyának alapvető kérdése. Szabadság rend nélkül anarchiához vezet, de szabadság nélkül diktatúrához vezet. Somamasan azt mondhatnánk: az átmenetiség első szakaszát a szabadság rendetlensége jellemezte, majd a következőt a rendetlenség szabadsága. Jelenleg pedig az egyre szűkülő szabadságban nő a rendetlenség. Itt az ideje tehát az alkotmánymódosításnak. De csak ha az véget vet az átmenetiség korszakának, és évtizedekig képes konszolidálni az államot és társadalmat. Ha a politikum ezt nem akarja vagy nem tudja elérni, akkor mehetünk tovább a jelenlegi alkotmánnyal az átmenetiség bizonytalanságának, a szabadság és rend viszonyának alkalmi és esetleges, de mindenképpen rendezetlen sodrásában.

Varga Attila

Röviden

Profitadó-haladék

Az előre fizetendő profitadó érvénybelépését 2015-ig halasztja az a sürgősségi kormányrendelet, melyet szerda este hagyott jóvá a kabinet – jelentette be Emil Boc miniszterelnök. Az intézkedés az eredetileg tervezett, 2010. január elseji hatálybalépése esetén több mint 625 millió lejjel gyarapította volna az államkasszát.

Egyszázalékos deficit

Mintegy 5,8 milliárd lejt, azaz a bruttó hazai termék (GDP) 1,1 százalékát teszi ki az év első két hónapjában felhalmozott költségvetési deficit – írta a pénzügyminisztérium adataira hivatkozva a *Mediafax*. Míg az állami bevételek három százalékkal csökkentek a tavalyi év hasonló időszakához képest, a kiadások 5,8 százalékkal emelkedtek.

Szerényebb bérezés

A korábban kitűzött, június 30-i határidő helyett 2010 végéig dolgoznak csökkentett fizetéssel a nagy állami vállalatok vezetői – jelentette be Emil Boc miniszterelnök a szerda esti kormányülést követően. A bérszabályozás az államtitkárok kereseténél szintén szabja meg a határt. Az intézkedés érinti a vállalatok ügyvezető tanácsában résztvevő állami képviselőket is.

Új telekadó?

Adót vetne ki a kormány a beépített telkekre is, módosítva a pénzügyi törvénykönyv azon részeit, melyek kimondják ezen területek illetékfizetési mentességét – értesült a *Mediafax*. A kabinet álláspontja szerint, míg a tulajdonosoknak elenyésző anyagi terhet jelentene, az új illeték jelentősen gyarapítaná az államkasszát.

Hátrányban a jó fizetők

A magáncsőd törvénye üdvözlendő, ám jelenlegi formájában azokat a személyeket fogja előnyben részesíteni, akik nem fizetik a tartozásaikat, hátrányos helyzetbe hozva a jó fizetőket, akiknek így majd viselniük kell a banki szolgáltatások drágulásának következményeit – fejtette ki a Kereskedelmi Adósságokat Intéző Szövetség (AMCC) álláspontját Cristian Ionescu elnök.

e-Roncskereskedelem

Az ócskavastelepekről az internetre költözött a roncsautó-értékjegyekkel való üzérkedés – írta lapinformációkra hivatkozva a *Mediafax*. A célszerűen létrehozott virtuális oldalak a hatóságok kikerülésével adnak lehetőséget a használt autók, illetve értékjegyek adásvételére.

Székelyföldi turizmus: ne virslivel, parizerrel!

Fleischer Hilda

► Fél év elteltével ismét egységes arculatú Székelyföld-standdal mutatkozott be Bukarestben a tegnapi kezdődött országos turisztikai vásáron Hargita, Kovászna és Maros megye. A húsvéti ünnepek közeledtével való tekintettel a borvízpiramis és a székelykapu megszokott látványát a szervezők ezúttal tojáspatkolással, tojás-hímzéssel gazdagították. Termékeiből a standhoz látogató Elena Udrea területfejlesztési és turisztikai miniszternek is ajándékoztak.

Fontos belföldi vendég

„A tavaly őszi bemutatót követően a vállalkozóktól csak pozitív visszajelzéseket kaptunk, mindenki arról számolt be, hogy szálláshelyeik elfoglaltsága sok esetben megnövekedett” – fogalmazott tegnap lapunknak Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke, aki – mint arról beszámoltunk – nemrégiben a budapesti Hungexpóra is elkísérte a standot. „Fontos számunkra a romániai, a belföldi vendégek fogadása. A bukaresti vendégek ugyanis sokszor költségesebbek, nagyobb érdeklődést mutatnak, mint például a Magyarországról érkező turisták” – tette hozzá Borboly.

Tamás: észre kell venni a Székelyföldet

„Ami Háromszéket és az idegen vendégek jelenlétét illeti, a vendégfogadók mentalitásán kell változtatni. Hajlamosak vagyunk belterjesen gondolkodni, és azt hinni, hogy mi el tudjuk tartani turisztikai egységeinket” – nyilatkozta lapunknak a Székelyföld standjánál Gazda Zoltán, a Kovászna megyei Turisztikai Egyesület igazgatója. „A tapasztalat azt mutatja, a tavalyi és idei egységes

Tojáspatkolás, tojás-hímzés – Elena Udrea területfejlesztési és turisztikai miniszterrel

A szerző felvétele

fellépés nagy figyelmet kelt a politikusok, vállalkozók és a média körében is. Fontosnak tartjuk, hogy Székelyföld gazdasági potenciálját észrevegyék. Ha nemcsak Bukarestben, hanem minél több lehetőséget megragadva következetesen együtt lépünk fel, ha nem is azonnal, de előbb-utóbb a régió gazdaságán is érezhetővé válik az egységes székelyföldi stratégia eredménye” – tette hozzá Tamás Sándor, Kovászna Megye Tanácsának elnöke.

Tervekből nincs hiány

„Székelyföldön rengeteg panzió van, több a szálláshely, mint a Prahova völgyében, de ezek nagyrésze ünnepeken, falunapokon kívül üresen áll. Projektet kell generálnunk, arra összpontosítva, hogy bemutassuk e területek másságát, különlegességét” – vélte Borboly Csaba. A tanácselnök szerint sok az alulról jövő, jó kezdeményezés Hargita megyében. „Azt sajnálom, hogy az elmúlt 18 évben ezeket a kezdeménye-

zéseket nem vette számba senki, ezért van ott a székelyföldi turizmus, ahol van. Sok az épített örökségünk, amit nem szabad hagyni elveszni – szögezte le Borboly. – Az nem igazi székelyföldi turizmus, amikor reggelire virslit és parizert szolgálnak fel a vendégnek, hisz a székelyeknek megvannak azok a sajátos helyi termékek, amelyek vonzerővel bírnak a látogatók számára. Emellett azt is el szeretnénk érni, hogy minden faluban biztosítsunk egy képzett idegenvezetőt, mert nagy probléma, hogy nincs, aki megmutassa a környék szépségeit.”

A fjordoktól a Dunáig

A négy napig tartó bukaresti országos vásáron 18 ország 240 standja mutatkozott be, mindenikük árkedvezményes utazási csomagokkal csalogatva az érdeklődőket. Az Idegenforgalmi Ügynökség Országos Egyesülete (ANAT) által összeállított lista szerint a hazai célpontok mögött a román állampol-

gárok idén legszívesebben Görögországban, Törökországban, Bulgáriában, Spanyolországban vagy Máltán nyaralának. Egy anatóliai nyaralás például 245 eurótól kezdődik, ami egy négycsillagos szálloda szobájának hétnapos foglalását fedi, teljes ellátással, de útiköltség nélkül. Tegnap ottjártunkkor egy standnál tíznapos lengyelországi kirándulás iránt érdeklődött egy potenciális ügyfél; mint megtudta, 785 euróba kerülne neki. Aki viszont norvégiai hajókázásra kíváncsi, 1525 eurót kell lepengetnie azért, hogy a fjordok országába juthasson. Egy másik standnál Cosmina Vladu értékesítési menedzser arról tájékoztatott, hogy a hajós turizmus végre Romániában is kezd fellendülni. „A mi cégünk legnagyobb újdonsága idén egy májusi hajóját a Dunán, Vidin, Belgrad, Budapest, Esztergom, Pozsony és Bécs érintésével. Mindez ötcsillagos hajóval, 599 eurótól kezdődően” – büszkélkedett az értékesítési menedzser. ◀

Google-iroda Romániában is

ÚMSZ

► Még az idén irodát nyit Romániában a Google. Ezt a szoftveróriás Délkelet-Európáért, Afrikáért és a Közel-Keletért felelős igazgatója közölte a hazai sajtóval. Amelia Crețu tájékoztatása szerint a Google már megkezdte az alkalmazottak toborzását is, de azt még nem tudni, hány személynek biztosítanak majd munkát. Az igazgató elmondta, jelenleg a romániai számítógép-tulajdonosok kilencven százalékáa használja a *google.ro* keresőmotort, és mintegy tízezer hazai internetes portál veszi igénybe a cég online reklámszolgáltatását, az AdWords-öt. A szoftveróriás még 2008-ban alapított egy korlátozott felelősségű társaságot Romániában Google Bucharest néven. A kétszáz lejes alaptőkéjű céget öt személy igazgatja, három amerikai, egy brit és egy ír állampolgár. Miközben a Google Kelet-Európában kíván terjeszkedni, a távolkeleten fontos piacot veszített. Mint ismert, az internetes szolgáltató hétfőn jelentette be, hogy beszüntette kínai keresőportálja öncenzúrázását, és leállítja működését. Az ázsiai ország szárazföldi részén élő

internetezőket hongkongi honlapjára irányítja át. A döntést azzal indokolta, hogy Kína szűkíti a véleményszabadság határait – a pekingi hatóságok öncenzúrára kényszerítették a céget kínai keresőportálján –, és támadások érték a Google, valamint más külföldi cégek kínai oldalait. A Google közölte: azt akarja, hogy a világ minden több ember hozzáférhessen szolgáltatásaihoz, de a kínai hatóságok világhosszú tettek, kínai keresőportálját a cég továbbra is csak öncenzúrárt alkalmazva működtetheti. ◀

HIRDETÉS

Sok foka, kevés eszkimó?

Incefi Tibor

► „Pályázó kevés van, pénz pedig sok” – biztatta pályázásra Török Csaba, a kis- és középvállalkozások marosvásárhelyi székelyű területi hivatalának igazgatója székelyföldi tájékoztató körútjának tegnapi, székelyudvarhelyi és székelykeresztúri állomásain a vállalkozókat. Török hétfőn Csikszeredában, kedden pedig Gyergyószentmiklóson és Maroshévízen mutatja be az érdeklődőknek a Kkv-ügynökség legújabb programjait. Mint hangsúlyozta, aki élni akar a pályázati lehetőségekkel, elektronikus úton fel kell iratkoznia az igénylők listájára. Török

elmondta, a napokban jelent meg a kis- és középvállalkozások nőmenedzserei vállalkozói kultúrájának fejlesztését célzó, 2010-re vonatkozó programja, amely 600 ezer lejt ajánl fel az említett célra, illetve az a program, amelynek célja a kézművesség és háziipar fejlesztése. Utóbbi célra egymillió lejt szánt a kormány. Ezeket követően jelent meg a piaci termékek és szolgáltatások fejlesztésére és támogatására kiírt program, amely szintén egymillió lejből gazdálkodik, és hamarosan megjelenik a Hivatalos Közlönyben a műszaki és vállalkozási inkubátorok létesítését és fejlesztését támogató program szövege is. ◀

ISKOLA ALAPÍTVÁNY

Az Iskola Alapítvány a Szülőföld Alap Iroda támogatásával meghirdeti az **Egyetemi oktatók bérkiegészítő támogatása** című pályázati programját a 2009–2010-es tanév II. félévére. A program célja a romániai állami egyetemeken magyar nyelven oktató tanárok támogatása.

Pályázhatnak:

- romániai állami egyetemeken főállásban magyar nyelven oktatók;
- romániai állami egyetemeken magyar nyelven oktató nappali tagozatos PhD-hallgatók;
- magyar anyanyelvű oktatók, akik olyan állami egyetemeken tanítanak főállásban, ahol nincs magyar nyelvű oktatás, de az elmúlt két évben rendszeresen szervezett magyar nyelvű szakelőadást tartottak románul tanuló, magyar anyanyelvű hallgatók számára, és ezt igazolni is tudják.

A Pályázati adatlap és a Kitöltési útmutató elektronikus formában letölthető az Iskola Alapítvány honlapjáról (www.iskolaalapitvany.ro), kérésre e-mailben is továbbítjuk, nyomtatott formában pedig az Alapítvány székhelyén igényelhető.

A pályázatokat 2010. február 24. és március 31. között lehet személyesen az Iskola Alapítványnál benyújtani a Kolozsvár, Șoimului utca 24/A címen, vagy ajánlott küldeményként postázni a 400489 Cluj-Napoca, O.P. 2, C.P. 13. postafiókcímre.

A pályázatok leadási határideje 2010. március 31. (postabélyegző dátuma).

További tájékoztatás igényelhető a felsooktatás@rmdsz.ro e-mail címen.

Húsvéti bárány – tyúkból

Antal Erika, Kovács Zsolt

„Hát nem lesz igazi húsvét az idei húsvét, csak amolyan hamisított menü lesz nálunk” – válaszolta Imre Mária marosvásárhelyi háziasszony, amikor arról kérdeztük, hogyan készül az idei ünnepre. „Eddig mindig vettünk és töltöttünk bárányt, mert ragaszkodtunk a hagyományokhoz, az idén azonban csak egy nagyobbacska tyúkot veszek, ugyanúgy töltöm, mint a bárányt. Kevesebbe kerül, igaz, oda az úgy szeretett húsvéti íz is, nem futja rá” – vallotta be a tapasztalt családanya, aki szerint „taktikusan” kell bevásárolni.

Kivárnak az árusok

A tapasztalat azt mutatja, hogy a húsvéti felhozatal a virágvasárnapot megelőző szombati piacon jelenik meg és a nagyhét utolsó napjaiban válik teljessé. Ekkor azonban az árak is jelentősen megugranak. „Tegnap egyáltalán nem találtam házi tojást a Diamant piacon – panaszkolta a szintén vásárhelyi Gyerei Tünde –, pedig itt mindig kapni a megbízható minőségű radnóti tojást. Biztosan várják, hogy fel lehessen verni az árát”.

Túl korán jött az idei húsvét, a bárányok nem érték el a kellő vágószűlyt

Fotó: Mihály László/archív

Nemcsak az időzítés, a vásárlás helye is sokat „nyom” a vásárlói kosárban. Bárányhúst például Marosvásárhelyen a nagy múltú helyi mérszárszékekben már 20-22 lejese kilónkénti áron lehet kapni, élősúlyban a piacon feleannyit ér az ünnepi csemege, de az idei év nem kedvez a bárányzezonnak. „Még nincs bárány, mert túl korán van a húsvét, és az idő sem melegegett fel eléggé ahhoz, hogy a bárányok nagyobbra nőjenek. Az állatok

alig érik el a 7-8 kilogrammos súlyt” – magyarázta tegnap délelőtt a napi piacon érdeklődésünkre az egyik árus. A hétvégén már megjelennek a piacon az élő bárányok, de várhatóan a nagyhéten lesz gazdagabb a kínálat. „Szeretjük a bárányhúst, minél fiatalabb az állat, annál ízletesebb a húsa. Mi saját állományból vágunk, és azt készítjük el többféleképpen” – mondta lapunknak egy havadtói gazda. Nagyon sokan választják

a város környékén lévő bevásárlóközpontokat. Itt, bár széles a kínálat, az árak nagyon széles skálán mozognak. „A Kauflandban vásárolok be, úgy számítom, hogy 250-300 lejbe kerül a húsvéti bevásárlás. Ebben benne van a tojás és a tojásfesték, a felvágott, sonka, sajt, a süteményekhez szükséges alapanyagok, az ital és minden, amire az ünnepi menühöz szükség van” – magyarázta a marosvásárhelyi Kovács Tibor.

Inkább háztájit

Tapasztalatok szerint Háromszéken mintegy 40 ezer bárányt vágnak húsvétra, a legtöbb háztáji feldolgozásra és családi fogyasztásra kerül.

A sepsiszentgyörgyi piacon még nem árusítják a bárányhúst, csak hétfőtől lendül fel a piac. A gazdáknál már lehet azonban rendelni, de az állattartók óvatosak az árral, kivárájk az alku utolsó pillanatát. Egy szemerjegy negyedi asszony, Pista Judit lapunknak elmondta: szomszédjától már megrendelte a bárányhúst, de még csak azt tudja, hogy a piaci árushoz képest két lejjel kapja meg olcsóbban a bárányhús kilóját.

„Úgy terveztük, csak egy negyed bárányt vásárolunk, mert csak a töltött bárányt szeretjük, és hármunknak elég egy 2,5-3 kilós darab” – mondta K. Irén, aki szintén úgy tervezi, hogy a vásárlással kivár az utolsó pillanatig. A szentgyörgyi központi piacon egy helyen találtunk húsvéti sonkát, a hagyományos termékeket árusító Kocsoládé hússzéknél, ahol a füstölt-sonka kilójáért 22 lejért kérnek. Szakértők szerint – bár a térségben is megjelent az import bárányhús – a vásárlók a frissen, helyben levágott állatokat részesítik előnyben. ◀

Röviden

Tárt kapuk Nagyváradon

Ma rendezi meg a nagyváradi önkormányzat a Nyílt Kapuk Napját a helyi városházán, melynek során 12 és 15 óra között az érdeklődők belülről is megtekinthetik a városháza épületét. A betérők látogatást tehetnek a polgármester és az önkormányzati képviselők irodáiban, vendégei lehetnek a Traian Moşoiu teremnek, és követhetik, hogyan folyik a hivatali munka. Azok, akik a „színfalak mögé” szeretnének nézni, kérhetnek látogatási időt, jelentkezni telefonon lehet

Ketyeg a Föld Órája

Holnap rendezik meg a világszerte népszerű Föld Órája címet viselő környezetvédelmi akciót. Románia több városában is csatlakoznak a figyelemfelkeltő kezdeményezéshez. Sepsiszentgyörgyön a helyi Ecou Egyesület arra kéri a város lakóit, hogy szombaton este fél kilenc és fél tíz között oltsák le a lámpákat és kapcsolják le az elektromos készülékeket, így tiltakozva az indokolatlan energiafogyasztás ellen. Az Ifjúsági Egyesület ez idő alatt szabadtéri fátylós bulival ünnepelez az Erzsébet parkban.

Szakszervezeti „woodoo” a tanügy gonosz szellemei ellen

Salamon Márton László

„Félre az útból! Csináljunk helyet Boc emberének!” („Faceți loc, faceți loc, că' vine omul lui Boc!” – kiabálja tettetett komolysággal a Daniel Funeriu ábrázoló rongybábú hordozó szakszervezetis férfit körülvevő tömeg. A tanügyminiszter mását a bukaresti Victoria-palota előtti térről a – kormánypalotától mintegy két kilométerre levő – oktatási tárca székhelyéig vezető úton futtyók, hurrogások és szitkok sora kíséri. A kormány épülete előtt szervezett tegnapi tanügyi tüntetésre mintegy százfélezen érkeztek az ország különböző megyéiből, köztük az utóbbi napokban a pedagógusmegmozdulások hevessége miatt az országos figyelem középpontjába került Buzău megyéből is.

„A Buzău-i Mihai Eminescu Főgimnáziumban ta-

nítok, informatikát. Többedmagammal érkeztem Bukarestbe, és azért tüntetünk, mert egy kormány nem hajlandó még a bírósági döntéssel megszerzett jogainkat sem elismerni – panaszkolja lapunknak a fiatal tanár. – Pedig én nem kérek sem pótlékokat, sem fizetésemelést. De a kormány úgy véli, a munkakönyvemben szereplő fizetésem nem jár nekem. A tanügyminiszter szerint nekem annál kevesebb jár...” Mint mondja, decemberben és januárban még megkapta a munkakönyv szerinti bérét, ám februárban már csak annak hetven százalékát vehette kézhez. A tanár szerint Buzău megye annyiból tér el az országos helyzettől, hogy ott már februárban megyei szinten az új számolási mód szerint utalták ki a bérekre járó összegeket, és ez a pedagógusjövödelmek azonnali

megnyirbálását is jelentette. „Még abba sem akarnak beleegyezni Funeriuék, hogy egyelőre a februári bérkülönbözetünket kifizessék, amivel meggyőznének bennünket, hogy abbahagyjuk a megyénk iskoláit napok óta megbénító sztrájkot. Ez egyszerűen rosszindulat” – teszi hozzá keserűen Ion Neacșu, az Országos Független Szakszervezeti Szövetséghez tartozó Buzău megyei tanügyi szakszervezet tagja.

A délelőtt 11-kor kezdődött, egyórásra engedélyezett tüntetés pontban 12-től tiltakozó menetté alakult át: miközben vezetők még a kormánypalotában tárgyaltak a kormányfővel, Daniel Funeriuval és Mihai Șeitan munkaügyi miniszterrel, a tüntető tanárok rendezett sorokban indultak el a tanügy minisztérium elé. Élükön a kockaféjét neheztelően himbáló Funeriu-bábuval. ◀

Süketek párbeszéde a kormánnyal

„Ez a süketek párbeszéde volt – értékelte a kormánytagokkal tartott tegnapi tárgyalásokat Liviu Pop, a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetsége (FSLD) főtitkára. – Nincs semmilyen áttörés, jövő héten sem írjuk be a jegyeket a katalógusokba” – szögezte le. Az egyeztetéseken részt vett Gheorghe Isvoranu, a Spiru Haret Tanügyi Szakszervezet elnöke is, aki szerint Mihai Șeitan és Daniel Funeriu miniszterek „a demokrácia húsz éve alatt so-

ha nem látott” arroganciát mutattak. „Amennyiben a kormány továbbra sem hajlandó engedni, készen állunk a tanév befagyasztására is” – fenyegetőzött Isvoranu. Marius Nistor, a Spiru Haret ügyszervező elnöke úgy vélte, a kormány képviselői felkészületlenül jelentek meg a tárgyalásokon, ami rontotta a megoldáskeresés esélyeit. A szakszervezetek a bérek csökkenése és a szeptembertől tervezett leépítések miatt elégedetlenek.

HIRDETÉS

Önnek csak a céljaira és a megtakarításaira kell ügyelnie, a kedvező kamatokról mi gondoskodunk!

3,75%
éves kamat az 5.000 EURO feletti 6 hónapra újonnan lekötött betétekre

Már alacsony összegű betétnél is kedvező kamatok! Az OTP Bank munkatársai segítségével válassza ki az Önnek legmegfelelőbb megtakarítási formát és a legkedvezőbb kamatot.

www.otpbank.ro
0800 98 22 98

otpbank
Hitelkínálati partner

banki megtakarítások

Színháznapi közönségszeretet

A negyvenkilenc éves múltra visszatekintő Színházi Világnapot rendhagyó módon ünneplik az erdélyi társulatok is, így nyílt próbákon, színészbálon, közös programokon ismerkedhetnek meg a nézők a színészekkel, színházi dolgozókkal, a teátrum apparátusával, a színpad mögötti világgal.

Munkatársainktól

► Nyilvános próbával, színházi kellékek kiállításával és bulival ünnepel a Színházi Világnapon a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház. Az eddigi gyakorlattól eltérően idén, március 27-én nem kész előadással várja a közönséget a magyar társulat, hanem egy élő színházi próbával. A Tamási Áron Színházban jelenleg Zakariás Zalán rendezői Makszim Gorkij *A nap fiai* című darabját, és erre várják az érdeklődőket szombaton 18 és 21 óra között, amikor kérdéseket is intézhetnek az alkotóknak. Ugyancsak szombaton 16 órától a színház előcsarnokában szervezik Zayzon Ádám kellékesztő mester kiállítását. Az idei Színházi Világnap bulival zárul a sepsiszentgyörgyi Tein Teaházban, amely 20 órától kezdődik. A buli érdekessége hogy színészek szolgálnak fel, illetve a résztvevők előadásfotókat, próbatételeket és portrékat nézhetnek meg.

Miniévad a világnap tiszteletére

Március 27-én a Színházi Világnap alkalmából a Nagyváradi Állami Színház Szigligeti Társulata a jelenleg zajló miniévad eseményein túl egy interaktív programra is várja az érdeklődőket szombaton délelőtt 11 és 13 óra között a színház nagyszínpadán, ahol egy úgynevezett nyílt nap keretén belül a betérő jelentkezők különböző improvizációs gyakorlatokban vehetnek részt, a társulat színészeivel közösen. Este 19 órától a *Képzeld, beteg!* című előadást játsszák a filharmonia színpadán. A kezdés előtt elhangzik majd a színházi világnapi üzenet, az előadás után pedig kötetlen beszélgetés lesz a produkció szereplőivel, a társulat tagjaival a Moszkva Kávézóban (egykor Tempó Klub).

Ősbemutató a Színház Világnapján

A színház világnapján a gyergyószentmiklósi Figu-

A sepsiszentgyörgyiek a társulat Nap fiai című Gorkij-darab próbáján vehetnek részt

Fotó: Barabás Zsolt

ra Stúdió Színház március 27-én, szombaton este 7 órától Danyi Zoltán *Napút a cédrus árnyékában* című előadását mutatja be a gyergyószentmiklósi színházteremben.

Az ősbemutató egyben a szerző első színházi kísérlete is, hisz a vajdasági író eddig még nem próbálkozott színpadi szöveg megalkotásával. *A Napút a cédrus árnyékában* a *Csak egy mondat* című novella színpadra alkalmazása, a színpadi mű az NKA – Nemzeti Kulturális Alap-program ösztöndíjával készült. Az előadás rendező-koreográfusa a franciaországi (vajdasági születésű) Döbrenyi Dénes, aki tagja Nagy József Jel Színháznak és a szabadkai Kosztolányi Dezső Színháznak.

Színészbál Vásárhelyen

Új produkciónak létrehozására, vendégrendező elszállásolására, kiszállások költségeire, egyszóval a társulat javára fordítják a március 26-ára tervezett marosvásárhelyi színészbál bevételét. A teatralitás jegyében zajló eseményt a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata és a Szé-

kely Színház Egyesület szervezi. A bál fővédnöke Kelemen Hunor művelődési és örökségvédelmi miniszter lesz – tájékoztatták lapunkat a szervezők. A bálanya szerepét Bajtai Erzsébet a magyarországi nagykövet felesége tölti be, a díszvendég pedig Cselényi László, a *Duna Televízió* elnöke lesz.

A Színházi Világnapot a színészbál mellett színpadi produkcióval, zenével, tánc-

cal, számos meglepetéssel, képzőművészeti aukcióval és svédasztalos vacsorával szeretné méltóan megünnepelni a színház.

Vendégségben ünnepelnek

A Színházi Világnapot a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulata négy előadással Budapesten ünnepli. A Világnap előestéjén, a tavalyi Gdanski Nemzetközi Shakespeare Fesztiválon nagy sikert aratott III. Richárd lesz műsoron a Vígyszínházban, Bogdán Zsolt címszereplésével. A színművet, akárcsak Színházi Világnapon látható, *Visszaszületés* című Visky András-darabot Tompa Gábor rendezte. „Az előadás után A színház világgjáró nagykövete címmel a Kolozsvári Magyar Színház világhírű igazgató-főrendezőjével, egyben a Magyar Kultúra Követével beszélgetek, amiért különösen hálás vagyok Tompa Gábornak, hisz hajlandó volt ezért Egyesült Államok-béli tanítását félbeszakítva iderepülni” – osztotta meg az ÚMSZ-szel Darvai Nagy Adrienne. ◀

A Színházi Világnap története

A Színházi Világnapot 1962 óta tartjuk, annak emlékére, hogy 1957. március 27-én volt Párizsban az ott működő Nemzetközi Színházának évadnyitója. Erről 1961-ben a Nemzetközi Színházi Intézet bécsi közgyűlésén 40 ország küldöttei határoztak. Ezen a napon köszöntik a színészeket. A Nemzetközi Színházi Intézet 1975.

évi kongresszusa úgy határozott, hogy 1978-tól a világ valamennyi országában üzenettel köszöntsek e napot. A Színházi Világnap célja, hogy felhívja a figyelmet a színházművészet – és tágabb értelemben a kultúra – fontosságára, tisztelegjen a színészek, a színházi dolgozók előtt, kérje a közönség szeretetét és támogatását.

Bővül a Biblionet hálózata

Fleischer Hilda

► Második fordulójához érkezett a Művelődési és Örökségvédelmi Minisztérium által létrehozott Biblionet program, mely a romániai könyvtárak technikai korszerűsítését, számítógépes ellátását, illetve a könyvtárosok szakképzését hivatott segíteni. Kelemen Hunor kulturális miniszter tegnap Bukarestben, a könyvtárigazgatók jelenlétében ismertette a második szakasz nyerteseit – többek között Kovászna és Kolozs megye könyvtárai is bekapcsolódtak a hálózatba.

A tegnapi értekezleten Kopacz Katalin, a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár vezetője az első körösök tapasztalatairól mesélt. Beszámolójából kiderült, a program révén, Hargita megyében eddig közel 370 ezer lejt költöttek el. „A Kájoni János Megyei Könyvtárban a Biblionet program tavaly májusban indult be. Áprilisban meghívtuk az IREX non-profit szervezetet, összegyűjtöttük a könyvtárosokat, meghívtunk polgármestereket, és mindenkivel ismertettük a programot. A helyi hatóságok programhoz való hozzáállása is nagyon pozitív

volt, és hiszem, hogy ennek is köszönhetjük, hogy meggyenk bekerült az első körbe. Összesen 87 számítógépet kaptunk, szkennerekkel, sornyomatokkal, webkamerákkal kiegészítve” – mesélte az ÚMSZ-nek az igazgató. Elmondta, amint a felszerelések megérkeztek, minden településen hivatalosan meg is nyitották a Biblionet-termekeket, és a mai napig azt tapasztalják, hogy eredményesek. „A korszerűsítés egyfajta presztízsnövekedést is jelent a könyvtárak szempontjából, amelyeknek már a megítélése is kezdett változni a közösség tudatában” – tájékoztatót Kopacz Katalin, hozzátéve, a januári-februári statisztikai adatokat tekintve az észlelhető, hogy a könyvtárak látogatottsága jóval nagyobb, mint a program előtt.

Annak ellenére, hogy újabban sokan internetezés, nyomtatás, vagy szövegszerkesztés céljából lépik át a könyvtárak küszöbét, s a könyvolvasás is csökkenő tendenciát mutat, a könyvtárosok abban reménykednek, hogy mindez nem megy az olvasás rovására, s aki már egyszer ott van, előbb-utóbb kézbe is vesz egy könyvet. ◀

„Kolozsvári” királydrámával indul a budapesti vendégség

A kolozsvári vendégjátékkal induló Határon túli magyar színházi estek szaktanácsadója, Darvai Nagy Adrienne színházkutató szakírót Budapesten interjúvöltük meg.

Kánya Gyöngyvér, Budapest

► A Kolozsvári Állami Magyar Színház a 2006/2007-es évad után csak tavaly ősszel látogatott el újra Budapestre, az Égtájak Iroda és a nézők nagy bánatára. Miért olyan nehéz megszerezni őket?

– A román színházi szakma által az ország legjobbjának tartott szintársulat gyakorlatilag Európában is az egyik legkiválóbb teátrumnak számít, így több évre előre számos meghívása van különböző fesztiválokra, vendégjátékokra. Ugyanakkor amióta létezik a Vendégségben Budapest-program, a legnépszerűbb „határon túli” együttes legtöbbször az Égtájak Iroda szervezésében aratott rendkívüli sikert a magyar fővárosban. Engem pedig, aki

12 éve a színházi program-sorozat szabadúszó szaktanácsadója vagyok, nagyjából húsz éves munkakapcsolat fűz Tompa Gáboréhoz. Ezért, hála a Kolozsvári Magyar Színház igazgató-főrendezőjének, ezúttal a tavaszi fellépés-sorozat időpontját a kiöbbször sikerű *Három nővért* már a vendégjáték előtt leszögeztük, a műsort pedig decemberben, a kolozsvári mini-évad idején döntöttük el, amikor is Andrei Șerban már javában próbálta a *Suttogások és sikolyok* ősbemutatóját, melyet közvetlenül a premier előtt is láthattam.

► Hogyan válogatta az előadásokat a Határon túli színházi estek tavaszi évadába?

– Az idei 12. évad második fele szorosán kapcsolódik az

Darvai Nagy Adrienne színházkutató szakíró

Fotó: archív

őszi idényhez. Egyfelől, az akkor ilyen-olyan okokból be nem mutatható, már beharangozott produkciókat (mint például a kolozsvári *III. Richárd*) értelemszerűen az évad tavaszi felére halasztottuk, másfelől még néhány olyan, korábban már elvileg betervezett friss szemléletű előadást tűztünk műsorra, melyeknek egy része csak később került hivatalosan is közönség elé. Erre jó példa a sepsiszentgyörgyi M Stúdió Shakespeare-ciklusának első két darabja, melyek közül a *Rómeó és Júlia*

egy régebbi, mindkét országban sikert aratott mozgásházai alkotás, míg az ugyancsak Uray Péter rendezte *Hamlet* tavaly novemberben mutatott be. A vásárhelyi Yorick Stúdió és Gianina Cărbunariu ugyancsak felfokozott méltatható *20/20* című előadására pedig, ahogy a nyáron hírt vettem a koprodukciós kísérletnek, mindjárt lecsaptam, hogy az Égtájak Iroda egy izgalmas színpadi alkotással emlékezhessen a két évtizeddel előtti „fekete márciusra”.

Március 26., péntek

Az év 13. hete, eltelt 85 nap, hátravan 280 nap

Ma **Emánuel** nevű olvasóinkat köszöntjük. Az Emánuel a héber Immanuél névből ered, jelentése: velünk az Isten. Holnap **Hajnalka** napja van. Vasárnap a **Gedeonok** ünnepe. Hétfőn az **Auguszták**at köszöntjük.

Évforduló

- 1827-ben hunyt el Ludwig van Beethoven német zeneszerző.
- 1971-ben Kelet-Pakisztán független állammá alakult, Banglades néven.
- Március 27., szombat**
- 1676-ban született II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem.
- 1784-ben született Kőrösi Csoma Sándor székely-magyar nyelvész, könyvtáros, a tibetológia megalapítója.
- Március 28., vasárnap**
- 1943-ban hunyt el Szergej Rachmaninov orosz zeneszerző, zongoraművész, karmester.

Vicc

Egy asszony elkéserevedve forgolódik a tükör előtt. Azt mondja a férjének: – Olyan csúnya, öreg és kövér vagyok. Igazán rám férne, hogy mondj nekem valami dicséretet! – Nos, drágám, a látásod még mindig nagyon jó.

Recept

Póréval tüzdelte ponty
Hozzávalók: 1,5 kg-os tisztított ponty, 20 centi póréhagyma, 3 zellerlevél, fél dl olaj, só, durvára tört színes bors.
Elkészítése: A pontyot megmossuk, leszárítjuk, majd mind a két oldalát két centinként beirdaljuk, vékonyra szeletelt póréhagymával megtüzdeljük, és sóval, borsal kívül-belül fűszerezünk. A közepébe nyomjuk a zellerleveleket, és kiolajozott tepsibe fektetjük. Meglocsoljuk olajjal, és 180 °C-os sütőben 30-35 perc alatt pirosra sütjük. Forrón tálaljuk, köretnek tejszínes burgonyát ajánlhatunk hozzá.

A hatos lottó nyerőszámai:
19, 7, 1, 23, 44, 22.

Gondolatjel

Visky István rovata

A legrosszabb nyomorúság az élet keserű elítélése. Gondold el, hogy ennek a világnak és az embereknek milyeneknek kellene lenniük, és aztán állapítsd meg keserűen és lemondóan, hogy bizony nem olyanok. Ennél nincs mélyebb verem és sötétebb nyomorúság. Az ember saját magának teremti meg a poklot azzal, hogy mindent és mindenkit önmagához mér és

igazít, ráadásul úgy, hogy elvárásai saját magában sem teljesülnek, és csak a mérhetetlen elvárások maradnak. A vágyak és álmok jobban meg tudják keseríteni az életet, mint a legerősebb mérreg. Mert míg a mérreg kívülről jön életünkbe, addig álmainknak gátat tudnánk vetni mi magunk. Minden álmom egy menekülés is egyben, de a menekülő ember csak a legritkább esetben boldog.

Horoszkóp

- KOS (III. 21.–IV. 20.)**
 Kiadásai terén állítson fel fontosságú sorrendet, vigyázzon, hogy maradjon pénze a számlák befizetésére is.
- BIKA (IV. 21.–V. 20.)**
 Anyagi körülményei megengedik, hogy vásároljon néhány olyan dolgot, ami örömet okoz. Tárgyalásai sikerrel zárulnak.
- IKREK (V. 21.–VI. 21.)**
 Befektetési jól alakulnak, és ez önbizalommal tölti el. Változások történnek magánéletében, melyek teljesen felvillanyozzák.
- RÁK (VI. 22.–VII. 22.)**
 Pénzhez jut, vagy megtudja, hogy kifizetik egy munkáját. Kellemes teher lesz annak eldöntése, hogy mire költse az összeget.
- OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)**
 Rutinszerűen végzi a munkáját. Senki mást nem okolhat azért, hogy kiszolgáltatott helyzetbe került párkapcsolatában.
- SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)**
 Ha ma dolgozni akar, kitűnő megoldások jutnak eszébe. A körülmények úgy alakulnak, hogy előnyös döntéseket tud hozni.

- MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)**
 Könnyen felindul, de hamar meg is bocsát, és visszatér vig kedélye. Kitaróan véghezviszi, amit elhatározott.
- SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)**
 Kellemetlen változások szelét érzi, ezért kerüli a társaságot. Kisebbség nézeteltérései lehetnek, de az Ön nézeti szilárdak.
- NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)**
 Rengeteg gond szakad a nyakába, önmagára nem is jut ideje. Amikor már úgy érzi, összecsaptak feje felett a hullámok, környezete a segítségére siet.
- BAK (XII. 22.–I. 20.)**
 Hasznos pénzügyi tanácsokat kap, amire érdemes hallgatnia. Biztos anyagi helyzetének megőrzése érdekében le kell mondania a nagy bevásárlásokról.
- VÍZBŐRŐ (I. 21.–II. 19.)**
 Remek megérzései vannak, ezért kockázatos lépéseket is tehet. Szeretteit is meglepheti néhány praktikus holmival.
- HALAK (II. 20.–III. 20.)**
 Befektetési ügyekben érdemes tájékozódnia, meghallgatnia mások véleményét, és azok figyelembevételével döntenie.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat: 5°C, 16°C (Bukarest)
 Vasárnap: 13°C, 14°C (Bukarest)

A gyakran megnövekvő felhőzetből eső, zápor várható. Megerősödik a szél, és hűvebb lesz.

Újabb eső, zápor várható erős szél kíséretében. Tovább mérséklődik a nappali felmelegedés.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	napsütés időnként felhősödéssel 19°C	9°C
Brassó	napsütés felhőkkel 17°C	2°C
Bukarest	napsütés időnként felhősödéssel 15°C	4°C
Csiksztereda	napsütés felhőkkel 16°C	-1°C
Kolozsvár	napsütés felhőkkel 18°C	6°C
Marosvásárhely	napsütés felhőkkel 17°C	8°C
Nagyvárad	záróra számíthatunk 19°C	10°C
Szatmárnémeti	záróra számíthatunk 17°C	8°C
Temesvár	záróra számíthatunk 19°C	9°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A párafoltok megszűnését változóan felhős idő követi, több-kevesebb napsütésre mindenütt számítani lehet, néhol előfordulhat kisebb eső, zápor. A hűvös kora reggeli órákat általában enyhe nappal követi.

Tanuljunk nyelveket!

Horváth István

***	SZERÁJ	GYORSAN ELMŰLIK	BANK-PANIK	NÉMÁN UDÍT!	LEMONDÓ SZÓCSKA	TÜNDÉR-RÓZSA	***	BÜNTETŐ	GYŐRI SPORT-KLUB
PAZAROL							KINTRÖL SZÉP TÁJ		
NEM EGYENES MÓD					TANÍT, NEVEL LEPELZ				
... TIN TIN: HÍRES EB				MÁSOLÓ DOHÁNYT RÁGO					
ERRE-FELE!			HOBO ... BAND BLÖFF						FOLYAMI FELÜ-GYELŐ
KONOKSÁG AKARATOSSÁG									
***	NEM TEGEZ MEGÁLLJ!						GÁZ-CSEPPK! LASSÍTÓ SZERKEZ.		
NEHÉZ-FEMMEL BEVON						GYEREK-VÁROS SZÉLEKEN FAGY!			
MACSKA-FELE					RETTEGŐ RÓMAI 50				
TÖRTÉ-NÉS ELŐ-IDEZŐJE			NÉHA						

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
 013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
 Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
 Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
 Agoston Hugó

Főmunkatársak:
 Bíró Béla, Lokodi Imre, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
 Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Hátér), Darvas Beáta (Kultúra), Nagy Vajda Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László, Vásárhelyi-Nyemec Réka (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
 Osváth Annamária, Bíró Vitus

Tudósítók:
 Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0788-822442 (Csiksztereda), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Csibi Márta – 0749-462069 (Gyergyószentmiklós), Kánya Gyöngyvér – +36 20 532 8751 (Budapest), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Képszerkesztő:
 Tofán Levente

Grafikus:
 Horváth István

Tördelőszerkesztők:
 Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Gazdasági igazgató:
 Chirode Linda

Terjesztési menedzser:
 Bérés Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
 Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilagy)

Jogtanácsos:
 Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénztulvannyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknek. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
 1 hónapra 15 lej,
 3 hónapra 38 lej,
 6 hónapra 75 lej,
 12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hívatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányzám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

Apróhirdetés

Angolul folyékonyan beszélő fiatalok jelentkezését várjuk sales/project manager munkakörre az Arab Emírátsokba (Dubai) és Romániába. Szakmai tapasztalat előnyt jelent, de nem kizáró ok, mivel úgyis megtanítunk, hogyan válj profi értékesítővé és sikeres munkában.

Érdeklődni a 0740-180058 telefonszámon lehet.

Elveszett Kirmájér Erika névre szóló, Academia de Studii Economice által kibocsátott diákigazolvány. Ezennel semmisnek nyilvánítom. Kirmájér Erika: 0743-169597.

Érdeklődni a 0740-180058 telefonszámon lehet.

Elveszett Kirmájér Erika névre szóló, Academia de Studii Economice által kibocsátott diákigazolvány. Ezennel semmisnek nyilvánítom. Kirmájér Erika: 0743-169597.

agnus
 RADIO 88.3 FM
 naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között a világhálón:
 www.agnusradio.ro

r.a.d.i.o
 88 f M

Szombat

2010. március 27.

DUNA TV	DUNA
8.00 Dunaszökítés	
- Anti-tóksó	
9.00 Élő egyház	
11.10 Cimbora	
12.45 Híradó, Időjárás-jelentés	
13.00 Déli harangszó	
13.05 Isten kezében	
13.35 EtnoKlub	
14.50 Marco Polo	
16.20 A gyógyító növények világa	
17.30 Színházi Műhely	
18.00 Talpalatnyi Zöld	
- Ismeretterjesztő magazin	
18.30 Kirakat	
19.00 HÍRÓRA	
Sport, Időjárás-jelentés	
20.00 "A zene az kell"	
20.30 A karnevál utolsó éjszakája	
22.05 Lélek Boulevard (magyar szór. műsor)	
22.35 Duna Mozi	
- Március	
23.15 Dunasport	
- Sportösszefoglaló	
0.30 Apró gyilkosságok a családban (francia filmsor.)	
1.00 Vers	
2.25 Himnusz	
2.30 Híradó	

m1	m1
6.45 Hajnali gondolatok	
9.00 Híradó	
9.10 Európa Magyarországon	
9.30 Bob, a mester	
10.00 Thomas, a gőzmozdony	
10.25 A kis Amadeus	
11.30 Ötösfogat (kalandfilmsor.)	
12.00 Teknőc a láthatáron	
12.30 Unokáink sem fogják látni	
13.00 Déli harangszó	
13.01 Hírek	
13.05 Út Dél-Afrikába	
13.35 Egészség ABC	
14.35 A kanadai sarkvidék	
15.00 Műkorcsolya Világbajnokság	
18.00 RangAdó	
19.05 Életképek	
20.30 Híradó este	
20.50 Sporthírek	
21.00 SzerencseSzombat Luxor, Ötöslottó és Joker sorsolása	
21.45 A hentes felesége (vígj.)	
23.35 Hírek	
23.45 Scheherezade a rendőrségen	

m2	m2
8.55 Hogy volt?!	
10.35 MI ÉRT?	
12.30 Színészek nótáznak	
13.00 Déli harangszó	
13.01 Natúra - Egy folyó születése	
13.25 A múzsa csókja	
13.50 Bizánc	
14.45 Magazinok sikertörténetei	
15.35 Hangok	
16.05 Mindentudás Egyeteme	
16.55 Géniusz	
17.45 Bors (magyar filmsor.)	
18.45 Egy óra múlva itt vagyok	
20.00 Esti beszélgetés Müller Péterrel	
20.35 Mirr-Murr kalandjai (magyar rajzfilm sor.)	
21.00 Híradó este	
21.23 Időjárás-jelentés	
21.25 Presszó (magyar sor.)	
22.45 Majális (színházi felv.)	
2.00 Géniusz (ism.)	
1.25 Ez történt Ma Reggel	
4.50 Fekete krónika (magyar tévéfilm sor.)	

RTL KLUB	RTL
7.10 Top Shop	
8.20 Kölyökklub	
Benne: Hupikék törpikék, Garfield és barátai	
10.15 Disney rajzfilmek	
11.00 A fantasztikus négyes	
12.25 Házon kívül	
13.10 RTL Klub Híradó	
13.15 FTC-Vasas férfi vízilabda-mérkőzés	
14.45 Forma-1	
- Ausztrál Nagydíj	
16.25 Míg a halál el nem választ (sor.)	
16.45 Robin Hood (angol kalandfilmsor.)	
17.45 Végső zuhanás (katasztrófa film)	
19.30 Rosszcsont beforr (amerikai vígjáték)	
20.00 Fókusz Plusz Magazin	
22.25 Sebhelyek (amerikai akciófilm)	
0.25 Mélypont (am.-kan. akcióthriller)	
2.25 A Mick Jagger-projekt	
2.55 Fókusz Plusz	
3.25 Műsorszünet	

TV2	TV 2
7.25 Tv2 matiné	
10.50 Mókás állatvilág (angol term. sor.)	
12.20 Babavilág	
12.50 A láthatatlan ember (am. tévéfilm sor.)	
13.50 A kiválasztott	
- Az amerikai látnok (am. filmsor.)	
14.45 Bajnokok Ligája magazin	
15.45 Rejtélyek kalandorai (kalandfilmsor.)	
16.45 A Partiórség (auszt. filmsor.)	
17.45 Piccadilly Jim (vígj.)	
19.30 Tények - Hírműsor	
20.05 Magellán	
- ismeretterjesztő magazin	
20.35 Irigy Hónaljmirigy (műsor)	
21.35 Kapj el, ha tudsz! (krimi)	
0.10 Mezsgye (am. horror)	
1.45 Képtelen kémregény (francia vígj.)	
3.25 Kalandjártat	
3.50 Teleshop	
4.50 Animációs filmek	

HÍR TV	HÍR TV
8.00 Híradó	
8.30 Soroló	
9.05 Széles út - Motoros életmód-magazin	
9.30 BBC Reporters	
10.05 Felfedező	
10.30 Arcok a liftben	
11.05 Különkiadás	
13.00 Déli híradó	
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat	
14.05 BBC Click (ism.)	
14.30 Negyedik (ism.)	
15.05 Garázs	
15.30 BBC Hard Talk (ism.)	
16.05 Zöld övezet (ism.)	
16.30 Ingatlanpiac (ism.)	
17.30 Európai híradó (ism.)	
18.00 Híradó	
18.30 Célpont (ism.)	
19.05 Sziluet	
20.00 Híradó	
20.30 Riasztás (ism.)	
21.05 Civil kaszinó - Hűsbavagó kérdések, civil válságok (ism.)	
22.00 Híradó	
22.30 Hard Talk (ism.)	
0.05 Vetítő (ism.)	
1.00 Műsorszünet	

TVR 1	TVR1
7.00 Pro patria	
7.25 Az emlékek éneke... az ének emléke (ism.)	
7.55 Forma 1	
9.20 Disney Klub	
10.20 Noé bárkája	
11.20 Szerelmek a képernyők mögött	
11.30 Hannah Montana (sor.)	
12.00 A család sztárja	
13.00 Rajtunk Európa szeme	
14.00 Hírek	
14.20 Találkozunk a TVR-nél (talk show)	
16.30 Mioritza Niuz	
17.00 Utazó egy életen át	
17.30 Tévenciklopédia	
18.30 Folklorkincsek	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás	
21.10 A távolság íze (hongkongi-kínai-francia film, 2007)	
22.50 A Simpson család (sor.)	
23.50 Mioritza Niuz	
0.25 Bérgyilkos a szomszédomban (kanadai-amerikai akcióvígjáték, 2000)	

Vasárnap

2010. március 28.

DUNA TV	DUNA
8.15 Kicsi Maciusz király	
8.35 Zengő ABC	
8.45 Mirabella Mama házi-mozija	
10.20 Ördögi szerencse	
12.15 Hatodik sebesség	
12.45 Híradó, időjárás-jelentés	
13.01 Vers	
13.05 Élő egyház	
13.30 Élő népzene	
14.00 Csellengők - Eltűntek nyomában	
14.25 Fizessen, nagysádl! (magyar vígj.)	
16.10 Dunaszökítés	
17.10 Törzsasztal	
18.25 Mese	
19.00 Hírek	
19.25 Heti Hírmondó	
20.35 Apátlan anyátlanok (am.-német-angol dráma)	
22.35 Duna színpad	
23.20 Divathét	
23.50 Hús évek a Tátrai Band	
0.45 Dunasport	
1.00 Jane Champion 3 rövidfilmje	
1.55 Koncertek az A38 hajón	

m1	m1
9.10 Fötér	
10.15 "Így szól az Úr!"	
10.20 Katolikus krónika	
10.45 A sokszínű vallás	
11.00 Metodista magazin	
11.25 Unitárius ifjúsági műsor	
11.30 Az utódok reménysege	
13.10 Ha én gazdag lennék	
13.00 Déli harangszó	
13.01 Hírek	
13.10 Húzzad primás	
14.05 Hogy volt?!	
15.30 Telesport - Műkorcsolya Világbajnokság	
18.05 Térérő	
18.35 Magyarország története	
19.05 Életképek (magyar filmsor.)	
20.30 Híradó este, Sport-hírek	
21.00 A szólás szabadsága	
22.05 25 éves a Budapest Kongresszusi Központ	
23.20 Kultúrház	
- Kulturális talkshow	
0.15 Innováció az emberért	
- Globális felmelegedés	

m2	m2
8.55 Aladdin kalandjai (rajzf.)	
9.35 A világ meséi	
11.00 Fürkész történetei	
13.00 Déli harangszó	
13.01 "Engedjétek hozzámm..."	
13.05 "Így szól az Úr!"	
13.15 Katolikus krónika	
13.40 A sokszínű vallás	
13.50 Metodista magazin	
14.20 Unitárius ifjúsági műsor	
14.25 Az utódok reménysege	
14.55 Világokon át	
15.55 ARCPoétika	
16.20 Hitvallók és ügynökök	
16.45 Hajt Indiába (svéd filmdráma)	
18.45 Tavasz, nyár, ősz (magyar tévéfilm)	
19.40 Filmsztárok a vadonban	
20.40 Mese	
21.00 Híradó este	
22.00 Titkok háza (francia vígj.)	
23.40 Kirekesztve (am. western)	
1.45 Ez történt Ma Reggel	

RTL KLUB	RTL
7.30 Top Shop	
8.00 Kölyökklub	
8.35 Forma-1 - Ausztrál Nagydíj	
11.35 Hívjón! Játsszon! Nyerjen!	
12.35 meneTrend	
- Utazási magazin	
13.10 Nagymenők (amerikai filmsorozat)	
14.35 Forma-1	
- Ausztrál Nagydíj	
17.15 Násznap (amerikai filmsorozat)	
17.40 Óvóbácsik (amerikai akció-vígjáték)	
19.30 RTL Klub Híradó	
20.00 Cobra 11 (német akciófilm-sor.)	
21.00 Beépített szépség 2.: Csábítunk és védünk (am. vígj., 2005)	
23.20 Heti hetes - Vidám, aktuális talk-show	
Utána: RTL-hírek	
0.40 Otthon a világ végén (amerikai filmdráma, 2004)	
1.05 Portré	
- Riportmagazin	
2.55 Műsorszünet	

TV2	TV 2
7.45 Tv2 matiné	
Benne: Kenguc, Bajkeverő majom	
10.15 Nagy Vagy!	
11.45 Két Testőr	
- Életmódmagazin	
12.15 Stahl konyhája	
13.45 Száguldó vipera (am.-német akció-sor.)	
14.45 Célkeresztben (am. krimisor.)	
15.45 Baywatch Hawaii (kalandfilmsor.)	
16.45 Álomgyári feleség (am.-auszt. vígj. sor.)	
17.45 Szent György és a sárkány (német-angol kalandf.)	
19.30 Tények	
- Hírműsor	
20.00 Napló - Mérlegen a valóság	
21.05 Briliáns csapda (amerikai akciófilm)	
23.15 Frizbi Hajdú Péterrel (magyar talk show)	
0.15 Elsőszámú ellenségem (amerikai sor.)	
1.15 Salvador (sp.-angol filmdráma)	

HÍR TV	HÍR TV
8.00 Híradó	
8.30 Soroló	
9.05 Ingatlanpiac (ism.)	
9.30 Felfedező (ism.)	
10.05 Péntek (ism.)	
11.05 Célpont (ism.)	
Oknyomozó riportműsor	
11.30 Napról napra	
Belpolitikai összefoglaló (am.-német akció-sor.)	
13.00 Déli híradó	
13.30 Közvetlen ajánlat	
14.05 Különkiadás	
A kultúra külön kiadásban	
16.05 Arcok a liftben (ism.)	
16.30 Széles út (ism.)	
17.05 Garázs (ism.)	
17.30 GyógyHír	
- Egészségügyi magazin	
18.00 Híradó	
18.30 Hírvilág	
19.05 Keresztmetszet	
20.00 Híradó	
20.30 Napról napra (ism.)	
21.05 Kontraszt	
22.00 Híradó	
22.30 Értékmentés másként	
23.05 Vetítő	
0.05 Kontraszt (ism.)	

TVR 1	TVR1
6.20 Teleshopping	
7.10 A hit világa	
8.55 Forma 1	
- Ausztrál Nagydíj	
9.55 Történelmi emlékek	
11.00 Disney Klub	
11.55 A falu élete	
13.00 Politikai agenda	
14.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
14.20 Déli óra	
- szórakoztató műsor	
15.20 Tévészínház: Vasile Alexandri - Chirita vidéken	
17.00 Teledon Haiti	
18.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
18.10 Teledon Haiti	
19.25 Loto 6/49 és Noroc sorsolás	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
21.10 Teledon Haiti	
23.00 100%-os jótlálás (talk show)	
0.00 Psych (amerikai filmsor.)	
0.55 Röplabda: Dinamo Romprest Bucuresti - Stiinta Bacau	

Hétfő

2010. március 29.

DUNA TV	DUNA
7.00 Hattól Nyolcig	
9.00 Kirakat	
9.30 Isten kezében	
10.35 Doc Martin (angol sor.)	
12.45 Híradó	
13.00 Déli harangszó	
15.00 Híradó	
15.10 Kikötő - Friss	
15.20 Költők társaságában	
16.05 Saeed Armaghani (magyar dokumentumfilm)	
17.00 Halld Izrael!	
- Zsidó vallási műsor	
17.30 Heuréka! Megtaláltam!	
18.00 Zorro (am. kalandfilmsor.)	
19.00 Híradó	
20.00 Derrick (német krimisor.)	
21.45 Arcélek (magyar dok. sor.)	
22.00 Kanári	
- Kosztolányi Dezső	
22.45 Híradó, Sport	
23.35 Kosztolányi Dezső	
0.50 Egy nap a Luxemburg kertben	
2.30 Vers	
2.35 Himnusz	
2.40 Híradó - Esti	

m1	m1
6.20 Hajnali gondolatok	
10.00 A szólás szabadsága	
11.00 Nappali	
13.01 Híróra	
13.30 Kárpát Expressz	
14.00 Szomszédok (magyar filmsor.)	
14.35 Roma Magazin	
15.40 Ez történt Ma reggel	
17.25 Körzeti híradó	
17.45 Teadélután	
18.45 A vadon bűvöletében (angol tévéfilm sorozat)	
19.40 McLeod lányai (ausztrál kalandfilmsor.)	
20.30 Híradó este	
20.50 Sporthírek	
20.55 Időjárás-jelentés	
21.00 Kétkény	
- Bűnügyi magazine	
22.00 Magyarország választás 2010	
22.30 Szerelmi mámor (amerikai film)	
0.05 Hírek	
- Időjárás-jelentés	
0.10 Memento	
0.20 Teadélután	
1.25 Közéleti szórakoztató magazin	

m2	m2
10.00 Rondó	
10.50 Zenelánc	
11.10 A Nagy vita	
11.40 SZÓSZ?!	
12.30 Sorsok és történetek a Kárpát-medencében	
13.01 Híróra	
13.30 Kárpát Expressz	
16.00 Mesélő cégtáblák	
16.30 Magyar rock	
17.25 Egy lépés előre (tévéfilm sor.)	
18.45 Ez történt Ma Reggel	
20.25 Gyerekjáték az online szolgáltatás	
20.35 A kis királylány	
21.00 Híradó este	
21.20 Sporthírek	
21.24 Időjárás-jelentés	
21.25 A Fagyos folyó lovasa (ausztrál filmsor.)	
22.10 Tűzvonalban (magyar tévéfilm sor.)	
23.05 Záróra	
0.55 Szerelmi mámor (am. film)	
3.10 Dublini doktorok (ír tévéfilm sor.)	
4.05 Bűvölet (olasz sor.)	

RTL KLUB	RTL
6.30 Top Shop	
7.00 Reggeli - Ébresztőshow	
13.00 RTL Klub Híradó	
13.10 Hívjón! Játsszon! Nyerjen!	
14.30 Fél kettő	
- Magazin a legjobb történetekkel	
15.15 A képlet csapdája (am. thriller)	
17.15 Rubi, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói filmsor.)	
18.15 Mónika	
- A kibeszélőshow	
19.30 RTL Klub Híradó	
- Esti kiadás	
20.05 Vacsoracsata	
- Gasztroreality	
21.05 Fókusz	
- Közszolgálati magazine	
21.40 Barátok közt (magyar tévéfilm sor.)	
Közben: RTL-hírek	
22.20 Dr. Csont (amerikai krimisorozat)	
23.20 Dollhouse	
- A felejtés ára (amerikai thrillersor.)	
0.30 Poker After Dark 2009	

TV2	TV 2
7.00 Magellán	
7.25 Tények Reggel	
10.10 Babapercek	
10.20 Telekvíz - Telefonos játék	
12.40 Winnetou 3. - Winnetou halála (német-jug.-francia kalandf.)	
14.25 Kvízió - Telefonos játék	
15.55 Dokik (am. filmsor.)	
16.20 Hegylakó (kan.-francia kalandfilmsor.)	
17.20 Bűbajos boszorkák (am. filmsor.)	
18.25 Joshi Bharat (talk show)	
19.30 Tények	
20.05 MrEsMrs (show-műsor)	
21.50 Jóban Rosszban (magyar sorozat)	
22.20 NCIS (am. krimisor.)	
23.20 Gyilkos számok (amerikai krimisor.)	
Közben: Kenőrsorolás	
0.20 Különleges ügyosztály	
1.50 Válságstáb	
2.20 E20.TV	
3.10 Ikon (am. thriller)	

HÍR TV	HÍR TV
7.30 Soroló (ism.)	
8.00 Híradó	
Friss napi információk	
9.05 Kontraszt	
10.05 Különkiadás (ism.)	
A kultúra külön kiadásban	
12.05 Ingatlanpiac (ism.)	
12.30 Hírvilág (ism.)	
13.00 Déli híradó	
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat	
14.05 Soroló (ism.)	
14.30 Garázs (ism.)	
15.05 Európai híradó (ism.)	
15.30 Napról napra (ism.)	
16.05 Péntek (ism.)	
17.05 Célpont	
17.30 Paletta	
18.00 Híradó	
18.30 Panaszkönyv	
19.05 Vonalban - politikai show (ism.)	
20.00 Híradó	
21.05 Rájátszás	
22.00 Híradó	
22.35 Lapzártá - Vitaműsor újságírókkal	
23.05 Ősök tere	
23.30 Pálya	
0.05 World Híradó	
0.30 Panaszkönyv	

TVR 1	TVR1
7.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
8.00 Ébresztő	
9.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
9.15 Ébresztő	
10.10 Szerelmes Don Juan (filmsor.)	
11.15 Rajtunk Európa szeme	
12.15 Az énekek emléke... az emlékek éneke	
12.45 Titkok a palotában (filmsor.)	
14.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
14.45 Egyszerűen ízletes	
15.00 Teleshopping	
15.30 Krónika	
17.00 Tudsz sportot?	
17.55 Zöld csapat	
18.25 Titkok a palotában (sor.)	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás	
21.10 GOPD Díjak Gálája	
23.00 Fáj a feje? (dok.)	
0.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
0.15 Nocturne (show)	
1.10 Egyszer az életben (ism.)	

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
6.15 Teleshopping 7.00 Folklorkincsek 8.00 Miért ABC 9.00 Figyelem gyerekek! 9.35 Szabad a szembejövő sáv 10.30 IT Zon@ 11.00 Az én költségvetésem 11.30 Ég és Föld között 12.00 Mágikus kő (sor.) 12.35 Figyelem, énekelnek 13.55 Rögbi: Románia - Spanyolország 15.55 Műkorcsolya VB 18.10 Damo (dél-koreai filmsor.) 19.20 Győztesek 19.35 Divathírek 20.30 Elegem van 21.00 Ki vagy, doki? (filmsor.) 22.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 23.10 Di Carini bárónő (olasz sor.) 0.55 TNRS: Színház határok nélkül 1.30 A törzs 2.25 Győztesek (ism.) 2.35 Damo (dél-koreai filmsor., ism.)	5.00 Happy Hour (ism.) 7.00 Felkészülni, kész, főzz! (ism.) 8.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés 10.00 Mi történik, doktor úr? 10.30 Átváltoztatjuk (ism.) 12.00 Pro Motor - autós műsor (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés 13.05 A pletykafészek (filmsor.) 14.00 Érted táncolok versenyműsor Jr. Stefan Banicaival és Iulia Vanturral (ism.) 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek 20.30 A király nevében (német-kanadai-amerikai kalandfilm, 2007) 0.15 Local Kombat - Gladiátorok 2.00 Szégyen és gyalázat (amerikai vígjáték, 2004) 3.30 Pro Motor - autós műsor (ism.)	7.00 Híradó 9.00 Reggeli műsor: Jó reggelt, szomszéd! 10.00 Beethoven 10.30 101 dalmát kiskutyája (am. animn. film) 11.00 Vidám történetek 12.00 Benny Hill (sor.) 12.30 Felicia 13.00 Híradó, Sport 13.30 Egy rém rendes család (am. filmsor.) 14.00 Irány a Grizzly-hegy (amerikai családi kalandfilm, 2000) 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 16.30 Pénzügyi hét Gabriella Firea 17.00 Kutyám, Jerry Lee 3. (amerikai akció-vígjáték, 2002) 19.00 Híradó, Sport 20.30 Szórakoztató műsor Mihai Bendeac-val 21.50 Kenyér és cirkusz (talk show) 22.45 T4xi (francia akció-vígjáték, 2007)	7.00 Kandikamera 8.00 Gyilkos számok (amerikai filmsor.) 9.00 4400 (amerikai filmsor.) 10.30 Ying, yang, yo 11.00 Ingtatlan Blitz 11.30 Sport, diéta és egy sztár 12.00 Ötcsillagos otthon 13.00 Aki tud, az nyer - versenyműsor (ism.) 14.00 A bevetés szabályai (amerikai filmsor.) 15.00 Anyacsere (reality show, ism.) 16.30 Mondenii Show - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, Időjárás 19.00 Sport 19.30 Nicsak ki főz! 20.30 Lara Croft: Tomb Raider (am. akciófilm, 2001) 22.30 10 éve a Kötekedők krónikája 0.30 Cukorbáró (filmsor.) 1.30 Hírek, Sport 2.30 A bevetés szabályai (ism.)	7.00 Túlélés törvényei - Szibéria 8.00 Amerikai favágók 9.00 Végzetes másodpercek 10.00 X-Machines - A szupergépek 12.00 Tuningőrület 13.00 Kolónia - Harc az elektromosságért 14.00 Amerikai favágók - Gondok 15.00 Végzetes másodpercek 16.00 Állítólag 17.00 Túlélés törvényei - Szibéria 18.00 Piszkos munkák 20.00 Verminators - Egy jó csapat 21.00 Micsoda szerszám - Bontók és zúzó 22.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 23.00 Hogyan készült? 0.00 Katasztrófa: ahogy én láttam 0.30 Végzetes másodpercek 1.00 Bandaháborúk 2.00 Rács mögött külföldön - Pokol a Paradicsomban	7.00 Sport.ro Hírek 9.00 Sport Hírek 11.00 Labdarúgás: Steaua 2 - Dunarea Galati 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Europa League 15.00 Kézilabda: Kolding - Montpellier 16.30 Mitica Ligája 18.00 Kézilabda: Steaua - HC Kolubara 19.30 Hírek 19.45 Labdarúgás: Lovski Sofia - TSKA 21.30 Local Kombat 23.00 Fogadás a félelemmel 23.45 European Poker Tour 0.30 Hírek	8.45 Kaméleonok (sor.) 10.00 Szerelmek (filmsor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.30 Bella (am.-mex. film-dráma, 2006) 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária (sor.) 17.30 A szerelem nevében (sor.) 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 A nyelvtanár (amerikai dráma, 2002) 22.45 Viperafészek (sor.) 0.45 Teleshopping 1.00 Bella (am.-mex. film-dráma, 2006, ism.)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó 15.10 Hétvégi magazin Marosvásárhelyi rádió 8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonsajátjáték, Nyelvőr, Világjárók 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétvége eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor, Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken, Tündököl Erdély, A hét zeneműve KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, műsorism., sport 8.30 Térő 9.25 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.00 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Lemezlövárda 16.30 Falfirka 21.00 Láthatár 17.30 Sorsok az operaszínpadon 17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Folklorműsor 8.00 Természet és kaland (ism.) 8.30 A térképen túl (ism.) 9.00 Motomágia 9.30 Mosoly négy keréken 10.00 Farm - magazin 11.00 Dalolók 11.30 Csavargó horgász (ism.) 12.00 A mágikus kő (ausztrál sorozat) 12.35 Gyermekműsor 13.35 Ünnepi műsor 14.25 Atlasz 14.55 Jamie (sor.) 15.30 Műkorcsolya VB 18.10 Damo (dél-koreai filmsor.) 19.20 Győztesek 19.35 Videoterápia 20.30 Elegem van 21.00 Eureka (sor.) 22.00 Hírek, sport 23.10 Egy páratlan páros (kanadai vígjáték, 2003) 0.40 Visszajátzások 2.00 Di Carini bárónő (olasz filmsor.) 3.35 Damo (dél-koreai filmsor.)	5.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol filmsor.) 8.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 10.00 Mi történik, doktor úr? 10.00 L. A. Story - Az örült város (amerikai romantikus vígjáték, 1991, ism.) 12.00 Pletykafészek (am. filmsor., ism.) 13.00 ProTv hírek, sport 13.15 Apropos tv 14.15 Sandokan visszatér (sor.) 16.15 Kézilabda: HCM Constanta - Veszprem 18.00 Románia, szeretlek! 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek 20.30 Divertis - Land of Jokes 21.30 Divertis 22.30 A Passió (amerikai-olasz film-dráma, 2004) 1.15 Anatómia 2. (német horror, 2003) 3.15 L. A. Story - Az örült város (ism.)	7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 9.00 Jó reggelt, szomszéd! 10.00 Misi, a víziszörny (angol-német családi kalandfilm, 2005) 12.00 Szindbád kalandjai (kalandfilmsor.) 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 13.30 Egy rém rendes család (am. vígjáték-sor.) 14.00 T4xi (francia film, 2007, ism.) 16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 16.30 Mihai Bendeac szórakoztató műsora 17.45 Divertis Mall - szórakoztató műsor 19.00 Híradó, sport, időjárás 20.00 SuperBingo Metropolis 23.30 Solo - A tökéletes fegyver (mex.-am. akciófilm, 1996) 1.30 80 nap alatt a Föld körül (ism.)	7.00 Kandikamera 8.00 Gyilkos számok (filmsor.) 9.00 Sport, diéta és egy sztár 9.30 A ház. Építkezés és design 10.00 Teleshopping 10.30 Saman király 11.00 Autóforum 11.30 Levintza bemutatja 12.00 A bevetés szabályai (filmsor.) 12.30 Aki tud az nyer 13.30 Framos. Feleséget keresek (reality show) 15.00 Kötekedők krónikája - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Nicsak ki főz 20.30 Anyacsere (reality show) 22.00 Florin Piersic élete 0.00 Cukorbáró (amerikai filmsor.) 1.00 Érzéki kaland 3.00 Hírek, sport, időjárás-jelentés 3.30 Autóforum (ism.)	7.00 Hogyan készült 8.00 Nagy durranások 9.00 Amerikai favágók - Letenni a szerszámot 10.00 Tuningőrület 2008 11.00 Ötödik sebesség 12.00 Amerikai hotrodok 13.00 Piszkos munkák Peter Schmeichellel 15.00 Fegyvertények - Közeli tűzharc 16.00 Állítólag... - Fellőtt golyók 17.00 Kolónia - Harc az elektromosságért 18.00 Apokalipszis, 2012 19.00 Nagy durranások - Bermuda 20.00 Amerikai favágók 21.00 X-Machines - Szupergépek 22.00 Megrázó történetek 23.00 A borzalom pillanatai 0.00 MacIntyre alvilági útikalauza 1.00 Végzetes másodpercek 2.00 Fegyvertények - Közeli tűzharc	7.00 Hírek 7.30 ProMotor 8.00 Hírek 12.00 Labdarúgás: Dinamo - CFR Cluj, FC Brasov - FC Vaslui 13.00 Labdarúgás: Petrolul Ploiesti - Farul 15.00 HCM Constanta - Veszprem 16.00 Fogadás a félelemmel 17.00 Mitica ligája 18.00 Hírek 19.00 HCM Constanta - Veszprem 20.30 A fény harcosai 21.00 Sport Hírek 22.00 Boxbuster: Arthur Abraham - Andre Dirrell	7.30 A szerelem nevében (sor.) 8.45 Kaméleonok (sor.) 10.00 Retrospektíva (sor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.30 A béranya (amerikai film-dráma, 1995) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Szegény Mária (sor.) 18.30 Cristina Show 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 Ha igaz volna... (amerikai romantikus vígjáték, 2005) 22.30 Mesejünk 23.30 Viperafészek (filmsor.)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 10.00 Egyházi műsor Marosvásárhelyi rádió 10.00 Híradás, Ultrarövid rádió 11.00 Híradás, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igehirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Szól a nóta 14.00 Zenés üzenetek 16.00 Híradó 16.10 Zenés üzenetek 17.00 Vasárnapra válogattuk KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás. 14.00 Műsorism. 14.05 Dalposta 15.40 Vidékről vidékre 16.25 Térő 17.15 Rádióistentisztelet, református egyház 17.58 Műsorism.

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Szépségközpont (ism.) 8.00 Ünnepi műsor (ism.) 8.55 Lehet, hogy nem tudtad 9.05 Videoterápia 10.00 Hírek, Sport, Időjárás 10.15 Berlin, Berlin (filmsor.) 10.45 Találkozunk 12.00 Hírek, Sport, Időjárás 12.45 A farm (ism.) 13.45 Teleshopping 14.30 eForum 15.00 Együtt Európába 16.00 Szépségközpont (sor.) 17.00 Elisa (filmsor.) 18.00 Euronews 18.10 Berlin, Berlin (sor.) 18.40 Csodák (sor.) 19.10 Montalbano felügyelő (olasz filmsor.) 21.00 Az én költségvetésem 21.30 Közélről a világ 22.00 Hírek, Sport, Időjárás 23.10 Visszajátzások 0.30 Hírszerzők (kanadai filmsor.)	7.00 Pro Tv hírek 9.55 Könyvbemutató 10.00 Fogyasszanak, kérem! (ism.) 12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 13.45 Szandokán visszatér (filmsor.) 15.45 A Názareti Jézus (olasz-angol film-dráma, 1977) 17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Pánikszoza (amerikai akcióthriller, 2002) 22.15 State és Románia (sor.) 23.00 Pro Tv hírek 0.00 A mentalista (sor.) 1.00 Pánikszoza (amerikai akcióthriller, 2002, ism.) 3.00 Pro Tv hírek	6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival 10.00 Sajtószemle Mircea Badeaival 11.00 Benny Hill (filmsor.) 12.00 Feketeszakáll és a Karib-tenger kalózái (am. sor.) 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 14.00 Robinson Crusoe (amerikai kalandfilm, 1997) 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 17.00 Közvetlen hozzáférés 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 20.30 Rendelés nálam (reality show) 22.00 Egyedül egy sztárral 23.00 Híradó, Sport, időjárás 23.15 Galileo - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, Időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Aki tud az nyer - versenyműsor 20.30 Famos. Feleséget keresek (reality show) 22.15 Lököttek 23.15 Gyilkosságok Torontóban (kan. film, 2001) 1.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 2.00 Szvingerek (filmsor.)	7.30 Gyilkos számok (filmsor., ism.) 8.20 Sport Florentinával 8.30 Teleshopping 9.00 Medium (filmsor., ism.) 10.00 Galileo (ism.) 10.30 Szvingerek (filmsor.) 11.30 4400 (filmsor.) 12.30 Teleshopping 13.00 Kandikamera 13.30 Teleshopping 14.00 Medium (sor.) 15.15 Nicsak ki főz! 16.30 Lököttek 17.15 Galileo - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, Időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Aki tud az nyer - versenyműsor 20.30 Famos. Feleséget keresek (reality show) 22.15 Lököttek 23.15 Gyilkosságok Torontóban (kan. film, 2001) 1.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés 2.00 Szvingerek (filmsor.)	7.00 Amerikai hotrodok 8.00 Végzetes másodpercek 9.00 Hogyan készült? 10.00 Piszkos munkák 11.00 Miami Ink - Tetoválók 12.00 Fegyvertények 13.00 Hogyan csinálják 14.00 Túlélés törvényei 15.00 Ötödik sebesség 16.00 Hogyan készült? 16.00 Újnyírógépek 17.00 Állítólag... - Szökés a börtönből 18.00 Újjáépítők 19.00 X-Machines - A szupergépek 20.00 Túlélés törvényei 21.00 Hogyan készült? 22.00 Végzetes másodpercek 22.30 Csendes szörnyetegek 23.30 Cella-napló 0.30 MacIntyre alvilági útikalauza 1.30 Túlélés törvényei - Kimberley 2.30 Amerikai hotrodok	7.00 Hírek 12.10 Fotbal Europa League: Marseille - Benfica; Standard - Panathinaikos 13.10 Gladiátorok 14.10 Külön kiadás 15.00 Hírek 16.00 Boxbuster: Hasim Rahman - Jesse Ferguson 17.00 Pontos sportlók 18.00 Sport.ro Hírek 19.05 Információk 21.00 Hírek 22.00 Wrestling SMACK 23.00 Gladiátorok, Local Kombat Split 0.00 Mulatózók 0.30 Sport.ro Hírek	5.30 Szegény Mária (sor.) 7.30 Cristina Show 8.45 Kaméleonok (sor.) 10.00 Szerelmek (sor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.30 Teleshopping 14.00 RBD (filmsor.) 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária 17.30 Igaz történetek 18.30 Mindörökké együtt (filmsor.) 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 Aniela (sor.) 21.30 India 22.30 Éjszakai történetek 23.30 Terra Nostra (filmsor.)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Kulturális mozaik Marosvásárhelyi rádió 11.00 Híregyedő, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás - szórakoztató műsor Híregyedő, Örömegető - interaktív műsor 16.00 Híradás 17.00 Híradás, Közérzet, Törvénytár 17.55 A nap hírei röviden KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás. 8.00 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Hétköznapok igazsága 17.00 Nap-óra 17.30 Zenelánc 17.55 Hírek, műsorism.

Teljes káosz a Liga II-ben

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

► Egyre nagyobb a káosz a másodosztályú labdarúgó-bajnokságban, amelynek legfőbb oka a csapatok pénzhiany. Adósságai miatt szerdán a Petrozsényi Jiult is kizárták, miután korábban a Drobeta Turnu Severin, a Temesvári CFR és a Suceava már visszalépett a pontvadászattól. A Nagybányai FC-t, mint ismert, előzőleg kizárták, de végül sikerült „viszszakönyörögnie” magát a Liga II-be, csak hogy óriási tartozása miatt csődeljárásal fenyegetik. Hasonló cipőben jár a Bákó és a Râmnicu Sărat együttese is, éppen ezért elképzelhető, hogy a 2011–2012-es szezonról tervezett változtatásokat már idén nyáron bevezetik. Cornel Șfaițer, a másodosztályú csapatok egyik képviselője a Román Labdarúgó-szövetség végrehajtó bizottságában úgy gondolja, hogy már a következő idénytől csak egy, húszcsapatos csoport lesz a jelenlegi két széria helyett. Saját együttesének, a Botoșani FC-nek is gondjai vannak, bevallása szerint nem tudja garantálni, hogy végig tudják játszani a bajnokságot. Most szombaton a 21. forduló szervezik, és a második csoportból az Otopeni, a Szilágysomlyó és a Kolozsvári U lesz szabadnapos. A többiek Lupény–Pitești-i Argeș, Mioveni–Râmnicu Vâlcea, Craiovai Gaz Metan–Marosvásárhely, Bihar FC–Torda és Temeskovács–Aradi UTA párosításban lépnek pályára. ◀

Chivu visszatért a pályára

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

► Egy stadionnyi ember állva tapsolta Milánóban Cristian Chivut, amikor az Internazionale futballcsapatának edzője, Jose Mourinho stílszerűen a 77. percben lecserélte. Ugyanis a román válogatott csapatkapitánya épp hetvenhét nappal operációja után tért ismét vissza a pályára, és csapata 3-0-ra le is győzte a Livornót az olasz Serie A szerda esti, 30. fordulójában. A többi eredmény: Atalanta–Cagliari 3-1, Bari–Sampdoria 2-1, Bologna–AS Roma 0-2, Catania–Fiorentina 1-0, Genova–Palermo 2-2, Lazio–Siena 2-0, Parma–AC Milan 1-0, Udinese–Chievo 0-0. A Nápoly–Juventus-mérkőzést lapzártánk után rendezték. Az állás: 1. Inter 63 pont, 2. Róma 59, 3. AC Milan 59, 4. Palermo 48.

Angliában Roberto Mancininek viselkedése miatt kellett elnézést kérnie, a házigazda Manchester City olasz edzője ugyanis rátámadott az Everton edzőjére

Döntetlen a CFR javára

Labdarúgás

V. Ny. R.

► A Kolozsvári CFR labdarúgócsapata került előnybe a Román Kupa elődöntőjének első mérkőzésén, hiszen 1-1 arányú döntetlennel fogadhatja majd a Dinamót a visszavágón. A Ștefan cel Mare úti stadionban ugyanis nem jöttek be a bukaresti házigazdák számításai szerda este, Lucian Goian tizedik percben szerzett gólja után Yssouf Kone (25. perc) kiegyenlített az állást a Szamospartiaknak. Noha a találkozó további részében mindkét félnek akadtak jelentős helyzetei, a legnagyobb ziccert a bukarestiek futballistája, N'Doye hagyta ki, amikor a 87. percben egy méterről az üres kapu mellé fejelte a labdát.

Noha a döntetlen és az idegenben szerzett gól a kolozsváriaknak kedvez, a csapat edzője elégedetlen volt az eredménnyel. Andrea Mandorlini szerint ezzel egyáltalán nem kerültek előnybe, továbbra is egyenlők a továbbjutási esélyek. Ovidiu Hătegan, a mérkőzés játékvezetője sem úszta meg a kritikát, Cornel Țălnar, a Dinamo tréner szerint a sípmester többször is elmulasztotta megbüntetni Mureșan szabálytalanságait. A bukarestiek edzője ugyanakkor hozzáfűzte: „Néhány játéktól többet vártam volna. Ezt a mérkőzést meg kellett volna nyernünk. A pályánk a mi fogyatékoságunk, mert rossz mi-

Goian (jobbra) gólt lőtt, majd csapattársával ütközött a Kolozsvár elleni kupameccsen

Fotó: Agerpres

nőségű, nem tudsz rajta egy tisztességeset passzolni.”

A Román Kupa másik elődöntőjét, a Brassó–Vaslui-mérkőzést lapzártánk után rendezték. A visszavágók áprilisban lesznek.

Megfogyatkozva bár, de törve nem

Lucian Goiant keresztinszalag-szakadással vitték le a pályáról a CFR elleni kupameccsen, tegnap meg kellett operálják, és várhatóan jövő év tavaszáig nem léphet pályára. De nem ő az egyedüli sérült a Dinamo keretéből, Diabete, Niculescu, Scarlatache, Kone, Niculae és Alexe is egészségügyi problémákkal küszködik. „Legalább nyolc játékosomra nem számíthatok. Már alig lélegzünk” – panaszkodott Cornel Țălnar, és ahhoz, hogy az Urziceni

elleni bajnoki mérkőzés bírósági lapján meglegyen a tizenhét játékos, kénytelen lesz a fiókcspattól behívni futballistákat. Pedig a címvedő ialomitaik elleni összecsapás rendkívül fontos az összetett szempontjából, hiszen mindkét együttes 41-41 ponttal áll a tabella negyedik-ötödik helyén, mindössze két ponttal maradva el a listavezető CFR-től. A dinamósok futballistái viszont optimisták: „A bajnoki címet és a kupát is akarjuk” – jelentette ki Torje.

Edző kerestetik Manea helyére

Izgalmasnak ígérkezik a Liga I hét végi Rapid–Craiova-viadala is, amelyen a bukarestieknek győzniük kell ahhoz, hogy visszakérülhessenek az európai szereplés

biztosító helyre, míg a craioviaiak az élvonalban maradásért harcolnak. Csakhogy a bukarestiek öltözőjében nincs nyugalom: Nicolae Manea edző távozásra készen áll, George Copos klubtulaj már keresi az utódját. Mircea Rednic visszautasította az ajánlatot, és sajtóhírek szerint most Ioan Andonénál próbálkoznak a vasutasok.

A 24. forduló programja: ma: Medgyes–Galac (18.30 óra, *DigiTV*), Tg. Jiu–Steaua (20.30 óra, *Antena 1*); holnap: Gyulafehérvár–Ploiești-i Astra (15 óra, *GspTV*), Iași–Curtea de Argeș (18 óra), Rapid–Craiova (21.30 óra, *DigiTV*); vasárnap: Beszterce–Pt. Neamț (16 óra, *GspTV*), Urziceni–Dinamo (20 óra, *DigiTV*); hétfő: Temesvári FC–Vaslui (17 óra, *GspTV*), Brassó–Kolozsvári CFR (20 óra, *DigiTV*). ◀

► Röviden

Bajnok a Sportklub

Megvédte bajnoki címét a Csíkszeredai Sportklub férfi jégkorongcsapata az élvonalbeli bajnokságban, miután tegnap este Bukarestben 6-3-ra legyőzte a házigazda Steauát. Ez a lapzártánkcor bejeződött összecsapás volt a finálé hatodik mérkőzése, s a hargitaiak 4-2-es összesítéssel nyertek. A szerda esti találkozó a fővárosiak diadalmaskodtak 3-2-re.

Kikapott az Újpest

Hazai közönsége előtt kikapott ki szerda este az Újpest labdarúgócsapata 1-0-ra a Zalaegerszegtől a Magyar Kupa elődöntőjének első mérkőzésén. A visszavágó április 14-én lesz. Máztól már az élvonalbeli bajnokság 20. fordulóját rendezik Magyarországon, benne Videoton–Haladás-, Zalaegerszeg–Debrecen-, Újpest–Hónvéd- és Ferencváros–Vasas-mérkőzésekkel.

Rangados hét vége lesz a vízilabdázóknak

Nagyváradon rendezik most hét végén az élvonalbeli vízilabda-bajnokság rájátszásának második tornáját. A program: ma: Rapid–Dinamo (17 óra), Steaua–Nagyvárad VSK (18.30 óra); szombat: Steaua–Dinamo (17 óra), Nagyvárad–Rapid (18.30 óra); vasárnap: Rapid–Steaua (10 óra), Dinamo–Nagyvárad (11.30 óra).

Melbourne-ben a Forma-1

Melbourne-ben rendezik a Forma-1-es autós gyorsasági-világbajnokság Ausztrál Nagydíját hét végén. Az időmérőedzés holnap reggel 8 órától lesz látható, míg a vasárnapi futamot reggel 9 órakor rendezik. Az *RTVI* és az *RTL Klub* élőben közvetíti.

Kínai arany műkorcsolyában

A Vancouverben olimpiai ezüstérmes, kínai Pang Csing, Tung Csin kettős nyerte a párosos versenyt a torinói műkorcsolya- és jégtánc-világbajnokságon. A rövidprogram után is élen álló duó a szerdai kűrben is a legjobbnak bizonyult, így magabiztosan diadalmaskodott. A második helyen a címvédőként induló, német Aliona Savchenko és Robin Szolkowy végzett, míg harmadikként a Juko Kavaguti, Alekszandr Szmirnov orosz kettős zárt.

Serena Williams lett az év teniszezője

A női tornákat szervező WTA az amerikai Serena Williamset választotta a 2009-es év teniszezőjévé. A 28 éves sztár Miami-ban vette át az elismerést.

Cozma emlékére játszanak

Kézilabda

ÚMSZ

► A férfi kézilabdázás történetében most először Bajnokok Ligája nyolcadöntőben lép pályára romániai csapat, a Konstancai HCM ráadásul épp a tavaly meggyilkolt Marian Cozma volt együttesével, a Veszprémi MKB-val mérkőzik meg. A vasárnapi, Buzăuban rendezendő találkozót éppen ezért a román válogatott ké-

zilabdázó emlékének ajánlják, csak hogy most komoly tétre megy a játék. Mocsai Lajos, a vendégek szakvezetője kijelentette: „Nem titok, a négyes döntőbe szeretnénk jutni, és ehhez előbb a Konstancánál kell jobbnak lennünk. A román csapat jó erőkből áll, keményen védekezik, és különösen otthon veszélyes ellenfél.” A magyarországi gárda repülővel érkezik Bukarestbe, és mielőtt Buzău felé veszik az irányt tervezik, hogy

kilátogatnak Marian Cozma sírjához. A BL-meccset 16.15 órától a *Sport.ro* élőben közvetíti.

A hazai csapatok közül a Steaua szombaton 18 órától a szerb Kolubara alakulatát fogadja a KEK negyedöntőjében, míg a Suceava és a Bákó idegenben lép pályára a Challenge-kupa negyedöntőjének első mérkőzésén. Előbbi a Slován, míg utóbbi a Lisszaboni Sporting vendége lesz vasárnap este. ◀

Újabb scalp a váradiaknak

Kosárlabda

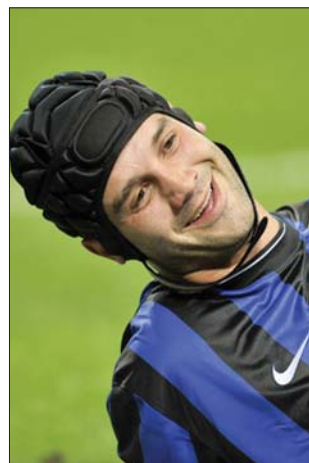
ÚMSZ

► A Kolozsvári U-Mobitelco és a címvédő Ploiești után újabb élcsapat skalpját szereztek meg a Nagyvárad VSK felnőtt férfi kosárlabdázói az élvonalbeli bajnokságban. A 28., hétközi fordulón a vendég Nagyszebeni CSU-t győzték le 77-65-re, és jelenleg a tabella rájátszásba jutást jelen-

tő, nyolcadik helyén állnak. A többi eredmény: Kolozsvári Gladiator–Pitești 73-81, Bukaresti CSM–Dinamo 73-58, Brassó–Marosvásárhely 74-87, Medgyes–Craiova 87-79, Otopeni–Temesvári Elba 79-86, Kolozsvári U–Rovinari 89-72, Ploiești–Steaua 83-62. A hétfői programban Brassó–Kolozsvári Gladiator, Marosvásárhely–Bukaresti CSM, Dinamo–Medgyes, Craiova–Otopeni, Temesvári Elba–Kolozsvári

U, Rovinari–Nagyvárad, Nagyszeben–Ploiești és Steaua–Pitești mérkőzések szerepelnek.

A nők számára a Román Kupa négyes döntőjét rendezik ma és holnap Bukarestben. A mai elődöntőben Târgoviște–Bukaresti Olimpia-, majd Szatmárnémeti–Sepsiszentgyörgy-viadal lesz, míg holnap a bronzmeccs és a finálé szerepel a programban. Utóbbi 17 órától élőben közvetíti az *RTV3*. ◀

Cristian Chivu újra futballozott

A nyolc verskötetes portás

Simonfy József költő szerint más lehetne ma az élete, ha nagyon sok verset nem fojtanak bele

Alighanem irodalomtörténeti adat, hogy Szatmárnémeti leg-rangosabb magyar középiskolájának kapuját hosszú ideje egy nyolckötetes költő vigyázza. Beszélgetőtársunkat még 1993-ban Gúzs Imre újságíró-közíró „rendezte be” a Kölcseybe, azóta kevés kivétellel naponta ügyeli ott, hogy illetéktelenek ne zavarják a nagy múltú tanintézet rendjét. Másokkal együtt mostanában legfeljebb őt is az zavarhatja, hogy miért kell a Kölcseynek rövidesen másik épülettömbbe hurcolkodnia, amikor helyébe ugyancsak magyar iskola költözik! A csendes sza-

Sike Lajos

► Ha arra gondolunk, hogy az egyetemes magyar irodalom olyan személyiségei jártak ezen a portán ki-be, mint Páskándi Géza, Szilágyi István, Panek Zoltán, Kocsis István, Pusztai János, Visky András, Kovács András Ferenc, Láng Zsolt és mások, akár kedvtelésből is őrizhetné ezt az ódon kaput! Ám tudjuk, hogy meg kell élni valamiből, s manapság versből lehet legkevésbé. A tizenhét év során, mióta itt dolgozik, kértek-e öntől tanácsot a versíró nebulók?

– Néha megkeresnek, hogy mondjak véleményt zsenéikről, de többségüknél kiéreztem a hatást. Például azt, hogy most éppen Balasit, Csokonait vagy Adyt tanulják. Olyan még kevés jött, akinél a sorok mögött felsejlett volna a költő. De ki tudja? Lehet, hogy azok, akikben ott moccan a tehetőség, nem jönnek, mert a mai világ másra van ráállva, kihagyva, nem a költészetre. Ha jól emlékszem, Nagy Gyula magyar irodalom szakos tanár említette, hogy van egy kiváló diákja, aki a reál-tudományokra tette fel jövőjét, miközben irodalmi műveltségét és eredeti íráskészségét is meg-megcsillogtatja. Ám istennek sem tudja rávenni, hogy külön írjon valamit vagy benevezzen az irodalmi olimpiászra. Miért is, amikor egy jó közgazdász, mérnök, informatikus, marketinges, programozó, ügyvéd vagy orvos többszörösen annyit keres, mint egy irodalmár, költő, újságíró és hasonlók. Félhet az a fiú a kíséréstől is, pláne amikor meglát engem a portán: hát ezért érdemes verseket írni, hogy kapuőr legyen? Azért néhányan figyelnek rám a Kölcseyben. Volt könyvbemutató is, ahol diákok olvastak

fel verseimből. Ilyenkor úgy érzem, valóban tagja vagyok a Kölcsey közösségének. Néha arra gondolok, hogy ha Páskándi, KAF, Visky most itt lenne diák, talán nekem mutatnák meg először írásaikat. S ez önmagában is jó érzéssel tölt el, még akkor is, ha nem vagyok teljesen biztos benne.

► Hogyan indult, fiatalként milyen hatások érték? – Már zilahi diákként írogattam. Először nem annyira olvasmányaim, mint a zene hatására, dalszövegeket a gitározó haveraim számára. Csak olyan zenére, ami a fülembe mászott, ami megragadott. Érzéseimet, hangulatomat, félelmeimet, a kor fiatalságának szkepticizmusát, fájdalomát, útkeresését vittem ezekbe a szövegekbe. Mások fedezték fel, hogy ezek a dalok lényegében szürrealista versek. Persze, akkor sokat olvastam Aragont, Éluard-t és hasonlókat, meg Szilágyi Domokost, majd KAF-ot és Szöcs Gézát, s csodáltam Salvador Dalit, Cézanne-t, Picasót. De érdekes, hogy nem versek, írások, hanem költői képek, színek, fénynyalábok, hangulatok, zajok fogtak meg. Talán ezért sincs műszám, nincs igazán példaképem. Magamat írom, magamat utazom be. Mondhatnám: „én-vírussal” vagyok fertőzve. Az írás egyféle drog, ajzószer lett számomra, amiről most már biztos nem fogok leszokni. Először az *Ifjúmunkás* közlgetett verseimből, majd az *Igaz Szó* és más lapok. Hervay Gizella fedezett fel és irányított, aztán Cseke Gábor vett a szárnyai alá, közelte írásaimat, először az *Ifjúmunkás*ban, majd az *Előrében* és a *Romániai Magyar Szóban*. Általuk, nekik köszönhetően váltam ismertté.

Trabanttal a Parnasszuson

► Ehhez viszonyítva elég későn jelent meg első verskötetete, már a negyedik X felé tartva. Aztán megint jókora szünet következett, mintha valami történt volna az életében...

– Történt is. Sok versemet elfektették vagy eleve visszautasították. Szinte minden esetben a tartalmáért és hangulatáért. Mindenütt az a vád ért, hogy pesszimista vagyok, túlságosan sötétben látom a világot. Volt, aki tisztességesen megmondta, hogy nem engedi át a cenzúra, de olyan is akadt, aki megírta, hogy verseim „demoralizáló hatással lesznek a sokoldalúan fejlett szocializmust és kommunizmust építő emberekre”. Szóval destruktív személyiség lettem. Annyira elbátortalanítottak, belém fojtották a mondanivalót, hogy nagyon sok mindent, ami kiváncsított, nem írtam meg. Ha azokat akkor kiírom magamból, másként alakulhatott volna az életem, talán nem itt ülök. A rendszer-váltást követően már több versemet elfogadták, elsősorban a *Látóban* és a *Romániai Magyar Szóban*. Cseke Gábor évente negyven-ötven versemet is lehozta az *RMSZ* hétvégi mellékletében. Csekének nagyon sokat köszönhetek, hogy már jobban figyeltek rám és sorra jelentek meg verskönyveim, elsősorban a vásárhelyi Mentor Kiadónál.

► Ráadásul nagyon jó címmel: Holdkóros halak, Vagonéjszakák, Kővel vetett ágy. Már a címek is igazolják azt, amit az előbb a költészetéről mondott. Ön vagy a versek alapján a szerkesztő találta ki ezeket? – Erre van saját módszerem: az általam legjobbnak, legki-

A szerző felvétele

fejezőbbnek tartott vers címét emelem a fedőlapra a kötetből.

► Többkötetes költő: ez már nem semmi. Plusz a lapokban való megjelenés. Valamicskét csak kapott már a verseiért!

– Hogyne. Ha összeszámolom, amit negyven év alatt kaptam, most már egy Trabantot vehetnék belőle, vagy inkább egy jobb robogót. Legtöbbet a Mentortól kaptam, az egyik kötetemért régi pénzben tizenhárom millió lejt, ami, ugye, egy jobb havi fizetéssel egyenlő. Vagyis elértem: ha kedvem szottyan, Trabanttal száguldozhatok a Parnasszuson.

► De oda merészkedne akkor is, ha – mint írja – nem tartozik az istenek kegyeltjei közé? Eddig csupán egy

jelentősebb elismerést kapott, a Látó nívódíját. Talán azért sem kapott többet, mert nagyon visszahúzódtott, nem tudja vagy nem is akarja magát eladni. Pedig manapság marketing nélkül nem megy még a költészet sem! Aki ezt nem tanulja meg, könnyelműen kockáztatja, hogy nála kevésbé tehetségesek kerülnek elébe, viszik el a jobb díjakat...

– Hát én már ilyen vagyok, s a hatvan felé tartva nehezen változom. Nem tudok másképpen viselkedni, nem tudok mást írni, csak azt, amit a valóság kiprésel belőlem, ami rajtam áthalad, s amit kiszűrök belőle.

(Abban egyeztünk meg Simonfy Józseffel, hogy legfrissebb versét társítjuk az interjú mellé. Mint elmondta, azt szeretné, ha verse, mint a tenger,

visszatérő hullámokat verne, hogy ne csak egyszer olvassa el a közönség – S. L.)

ne mint egy

csukj
be
de
ne
mint
egy
könyvet
ne
mint
egy
ajtót
h h h h h h h
u u u u u u u
l l l l l l l l
l l l l l l l l
á á á á á á á
m m m m m m m m
a a a a a a a
i i i i i i i
t t t t t t t t
a tenger
úgy

Simonfy József (1952, Zilah) – költő

A középiskolát szülővárosában, az Ady Líceumban végezte. 1973 és 1980 között a rész-huzalgárban dolgozott. 1993 óta él Szatmárnémetiben, ahol a Kölcsey Főgimnázium portása. Még diák, 17 éves, amikor első verseit közli az *Ifjúmunkás*, majd az *Előre*, az *Igaz Szó*, a *Romániai Magyar Szó* és más lapok oldalain is megjelennek írásai. Hervay Gi-

zella felfedezettjének vallja magát, majd Cseke Gábor irányította útját. Első kötetét 1990-ben adták ki *Hold és nap* címmel, ezt az elmúlt húsz évben továbbiak követték. 2004-ben a *Látó* szépirodalmi folyóirat nívódíjával tüntették ki. Megjelenés előtt *Kék üresség* című kötete a marosvásárhelyi Mentor Kiadónál, amely eddig könyvei zömét kiadta.

Zenével teli élet

László Ferenc kolozsvári zenetörténész emlékére

Horváth Andor

... baráti kapcsolatunkban sokat számított, hogy zenebárát vagyok, többnyire én kérdeztem, ő válaszolt, tőle tanultam zenei műveltséget, volt mit tanuljanak tőle évtizedeken át tanítványai is, Bach, Bakfark, Bartók, Brahms, Bruckner, felmondhatnám az egész zenei lexicont, Mozart és Mahler, meg persze Wagner a rajongóival és ellenzőivel, Enescu, akiről a román zenetudományok is tudott újat mondani, frissebb „feldezettjei”, csodálatának időben közelebbi tárgyai közül Ligeti és Kurtág, soha nem lehetett a végére érni, állandóan kezdődött előlről, én csak kérdeztem és hallgattam, zeneszerzőkről és előadóművészekről, neki köszönhetően értettem meg a Glenn Gould-jelenséget, a külön zongoristát, és a másik különöset, akiért lelkesedtem, Sergiu Celibidache mestert, a karmesteri pálca varázslóját, az „élő zene” apostolát, de azt szintén ő fedte fel előttem, miként is történt a Daniel Barenboim vezényelte hangverseny két-három évvel ezelőtt izraeli-palesztin vegyes zenekarral valahol a Szentföldön, igen, jól sejtettem, az valami egészen különleges esemény volt,

pontosan tudta, mennyire művészi és mennyire a művészetén túlmutató esemény, a zenében egyformán látta a szakmát, a mesterséget, de azt is, ami körülveszi, a közéletet, a politikát, a történelmet,

... éppen ezért nem azt mondanám, hogy a szakmájának élt, ez lapos és elcsépelet, nem hozzá illő, hanem inkább: az volt élete középpontja, a tanítás, a kutatás, az írás, a szerkesztés, de mindezt a természetesen emberi élet vette körül: egy jó ebéd és egy jó pohár bor, barátok társasága, kedvelte a társas együttléteket, és szeretett véleményt nyilvánítani kis és nagy történetekről, a közügyekről, ellentétbe volt a szakmájába zárkózó szobatudósnak, valóságos kikíváncsolt belőle a másokra is tartozó mondanivaló, ebben igazi polgárként viselkedett, aki nem hagyja szó nélkül azt, ami szóra érdemes, így fogta fel külső munkatársként a zenei szerkesztő szerepét is, amikor 1970-ben *A Hét* vezetősége megbízta a zenei oldal gondozásával, éveken át példás munkát végzett, zenei közírást teremtett munkatársaival, mindenkire szóló publicisztikát,

... de azért igazán maradványt zenetudományi kutatásaival alkotott, elég megnézni kötetét és közleményei jegyzékét, tanulmá-

hátról minden provinciális korlát, méltán volt a magasztos módján büszke arra, hogy a rendszer hátrányaival többszörösen meg-

László Ferenc (1937–2010)

nyainak száma és minősége jól példázza, hogy a szakmai elmélyültség előtt meg-

küzdve sikerrel állt hely nemcsak Budapesten és Bukarestben, hanem az oszt-

rák és a német zenetudomány centrumaiban is, egy francia televízió riportere Bartók romániai gyűjtéseiről faggatta néhány éve, ott voltam, amikor a felvétel készült, lenyűgöző volt hallgatni, Bartók-képe egyben önarckép is, vallomás az erélyiségről és a magyarságról, tiszta és összetett kép a népek találkozásáról a zenében, Bartók példájának máig sugárzó erejéről,

... hosszú éveken át, ha telefonbeszélgetésünk a végéhez közeledett, így szólt: „akkor tehát életünk...”, tudtam, erre azt kell válaszolnom, amire korábban ő tanított: „életünk tökéletes!”, ő pedig helyeslően folytatja: „ez az!”, eleinte meglepett, mint minden játék, amelyben titokzatosan vegyül komolyság és tréfa, pátosz és ironia, úgy csegett az a két szó, mint egyzemes jelmondat: természetesen nem azért ismételtük, mert egészen így van, de hisszük: ha kimondjuk, az olyan, mint valami figyelmeztető felhívás vagy megrendítő fogadalom, nem önmagunk megnyugtatója az a két szó, nem önáltatás, inkább egymás ébresztése, a „változtasd meg élted!” rilkei parancsa helyett az „alkosd meg élted!” parancsa az itt-létben és a jelen-létben, legyen bár életünk hétköznapi közege a politikai zsarnokság, az alkalmi emberi gonoszság, a hivatalok packázásai, kelljen bár küzdünk saját esendőségünkkel és tökéletlenségünkkel,

ez a mondat nem az ellenkezőt fejezte ki, nem a szembenállást, hanem odafordulást valamihez, a kényszerűségek helyett a belülről jött állítást emelte magasba, s ha voltak is pillanatok, amikor nehezebben ment, mindig készségesen vele tartottam a játékban, mert elfogadtam a benne rejlő kihívást, hosszú évek teltek el így, míg egyszer arra lettem figyelmes, hogy abbamaradt, soha nem kérdeztem, mi okból, hova lett az a mondat, biztosra vettem: változatlanul ott van a fejemben, épp csak nem része többé kettőnk dialógusának, az állítás pátosza és ironiája már magasabb fórumot igényel, mert a végső, nagy próba még hátravan,

... úgy érzem, hogy most, amikor búcsúzunk tőle, személyéről – mint a tehetséggel megáldottak némelyikéről – elmondható: nem az látszott benne, mennyire töredéke vagyunk a tökéletesnek, hanem az, hogy a tökéletesnek vagyunk a töredéke,

... mármint abban az értelemben, ahogyan a latin szóár szerint a „perfectus” melléknév jelentése „befejezett, teljes, tökéletes”, a „perficio” igéé pedig, amelyből ered: „elvégez, elkészít; véghezvisz, végrehajt; bevégez, befejez”, ily módon volt befejezett, teljes és tökéletes élet az övé, perfectus: elkészített és befejezett mindent, ami a kiszabott időben rá tartozott, zenével teli, zenével telt élet, a legszebbek közül való, amely embernek megadatik ...

„Kis” és „nagy” zene egybeolvadása

Részletek egy 2006-os, László Ferencsel készült interjúból

► **Miért van szüksége a társadalomnak Mozart és Bartók zenéjére?**

– (...) Bartók aktualitása a mi kis világunkban mindenkién felül áll. Van egy, a zenén túlmutató Bartók-modell is: az ő művészi, tudományos és polgári viszonyulása ahhoz a földrajzi-történelmi adottsághoz, amelybe magyarként beleszületett. Sosem politizált, de művészi és tudományos tevékenysége elvezette őt olyan elvekhez, amelyeknek politikai kicsengésük is van és politikai minden napjainkban is érvényesíthetőek. Az egyetlen olyan, prófétaalkú magyar alkotó volt, aki a történelmi Magyarország valamennyi kisebbségét nemcsak mint különösséget kutatta. Nemcsak megtanulta nyelveket, hogy érintkezzen ve-

lük, nemcsak a világ elé vitte kulturális értékeit, hanem őket is hozzásegítette, hogy ezeket jobban megismerjék és tiszteljék. Bartók aktív és kreatív érdeklődése más népek kultúrája iránt olyan példakép számunkra, amit még csak megközelíteni sem tudunk. Amit a műveiből ideológiai tanulságként kiszűrhetünk, annak a velünk együtt élő mások iránti oltathatlan kíváncsiságban, érdeklődésben kellene megnyilvánulnia. Én Bartók román kapcsolatrendszerét kutattam a legalapossabban. A világszerte zajló, nagy Bartók-kutatásban ez az én pázmám. Egy nagyon kicsi szelete az egészen, de ezen a téren talán nincs is, aki túltenne rajtam. Már kezdetben figyelmeztetett Somfai László, a Bartók-kutatás legnagyobb élő személyisége, hogy nem szabad a kicsi Bartók-kutatást a naggyal összeté-

veszteni. Az apró dolgok feltárása, ha elhatalmasodik a Bartók-irodalmon, elposványosítja azt. (...) Azon iparkodom, hogy román kapcsolatrendszerének tényeit is egy átfogóbb Bartók-összképbe illesszem bele.

► **Miben tér el ettől Mozart?**

– Az ő különösségét többen próbálták megragadni, keveseknek sikerült igazán. A Gondviselésnek olyan ajándéka volt ő, amelyet az emberiség nem biztos, hogy megérdemelt. (...) Mind az egyházi, mind a színpadi, mind a hangversenyzenében egyedi művészi minőségű műveket alkotott.

(A teljes szöveg Bartók és Mozart hullámhosszán címmel a Színekép 2006. július 19-i számában jelent meg; az interjút Pál Edit Éva készítette.)

Táborozunk

László Ferenc

Június végén egyszeriben némul a zenei élet. Egyik héten még az események áldatlan torlódására panaszkodunk, a következő héten hirtelen beáll a totál-csend. Egy ideig még fülelhetünk az évad visszhangjaira (a zene publicistái megírják ki-ki a maga „évdzáró”-ját), de ami ezután következik, már maga a nagybetűs Semmi. Marad a rádió és a lemez...

Nem tudom, szükséges jóé ez a nyári hibernáció, vagy szükséges rossz. Őszintén szólva én szükségtelennek érzem, így érznek azok a tanítványaim is, akik már tavasz óta mondják: „Tanár úr, a vakációban ugye lesz ideje? Szeretnők magunkat végre jól kimuzsikálni.” Ebből a „szeretnők”-ből született meg a kisdísznódi kamarazene-tábor gondolata, a gondolatból a terv, a tervből maga a vállalkozás.

A tanítványok középiskolások. A tizenegyediket végezték a Kolozsvári Zenei Líceumban. Tizenegy tizenegyedikes: minimális vonózenekar: három prím, három szekund, két-két brácsa, illetve cselló, egy bőgő. Már a tizedikben együtt muzsikáltak: sok Corellit és egy-egy Bachot, Vivaldit, Händelt. Egy évvel a megalakulás után már nyomtatott plakátokon olvastuk a nevüket: Gli

Arcangeli di Corelli, azaz Corelli arkangyalai, ami egyrészt tetszetős szójáték (mert Corelli keresztneve Arcangelo volt), de egyben hitvallás, programnyilatkozat is, mert ők – vonóval a kezükben – ugyanolyan hősiessé, tisztán, szigorúan akarnak kiállni a zene – mindennek előtt: a Corelli-zene – érdekében, mint ama régi könyvek lángpallost suhogató arkangyalai a Paradicsomban.

Táborhelyül a Szeben melletti Nagydísznódtól három kilométerre fekvő Kisdísznódot (Cisnădioara, Michelsberg) szemeltük ki. Civilizált falu a havasok tövében: eszményien tiszta; tágas iskolaépülete, sőt strandja is van, aszfaltút köti a városhoz, rengeteg a gyümölcs. (...)

A tábor délelőtti munkaműsora feszes. Kilencről egyig Corelli-próba. Délután az egyik vonósnegyes Mozartot, a másik Schubertet olvas; két hegedűn és bőgőn Bach- és Couperin-triókat kóstolgatnak a fiúk, négy szólóhegedűre írt Telemann-koncertek is terítékre kerülnek. Vagy – elmegyünk gombát szedni. Próbaszünetben kosárszám faljuk a gyümölcsöt, és futbalozunk.

Hogy mit ér ez a munka végső soron, ősszel dől majd el, amikor a zenekar pódiumra viszi a most betanult koncertet. A legfontosabb: felfedeztük a zenei tábort mint a

zene kiváltképpen célszerű (számunkra ezentúl nélkülözhetetlen) létformáját, amely arra is jó, hogy kipihenjük a magunk mögött hagyott évad fáradalmait, arra is, hogy felkészüljünk a következőre, sőt még arra is, hogy közben gyümölcskúrálzon, friss levegőt szívjon, gyalogtúrálzon a fiatal muzsikusk.

Azon is érdemes elgondolkozni, hogy mit jelenthet egy ilyen zenei tábor az illető falunak. A tizenharmadik század óta álló (nemrég renovált) Burgban adott hangversenyünkre, azt hiszem, évek múlva is emlékezni fognak a helybeliek. Próbáink alatt nemegyszer gyűlnek hallgatózó gyermekek az iskolaudvar padjaira; akad olyan is, aki bekérezkedik a terembe. Néha felnőttek is hallgatónak, turisták és idevalók. A muskátlis iskolaablakból figyelek egy magányos nőt, aki már második órája lehajtott fővel fülel. Mire kimegyünk szünetelni, már nincs ott. De ott van a padra az üzenete – használt gyufaszálakból kirakva: VIVA LA MVSICA! Megilletődünk, mintha nem várt prémiumot kaptunk volna. Azóta is szorgalmasan óvjuk-őrizzük ezt a kitértető vívatót: arra a padra nem szabad ülni, és ha a gyufákat szétfűjja a szél, a fiúk akárhányszor újra kirakják a betűket...

(A Hét, 1971/31. – Forrás: László Ferenc: Zenei ügyelet. Publicisztikai írások, 1970–1974. Kriterion, Bukarest, 1976)

László Ferenc (1937. május 8. – 2010. március 17., Kolozsvár)

Zenetörténész, egyetemi tanár, szak- és közíró, a zenetudományok doktora. 1991-ben a kolozsvári Román Mozart Társaság alapítója, 2001-től tiszteletbeli elnöke. Több könyvet írt, számos hazai és nemzetközi szakmai tömörülés tagja-

ként tevékenykedett. Főbb elismerései: a Román Akadémia díja (1980), Kriterion Koszorú (1998), Osztók Becsületkereszt (2002), Szabolcsi Bence-díj (2003), a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2008).

Itthon a koncertterem orgonája

Szőcs Levente

Az 1958-as esztendő többszörösen beírta magát az európai történelemkönyvekbe. Az év elején lépett életbe a Római Szerződés az Európai Gazdasági Közösségről és az Euratom Közösségről. Áprilisban megnyílt Brüsszelben a II. világháború utáni első világiállítás. A belga fővárosban zajló készülődések azonban nemcsak emiatt voltak különlegesek. A világiállítás lebonyolítására elkészült az Atomium: egy hatalmas vasépitmény – nyolc acélgömb tizenkét rúddal összekötve –, a vasatom reprezentációja, amelyet tervezői a kor szimbólumának szántak. Az Atomiumban mutatkozott be a Rieger fivérek jägerndorfi, illetve Josef Kloss krnovi orgonagyáranak kényeszerű fúziójából – mindkettőt 1948-ban államosították – létrejött vállalat. A mai Rieger-Kloss hivatalos története szerint a brüsszeli világiállítás óriási sikert hozott a krnovi székelyű cég számára, hiszen „a következő években negyvenhat orgona épült az akkori Szovjetunió államaiban”.

Ily módon, jórészt a szocialista szolidaritás eredményeként épült meg két évvel később, 1960-ban Európa egyik legnagyobb orgonája a román fővárosban. Amely máig sem fogadta be teljesen. A korálzenéhez szokott ortodox hagyomány főlénye lehet az ok, amiért az egyébként gyönyörű hangszert soha nem használták ki értékének megfelelően. A koncertteremnek ma sincs orgonistája, a hangszert a koncertterem alkalmi bérlői a szó szoros értelmében falnak nézték, szöveget vertek bele, különböző kellékeket aggattak ragasztották rá. Viszont a hangszernek leginkább az ártott, hogy nem játszották. Emiatt az elmúlt néhány évben már csak részben lehetett használni, több sípsort meghibásodás miatt kiiktattak, de a többiekénél is érzékelhető hangolási gondok mutatkoztak.

Felújítás, újjáépítés

A felújítást a Rieger-Klossra bízták. Több év is szólhatott mellette. Egyrészt ez a vállalat építette az orgonát, másrészt a krnovi gyár több sikeres újjáépítést hajtott végre; többek között a budapesti Mátyás-templomban építették újra a bukarestivel csaknem azonos méretű orgonát. A közel félmillió euróba kerülő felújítás során csaknem az összes sípot kicserélték, és az orgonaszekrényt gyakorlatilag teljesen újjáépítették, noha ez utóbbi változás a nézőtérrel alig vehető ki. A közönség legfeljebb annyit érzékelhet, hogy a látható sípsorok alatt húzódó szekrény korábban fakó burkolata visszanyerte fényét.

Az orgonaszekrény általában igencsak feltűnő felépítmény, amely a hangszer hangzó részeit befogadja: a sípok nagy részét, valamint az azokat megszólaltató szeláldákat és szeleprendszereket. Itt a szekrény kivitelésében meglehetősen szerény volt, és az is maradt, vagyis a változás főként belül, a tekintetek elől rejtve ment végbe. Az orgona belsőjében viszont majdnem minden más.

A felújítás által hozott legkisebb változás az, hogy a sípok nagy részét kicserélték, bár ez első hallásra paradoxonnak tűnhet. Hiszen már ez sem kicsi munka, ha arra gondolunk, hogy Románia legnagyobb és Európa egyik legnagyobb orgonájáról van szó. A mintegy 7400 síp felhangolása közel két hónapot vett igénybe. Az orgona leg hosszabb sípja 32 lábás, közel tíz méteres, a legrövidebb pár centiméter.

Megszólal a hanggyár

A koncertterem „hanggyára” öt kisebb orgonát – művet – foglal magába, amelyek a négy billentyűsorról, illetve a pedálról működhetnek. Ekkora „üzemhez” megfelelő „menedzserre” van szükség, az avatókoncertre felkért Jennifer Bate pedig ilyen. A világhírű brit orgonista óriási tapasztalattal rendelkezik, és egyáltalán nem mellékes, hogy avatott már fel hasonló méretű orgonákat. Ez nagyon fontos szempont volt, különösen hogy a rádió koncerttermének orgonája teljesen megújult – nem csupán felújították, hanem újjáépítették. Amint a hangverseny kényeszerű szünetében a ceremó-

gedelmeskedett” maradéktalanul. A közönség nagy része mindebből semmit nem vett észre.

„Gyermekebetegségek”

A koncert elején semmiféle jel nem utalt arra, hogy hamarosan félbeszakad a rendezvény. Az első darabnál ér-

zékkelhető, az előadói „önkéntesen” némileg túlmenő ritmusvesztést egyszerűen a darab számlájára lehetett írni. Tudniillik ha létezik sláger a klasszikus zenében, a *d-moll Toccata és fúga* kétségtelenül az. Egyes művészek ezért „unalmasnak” találják Johann Sebastian Bach 565. alkotását, ennek ellenére mégis beveszik programjaikba, mert kiváló captatio benevolentiae, főleg kevésbé avatott közönség esetén, amilyen a bukaresti.

A második darabnál, Schumann *b-moll kánonjánál* a vajtűfűl zenekedvelők úgy

ha nem tudná folytatni a darabot. A vége felé azonban már a nézőtér is hallani lehetett, hogy a néhány síp a művész akaratától függetlenül szólt.

Egy kevésbé tapasztalt „kántor” talán abba is hagyta volna a játékot, Jennifer Bate azonban végigverekedte magát a darabon, majd a

dacsokát, amelyek kinyitották a megfelelő szelepet, és engedték beáramolni a levegőt a sípba, amely így megszólalt. Ezzel szemben a modern, elektromos vagy elektro-pneumatikus traktúra nem több egy kábelkötegnél. Szoros értelemben már nem köti össze az orgonát a játszóasztallal, csupán továb-

harmadik tételét, a *Prière à Notre-Dame*-ot, amely nem vette túlságosan igénybe az orgonát. Óriási taps volt a jutalma, amit bizonyára még inkább kiérdemelt volna, ha nem következik be a „gyermekbetegségnek” tekinthető hiba.

Amúgy a játszóasztal nemcsak a kapcsolódás módját tekintve új. A nyolcvan regiszter – azonos hangzású sípsor(ok) – mellett huszonnégy ügvevezetett kopula segíti az előadás színesebbé tételét. A kapcsolók révén lehetővé válik a művek egyidejű megszólaltatása, valamint nagyzenekari hangszínek megszólaltatása is. A játszóasztalban egy nagy teljesítményű számítógép is segíti az orgonista munkáját: összesen tízezer regiszterkombináció – hangszín-összeállítás – tárolható el, és egyedi megoldásként az orgonista rögzítheti saját játékát anélkül, hogy a hangversenyterem mellett továbbra is működő digitális stúdiót igénybe venné.

Kulturális misszió

A rádió elnök-vezérigazgatója megnyitóbeszédében hangsúlyozta, az orgona „része a rádió kulturális missziójának, hogy a kiválóságot és a nemzeti értékeket népszerűsítse”. Úgy fogalmazott, az intézmény büszke arra, hogy visszaadhatja az orgonájukat az állampolgároknak, akiknek a pénzén a hangszert fél évszázaddal korábban megvásárolták. Köszönetet mondott mindazoknak, akik megértették a hangszer felújításának fontosságát – többek között a kormánynak, amely a rekonstrukciót finanszírozta. Elmondta, hogy az orgona hangja az éter hullámain eljut majd valamennyi európai országba a közrádiók szövetségével, az Európai Rádióunióval kötött megállapodásnak megfelelően.

Az orgonaavató koncert beharangozóját számos lap közölte, de mint utólag kiderült, ez nem az érdeklődés jele volt, inkább a rádió marketingeseinek munkáját dicsérette. Magáról az eseményről ugyanis egyetlen jelentős központi sajtótermék sem közölt tudósítást, sőt a *Mediafax* hírügynökség tudósítását sem vették át, amely egyébként „hangolási hibáról” számolt be. Nem ez az egyetlen hiba, amely mutatja, mennyire idegen a hangszer még azok számára is, akik vele valamiféle kapcsolatban állnak; hiszen a rádió illetékesei is összekeverték az orgona opuszszámát a típusával. Mindez azt mutatja, hogy nagyon sokat kell tenni ahhoz, hogy a közönség a magáénak tekintse az „orgonáját, vagy – újfent az elnök-vezérigazgató szavaival – a hangszer és tulajdonosai között valamiféle kapcsolat alakuljon ki.”

taps után felkérte az építőt, hogy javítsa ki a hibát. Előbb azonban bekapcsolt több regisztert, hogy a kevésbé hozzáértő hallgatóság számára is nyilvánvalóvá váljék a hiba.

„Okos” játszóasztal

A ceremóniamester által említett „gyermekesírás” lírai képe, illetve a hiba mögött a traktúra átépítése húzódik meg. Dan Grigore zongoraművész fején találta a szöveget, amikor a koncert után megjegyezte: „bezzeg az erdélyi templomok évszázados or-

niamester hangsúlyozta: „Az orgona olyan, mint egy újszülött, s mint tudjuk, az újszülöttek néha sírnak.”

Jennifer Bate hasznát is vette több évtizedes tapasztalatának. Profizmusát jelzi, hogy a program első három darabját – köztük egy meglehetősen igényes Liszt-művet – úgy játszotta végig, hogy közben az orgona nem „en-

érezhették, minden okuk megvan a fejcsóválgatásra: ugyanis mintha nem egy világhírű orgonaművész koncertjén vettek volna részt, hanem nagyobb fennakadások nélküli próbán. A Schumann-kánonot követő Liszt-fantáziánál már többen finto-rogtak. Jennifer Bate többször mellényúlt, sőt egy adott pillanatban olybá tűnt, mint-

gonái a legtrikábban romlanak el”. A rádió orgonájának a bajt éppen a modernség okozta.

A traktúra az a szerkezet, amely a játszóasztalt összeköti az orgonaszekrényvel. A régi orgonáknál ez a szerkezet mechanikus volt: valahányszor az orgonista lenyomott egy billentyűt, mozgásba hozott több ru-

bitja a „hírt” arról, hogy melyik billentyűt nyomták le.

A nem mechanikus traktúra előnye, hogy a játszóasztal mozgatható. Elvileg akár Budapestről is megszólaltatható a bukaresti koncertterem orgonája, a távolság csupán az optikai kábel hossza és minőségén múlik. Természetesen senki nem menne annyira messze, de a traktúra cseréje éppen ezt a célt szolgálta: hogy a játszóasztalt a középpontba, a színpad közepére lehessen állítani a koncertek idejére. Azonban éppen a mozgathatóság jelent a hátrányt is, hiszen a mechanikus kapcsolat megszüntetése beiktatott egy hibaforrást.

A Rieger-Kloss üzem szakembereinek fél órájukba telt, amíg használható állapotba hozták az orgonát, azonban megjavítani nem tudták, annak ellenére, hogy csaknem azonnal megtalálták a meghibásodott sípokot. Az a megoldás született, hogy az előadó lemond a meghibásodott sípokot magukba foglaló regiszterek használatáról. Ebből kifolyólag viszont műsorváltásra volt szükség. Leon Boëllmann háromtétéles *Gótikus szvitje* helyett – amely az orgona erejét és csillogását hivatott volna kiemelni – Jennifer Bate két „kisebb” művet javasolt. Ezek egyike, J. S. Bach *3. csellósziójának* el. A rádió orgonájának a bajt éppen a modernség okozta.

Értékapály és mértékdagály

Ponta és Markó
Romániája

Ovidiu Nahoi
adevăraul

Nagy dolog politikai polémiát folytatni abból a kérdésből kiindulva, hogy Székelyföld Románia-e vagy sem. Persze, hogy az. Még akkor is, ha néhány székely külön megpróbálja az ellenkezőjét bizonyítani. A kérdés tulajdonképpen rossz. Nem Székelyföld a probléma. A probléma Romániánál van. Láttam a feljövő fiatal sztárpolitikust, Victor Pontát, mennydörögni a Hargita és Kovászna megyei Románok Fórumán, Vadim Tudor mellett, a kilencvenes évek eleji stílusban. Tanult valamit a Ion Iliescuval való évtizedes együttélés során, tudja, mikor és hogyan használja fel Corneliu Vadim Tudort. Hallottam Emil Boc kormányfőt, amint az alkotmányt emlegette a székelyeknek, mintha az Mózes kőtáblája lenne, nem egy emberek közötti szerződés, amit meg is lehet változtatni. És hallottam Markó Béla RMDSZ-elnök kemény válaszát, Markóét, aki a magyarság ügyének jó védelmezője, a lehető legpragmatikusabb – és „tipikusan román” – pártérdekek ügyes játékos. Elmúlt még egy március 15-e. Hűsz év telt el a mindkét közösségre nézve szegyenletes marosvásárhelyi események óta. Sajnos továbbra is ugyanazokkal az előítéletekkel élünk. A román ember meséje, aki nem tud kenyeret vásárolni Székelyföldön, továbbra is szédíti az agyakat. A másik oldalon a székelyek a hatóságokban továbbra is inkább megszállt erőnek látnak, mintsem partnert. A román és magyar értelmiségiek köszönnek egymásnak, de ritkán vagy egyáltalán nem kommunikálnak egymással. Erdély történelmének közismert tankönyvről szó sem lehet. Oly kevésbé ismerjük egymást! A románok továbbra is gyanakvással tekintenek a magyarokra, akik önként elszigetelődnek, és ez kisebbrendűségi komplexust generál bennük. Victor Ponta azt állítja, nincs Székelyföld. Vajon? Vajon nem olyan sajtós régió-e, mint Moldova, mint Máramaros, mint a Bánát vagy Erdély? Megéri-e vajon eltemetni Románia európai modell szerinti közigazgatási reformját, csak mert nem vagyunk képesek méltányos státútumot adni a Székelyföldnek? A kérdést ki kellene ragadni a propagandisták karmai közül, és tisztességes politikai vitára kellene bocsátani, amelynek végén mindkét fél enged valamennyit a köz javára, és azért, hogy a székelyek is, a románok is egyformán otthon érezzék magukat. Elég

séges európai tapasztalatunk van ilyen tekintetben. Néhány évvel ezelőtt egy magyar értelmiségi ezt mondta nekem: „Mi, magyarok, nagyot hibáztunk, hogy rosszul bántunk a románokkal. Ha jól bántunk volna, most is a miénk lenne Erdély.” Nem tudom, igaza volt-e, de annak megdölgésére készítem, hogy nem a történelem oldja meg a problémákat. Hanem az, hogy derűsen és őszintén tekintünk Romániánk jövője felé.

(Fordította: K.B.A.)

Egy rossz minőségű párt

Mircea Cărtărescu

Evenimentul zilei

Gyakran bíraltam a PSD-t és a Nemzeti Liberális Pártot jogtalan doktrínaviselésért, közepszerűségért és a magánérdek zsarnokságáért a közérdekkel szemben. Másfelől azonban nagy hiba lenne, ha valaki azt hinné, hogy a jelenlegi kormányzó párt híve vagyok. Azok számára, akik az utóbbi években mindegyre hol azzal vádoltak, hogy Băsescu embe- re, hol azzal, hogy PDL-báb vagyok, egyszer kiadom cikkeim gyűjteményét. Gondolom, akkor világossá válik – azoknak kivételével, persze, akik nem akarják látni –, hogy csak akkor támogatam Traian Băsescut, amikor úgy véltem, igaza van, és élesen bíraltam, amikor úgy láttam, hibázik. Nyilvánvalóvá válik, ugyanakkor, hogy sohasem támogattam a Demokrata-Liberális Pártot. Ellenkezőleg, kezdettől fogva világos volt számomra, hogy a PDL nem más, mint jobboldali részlege az opportunista hatalmas pártjának, amely hatvan éve vezeteti Romániát, a PSD pedig ennek baloldali részlege. (...) Ha a PDL az eszköz, amellyel Băsescu gyakorlatba akarja ültetni reformjait, eleve ki kell mondanunk, hogy ez az eszköz gyenge minőségű, mint az edzetlen vasból készült harapófogók, amelyek menten kicsorbálnak, mihelyt szeget fognak. Bármilyen nagyvonalú elképzeléseid vannak, bármennyire akarnád is a nemzet javát, semmit sem tehetsz, ha a hatalmat egy egyetlen ember köré tömörült klikkre ruházod, a jó és rossz idők haszonélvezőire, rettenetesen hozzáértő emberekre, ha vagyunk gyarapításáról van szó, akik teljesen tanácstalanok, amikor olyan intézkedéseket kellene hozniuk, hogy Románia ne találja magát Görögország helyzetében, például. Sajnos, a PDL ma a PSD tükörképe. Milyen erkölcsi, gazdasági, pénzügyi, vagy bármilyen más reformot akarsz véghezvinni, ha nem volt akaratom és bátorságod megszabadul-

ni saját pártod kiskirályaitól? Milyen hiteled lehet a tisztességes állampolgár szemében, aki a választások után ugyanazt a Videanut és Udreát látja a kormányban. Milyen komoly lehet az a pénzügyminiszter, aki popénekesekek és tévéadások mű-

semmiképp sem kötődhet a PDL-hez. A PDL legfeljebb a baloldali jobb széle lehet egy balkáni szinten, ahol az igazi tengely a fent-lent. Fent a bankettre befogadottak, lent az asztal alatt morzszakat csipegetők. Mikor majd Néppárttá változtatja a

Foto: Agerpres

Victor Ponta Maroshévízen, a székelyföldi románok fórumán

sorvezetői közül választ tanácsosokat magának? Még ha teljesen őszintén akarná is Băsescu jó irányba vezetni az országot, egy ilyen párttal a kormányon sehova sem jutna el. Sőt: ha Băsescu diktatúrát akarna bevezetni Romániában, ahogy azt Djuvara úr hiszi, sohasem sikerülne neki a Boc-kormány pitiánerjeivel. Tehetetlenek jóra és rosszra, egy szörnyű válság kellős közepében vergődve (hol vannak az elnök biztosítási arra nézve, hogy 2010-ben kilábalunk a válságból?), a nemzetgazdaság minden szektorával a porban, Európa legrosszabb infrastruktúrájával, legrosszabb egészségügyi rendszerével, nem kívánhatnék mást ennek a kormánynak, mint azt, hogy mondjon le minél hamarabb, ha tudnám, hogy egy jobb kormányval helyettesíthetném. De honnan vehetnénk valamennyire is hiteles embereket? A Crin Antonescu által a PNL-re kényszerített hiszteroid zsarnokságból? A PSD bü- zös keverékéből? Elfog a kétségbeesés, ha végignézel a román politikai eliten. Diogenész gyertyával járhatná a lábát parlamentünkben, mert nem találna egy embert, akit nyugodt lelkiismerettel követhetnénk. Vagy a kiszorítottak között találna rá, akik a szörnyek okozta rosszulértéssel nem jutnak döntésközelbe. A hazai politika konkrét körülményei között a román jobboldal egyesítésének álma merő utópia marad. Ez az álom

nevét (a „populista” helyesebb megnevezés lenne), mindenki számára még nyilvánvalóbbá válik e párt csordajellelgenek igazi lényege. Ha Băsescu elnök ebben az utolsó mandátumában be akar kerülni a történelembe (és én azt gondolom, hogy számos tévedése ellenére, nem játszotta el minden esélyét arra, hogy a forradalom utáni szekus-gazdasági-sajtós hidra elleni küzdelem élharcosaként maradjon meg), tűzben kell megedzenie a rendelkezésére álló legfőbb fegyverét: a köréje összetákolta pártot. Nem lehet tovább gyanús, illetéktelen, korrupt személyekkel. Már a Boc I kormány átalakításakor meg kellett volna tennie. Érthetetlen, hogy nem tette meg. Ma sem késő.

(Fordította: K.B.A.)

A nagyság átka

hvg.hu

Gigantikussá duzzadhatnak Magyarországon a ma is népes médiakuratóriumok a választások után. A médiatörvény szerint a köztévé és a közrádió kuratóriumi elnökségeit legalább nyolc fő alkotja, a tagok egyik felét a kormánypártok, a másikat az ellenzékiek delegálják. A bonyodalom az okozza, hogy ha változnak a parlamenti erőviszonyok, az egyenlő kormánypárti-ellenzék arányt újra elő kell állítani, úgy, hogy az addigi elnökségi tagok mandátuma

nem szűnik meg, tehát az új felállás szerint ki kell egészíteni a testületeket. A kuratóriumi elnökségek 2008-ban tíz taggal indultak, a kormányoldalon az MSZP-t három, az SZDSZ-t két delegált képviselte, az ellenzéki helyeket 3-1-1 megoszlásban kapta a Fidesz, a KDNP és a MDF. Amikor alig néhány hét múlva az SZDSZ kilépett a koalícióból, kuratóriai átszervelet az ellenzékhez, hét főre duzzasztva azt az oldalt, így az egyensúly érdekében a megmaradt három mellé újabb négy szocialista ült be az elnökségbe. Aztán egy év múlva megszűnt az MDF-frakció, így a delegáltja „semleges” lett, az ellenzék pedig újabb fideszes tag gyarapította. A választások után a testület 2012-ben lejárató mandátumáig még bonyolultabb lesz a képlet. Ha a Fidesz egyedül alakít kormányt, mindenki más az ellenzéki oldalra kerül, vagy ha nem jut be a pártja semleges lesz. Ha a Jobbik hasonló eredményt ér el, mint az MSZP, akár ugyanannyi, azaz hét helyre is igényt tarthat, ami azonnal 14 főre duzzasztaná fel az ellenzékét, és így a Fidesz-KDNP öt tagja mellé is még kilencen jöhetnek. A testületet tovább hízalná, ha új kis pártok is bekerülnének a parlamentbe. Az örületnek csak egy 1999-es alkotmánybírói állásfoglalás szabhat határt, mely szerint a kuratóriumi elnökségek létszáma nem haladhatja meg a civil delegáltaké – utóbbi a médiatörvény szerint huszonegy fő. Akkor sem lesz azonban egyszerű a helyzet, ha ezt betartják a pártok, hiszen ez esetben önként újra kell osztaniuk a helyeket, amire eddig még nem volt példa. A megegyezésképtelenség miatt voltak korábban évekig csonka kuratóriumok, vagy például olyanok, amelyekben az ellenzéki helyeket egyetlen párt töltötte fel.

Obama diadala

Horváth Gábor

NÉPSZABADSÁG

Harry Truman próbálta először, még a második világháborút követően, de csak két emberöltővel később, Barack Obamának sikerült a tegnapi szavazással letuszkolnia Amerika torkán az elvet, miszerint mindenkinek alanyi jogon jár az egészségügyi ellátás. Egy még korábbi demokrata párti elnök, Franklin Delano Roosevelt alatt vezették be a társadalombiztosítást, és a konzervatívok akkor is azt mondták, amit most: az egész túl sokba kerül, végső soron szocializmushoz vezet. Ezzel szemben az igazság az, hogy Amerikában már most is kétszer annyit költenek egy polgár egészségügyi ellátására, mint a

„legdrágább” európai országokban vagy Japánban – az egészségügyben köt ki az USA GDP-jének minden hatodik dollárja. Ez így nem sokáig mehetett tovább, az Egyesült Államok gazdasági versenyképessége már nem tud elviselni ekkora terhet. A képviselőházban vasárnap este elfogadott törvény hosszú távon jelentős megtakarítást is ígér, de innen nézve ennél nagyobb a jelentősége, hogy az annak terheit viselni képtelen 32 millió embert juttat egészségbiztosításhoz. Miért olyan dühödött mégis az a 212 képviselő, aki a törvény ellen szavazott, illetve miért vált ingerültté ebben az ügyben a komplett jobboldal? Talán azért, mert a törvény utáni Amerika már más, mint a törvény előtti volt. Egy olyan országban, ahol egyesek szerint a franciáknál vagy Kanadánál szocializmus van, mert „ingyenes” az egészségügy és mindenkinek jár fizetett szabadság, fontos filozófiai, társadalmi és gazdasági változást jelent egy ekkora reform. Amerika feladott valamit, ami megkülönböztette a többi tőkés hatalomtól, és egy lépést tett az „európai” szociális rendszer felé. Ami, főleg ha nem egyszeri jelenségéről, hanem folyamatról van szó, odavezethet, hogy még a feltörekvő országokban is a polgároknak kedvezőbb társadalmi-gazdasági modellre nyílik lehetőség. George W. Bush négy éve megpróbálta privatizálni a tb-t, de már nem volt hozzá ereje. Nem csak Amerika, de a fél világ szerencséjére. Az egyéni álmok hazájából, hiába állítják a republikánusok, most sem lesz kollektivisták rémálom – legfeljebb az élet egy területéről kiderült: lehet emberségesebben, egyben gazdaságosabban is művelni. És még valami kiderült: ellenszélben, kőkemény „utcai” taktikát alkalmazó jobboldallal szemben is lehet egészségügyi reformot csinálni, ha van hozzá bátorság, és megnyerik hozzá a középosztályt. Igaz, az elbukott magyar kísérlet éppen egy csepp piacot próbált csempészni egy lényegében szocialista egészségügyi modellbe, míg az amerikai éppen a vadkapitalizmust akarja visszanyesni. Az is igaz, ha Amerikában létezne a miénkhez hasonló népszavazás lehetősége, a jobboldal azt is bevetette volna. Fő tanulságként azonban érdemes Obamát idézni: „Válsággal szembekerülve nem szállt inunkba a bátorságunk a kihívás láttán, hanem legyőztük azt. Nem kerültük meg, hanem elfogadtuk felelősségünket. Nem rettegünk jövőnkötől, hanem alakítottuk azt.” Egy államférfi szavai nagy, valós, nem választási, hanem ország-, sőt történelemformáló siker után. Vajon mikor hallhatunk hasonlót idehaza?

Névkiigazítás a romániai anyakönyvekben – anyanyelven

Deák Levente

Az utóbbi időben többen is azzal a kéréssel fordultak rovatunkhoz, hogy foglalkozunk a nem anyanyelvi helyesírási szabályok szerint bejegyzett vagy a más nyelvre lefordított nevek (család- és/vagy személynevek) anyakönyvekben történő kiigazításának kérdéskörével, ennek törvényi szabályozásával. Szívesen teszünk eleget a kérésnek, annál is inkább, mert nagyon sok születési anyakönyvi kivonatban és annak alapján kiállított személyi igazolványban/kártyában az érintett személy nem azon a néven szerepel, amelyen családtagjai, barátai, ismerősei szólítják. Hogy ez miért alakult így, ennek történelmi és törvényhozási, törvényalkalmazási előzményei, okai vannak, amelyekkel itt nem szeretnék foglalkozni. Tény, hogy a kiigazítás közigazgatási hatáskörben történő jóváhagyását és elvégzését már az 1958. évi 975. törvényerejű rendelet 19. szakasza is engedélyezte, de valamilyen kevesen éltek ezzel a

lehetőséggel. Emlékszem, amikor első alkalommal írtam erről, valaki nyilvánosan, de elfogadható érvek nélkül kifogásolta a leírtakat, és csak arra hivatkozott, hogy nehézkes és értelmetlen az eljárás, „mert ha valaki leélte az életét a bejegyzett néven, miért kellene azon változtatni?”.

Már akkor, sok-sok évvel ezelőtt úgy gondoltam, hogy többen vannak, akik másként gondolkodnak, és csak a törvény nem ismerete tartja vissza őket attól, hogy lépjenek, kérvényükkel a születésük helye szerinti anyakönyvi hivatalhoz forduljanak.

A lehetőséget jelenleg a 2003. évi, azóta többször módosított 41. kormányrendelet 20. szakasza teremtette meg, amely tételesen kimondja azt, hogy a nem anyanyelvi helyesírási szabályok szerint anyakönyvezett család- és személyneveket és a más nyelvre lefordítottakat (főleg személyneveket) – még a szülőket is – ki lehet igazítani az anyakönyvekben, egy, a közigazgatásra tartozó egyszerű eljárásban,

tehát per nélkül. A kérelmet annak a polgármesteri hivatalnak az anyakönyvi hivatalához, mai néven lakosságnyilvántartó közszolgálatához lehet benyújtani, amelyik az anyakönyveket őrzi, és ezt a polgármester hagyja jóvá. Ugyanakkor arra is lehetőség van, hogy a kérelemmel a lakóhely szerinti polgármesteri hivatal említett szakhivatalához forduljunk, amely azt hivatalból átküldi a megoldásra illetékes hatóságnak, majd ebben az esetben az elsőként megkeresett hivatal fogja a kérelmezővel közölni a megoldást. (Itt jegyzem meg, hogy bár a kérelem benyújtásával kapcsolatban a törvény mindkét lehetőséget említi, a gyakorlatban a hatóságok inkább a lakóhely hivatalának megkeresését részesítik előnyben, ezt szorgalmazzák, valószínűleg azért, mert például ugyanennek a jogszabálynak a 6. szakaszában foglaltak szerint a

névváltoztatás kérelmét csak a lakóhely szerinti hivatalhoz lehet személyesen – vagy közjegyzői, illetve ügyvédi meghatalmazással a felhatalmazott személynek is – benyújtani. Lásd a módosító 2009. évi 243. törvényben, a 2009. június 29-i 445. Hivatalos Közlönyben.)

A kiigazítás a kiskorú gyermekek nevét is érinti, nemkülönben a kérelmező házastársával azonos nevet viselő házastársét is, de mindkét esetben ehhez a házastársnak is hozzá kell járulnia. Amikor a házastársak a gyerekek nevével kapcsolatban nem tudnak megegyezni, a gyámhatóság dönt. (20. szakasz, 5. bekezdés.)

A jóváhagyott kérelmet a hivatal anyakönyvvezetője lapszéli feljegyzés formájában vezeti be az eredeti anyakönyvbe (születésibe, házasságiba, elhalálozásiba, esettől függően), majd erről a kérelmező lakóhelye szerinti (a régi, megszokott kifejezéssel élve) anyakönyvi hivatalt értesíti.

A kérelem elutasításakor, amelyet a polgármesternek végzésében meg kell indol-

kolnia, majd azt kiállításától számított tíz napon belül az érdekeltenél kell közölnie, jogorvoslatnak van helye a 2004. évi, a közigazgatási bíráskodásról alkotott 554. törvény alapján, elsőre a lakóhelye vagy választása szerinti, az alperes polgármesteri hivatal székhelye szerinti törvényszéken (az említett törvény 10. szakaszának 3. bekezdése szerint), majd felfolyamodással (*recurs*) a táblabíróságon, amelynek döntése jogerős és visszavonhatatlan lesz. Ennél az eljárásnál a jogorvoslat csak kétlépcsős, hiányzik tehát a fellebbezés (*apel*).

A kiigazított, vagy mondjam inkább így: a kijavított anyakönyv alapján, a kérelmező és említett családtagjai új születési és házassági anyakönyvi kivonatot kapnak. Az új dokumentum szerinti névvel aztán új személyi kártyát tudnak majd kiváltani, és ki kell majd igazítaniuk minden olyan iratot, amelyek az egyénnek és nemcsak nekik fontosak. Talán ez lesz majd a hosszadalmasabb és a nehezebb, ezért a vonakodás!

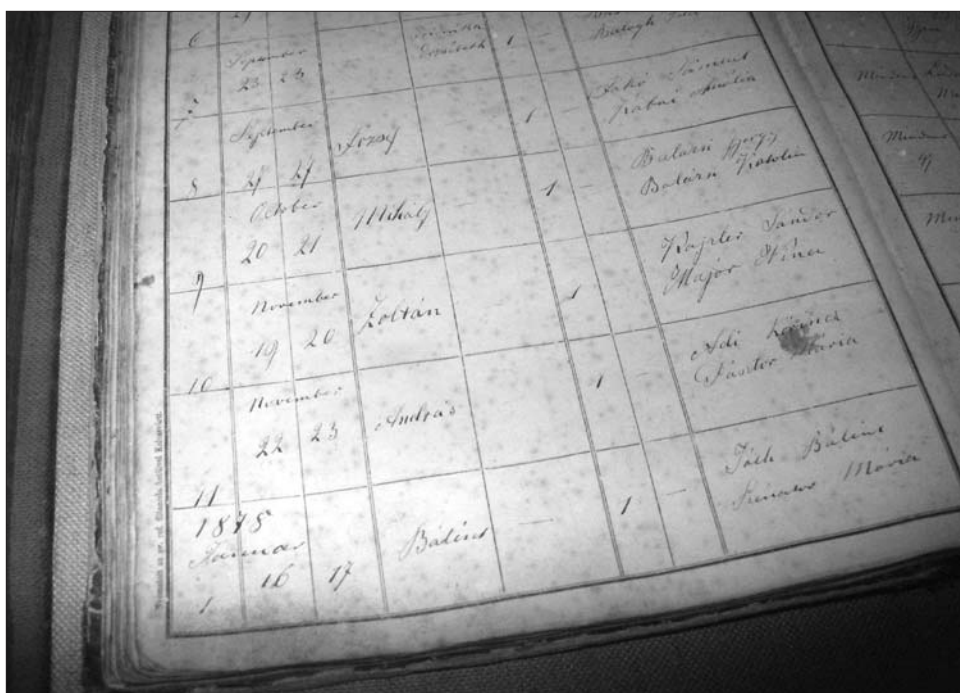
Jogorvoslatok különböző, anyakönyvekkel kapcsolatos ügyekben

D. L.

Miután az utóbbi időben több írásunkban is foglalkoztunk az anyakönyvekkel: a téves, a hiányos bejegyzések kiigazításával, az elmaradt bejegyzések pótlásával, aztán a nem anyanyelven vagy nem ennek a nyelvnek a helyesírási szabályai szerint bevezetett nevek utólagos, lapszéli bejegyzés formájában történő beírásával; ebben a kiegészítésnek szánt ismertetőben a kérelmezőkre kedvezőtlen államigazgatási aktusok, valamint az elsőfokú bírósági határozatok elleni jogorvoslatokról kívánunk szólni. Mint majd látni fogjuk, az eljárási törvények ebben a kérdésben sem egységesek, pedig tárgyuk szerint valamennyi, hivatalból vagy kérésre elvégzendő művelet az anyakönyvekkel kapcsolatos.

Az 1996. évi 119. törvény 60. szakasza értelmében három művelet: az anyakönyvi bejegyzések érvénytelenítése, kiegészítése és módosítása (*anularea, completarea și modificarea actelor de stare civilă*) csakis jogerős és visszavonhatatlan bírósági határozat alapján végezhető el. Ez különben már nagyon régóta szabály és eddig még

nem változtattak rajta. Hogy az említett műveletek között mi a különbség, ebben a kérdésben a belügyminisztérium 1997. évi 1. útmutatása ad némi eligazítást. Megtalálható az 1997. évi 318/bis. számú Hivatalos Közlönyben. Aki tehát az említett három művelet engedélyezéséért fordul a bírósághoz, annak tisztában kell lennie azzal is, hogy kérelmét a lakóhelye szerinti bírósághoz kell benyújtania (*judecătoria*). Amennyiben kérelmét (keresetét) elutasítják, a hatályos polgári eljárási törvénykönyv 282/1. szakaszának értelmében az elutasító határozat ellen csak felfolyamodásnak van helye (*recurs*), amelyet a törvényszék tárgyal. A fellebbezésre ilyen, úgynevezett kisebb horderejű ügyekben azért nincs lehetőség, mert az eljárási törvénykönyv 2003. évi módosítása nyomán a fellebbezést kiiktatták, tették pedig ezt az eljárási felgyorsítása érdekében. Akiket további részletek is érdekelnek, annak a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék 2008. évi 32. jogegységi döntésének (a 2008. évi 830. Hivatalos Közlönyben) tanulmányozását ajánlom.

Az 1996. évi 119. anyakönyvi alaptörvény 61. szakasza értelmében az anyakönyvi bejegyzések kiigazítása (*rectificarea actelor de stare civilă*) államigazgatási hatáskörbe került át. A jóváhagyást az a polgármester adhatja meg, akinek szakhatósága az anyakönyvek első példányát őrzi. A jogszabály 61. szakaszának 3. bekezdése kimondja, hogy a polgármester elutasító végzése ellen jogorvos-

lattal lehet fordulni a kibocsátó hatóság székhelye szerinti igazságszolgáltatási szervhez (nem nevezi nevén: bírósághoz, törvényszékhez?), a törvény előírása szerint. Első látásra a bíróságról lehet szó, hiszen nemrég a kiigazítás engedélyezése is bírósági hatáskörben volt. De közben arra is figyelni kell, hogy a polgármester végzése államigazgatási aktusnak minősül (*este un act administra-*

tiv), amely ellen a jogorvoslatot a 2004. évi 554. törvény, tehát a közigazgatási bíráskodásról alkotott jogszabály írja elő, vagy biztosítja. Ez pedig a helyi és a megyei államigazgatási aktusok elleni jogorvoslatot, elsőfokon a törvényszék, másodfokon – a felfolyamodással (*recurs*) – a táblabíróság hatáskörébe utalta. Ebben az eljárásban sincs jelen tehát a fellebbezés (*apel*).

Egy másik, az anyakönyvekkel kapcsolatos jogszabály, és pedig a 2003. évi 41. kormányrendelet, amely a névváltoztatást és a más nyelven, mint anyanyelven történt bejegyzések kiigazítását államigazgatási hatáskörbe utalta, a jogorvoslat kérdésében már tételesen is az 554. törvényben lefektetett hatásköri szabályokra utal, vagyis a polgármester elutasító végzése ellen mindkét esetben a törvényszékhez lehet/kell előbb fordulni, majd felfolyamodással a táblabírósághoz, és ennek döntése lesz visszavonhatatlan.

Hasonló vagy „rokon” tárgyú, az anyakönyvekkel és az anyakönyvezéssel kapcsolatos polgári peres ügyekben a jogorvoslat szabályai tehát eltérőek, az erre illetékességet nyert bíróságok (tágabb értelemben használva a bíróság kifejezést) nincsenek egy szinten. Az új polgári perrendtartási törvénykönyv, amely elfogadásra vár, remélhetően ebben a kérdésben is egységesíteni fog.

**A TÖRVÉNYTÁRAT
TÁMOGATJA
A COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY**

Trend: kiegészítők

Előkerültek a tavaszi kabátok, a bokacsizmák és a zakók. Az eddig meleg ruhákba csomagolt testünkől egyre többet láttathatunk, és mások is megcsodálhatják a mostanáig kabát alá rejtett legújabb tavaszi darabjainkat. Viseljünk hozzájuk könnyed, tavaszi kiegészítőket.

Egyes tervezők kollekcióiban a kényelem és a praktikuság nem elsődleges szempont. A 2010-es tavaszi-nyári kollekciónak tartalmaznak néhány bizarrabb kiegészítőt is.

A Chanelnél például láncfogantyús szalmatáskák és magas sarkú klumpák jelentek meg. Az utóbbiak a Louis Vuitton-kollekcióban is feltűnnek, bőrbójtokkal díszítve, míg a Versace-ház fonott bőrkosarakat ad a modellek kezébe. A parasztpompa jegyében Anna Sui színes háromszögkendőket álmodott a nők fejére. Givenchy-t valószínűleg a szaru fejjel rendelkező óriásmadár, a kazuár ihlette meg. Galliano pedig újságpapírsákkal igyekezett lenyűgözni a divatkritikusokat. A Burberry Prorsum és Christian Dior is a zokniplatformszandál kombináció-

val lépett a kifutóra, a Mar-ni már a klasszikus nagypaszandí-vastag zokni összeállítással sokkol. Jellemzőek az ideji trendre a férfiakól kölcsönvett cuccok, mint például a lábszárvédő. Alexander Wang és Anna Sui textiltől álmodta újra, a Versace viszont erőszakosan ötvözte a gumicsizmából lett sípcsontvédőt a platformszandállal.

Ami a hordhatóbb, hétköznapi divatot illeti, díszítettségekben, mintázatban ezen a nyáron és tavasszal inkább az egyszerűség dominál. Találkozhatunk népi motívumokkal, nyomott és hímzett formában, de idén ezen a területen inkább a visszafogottság jellemző. Népszerűek az apró nyakendők, virágmintás nyomatok, digitális grafikai elemek, pöttyök, csíkok különböző stílusban és méret-

ben. Az eleganciát igénylők pedig strasszokkal, kövekkel és flitterekkel dekorált darabokat ölthetnek magukra.

A visszafogottság mellett idén a hangsúly a kiegészítőkön van: az ékszereket, öveket gigantikus méretben alkalmazzák. Kelendők a széles karkötők, nagy gyöngyökből álló láncok, fémlapocskák, geometrikus alakzatok. Az övek pedig elsősorban műbőrből vagy textiltől készülnek, színes drágakőutánszakkal dekorálva. A táskák az alkalomtól

különbözhetnek: választhatunk az élénk színű, dombornyomott, műbőr kiegészítők között is, a praktikusnak megfelelően. Divatosak a magasított talpú, tűsarkú, illetve gúlasarkú cipők, szandálok és lapos sarkú csizmák fémlapocskákkal, rojtokkal díszítve. Öltözetünket hatalmas ovális, vidám napszemüveggel, csinosan megkötött nyaksállal, kendővel egészíthetjük ki, az ideji nyári trendjének megfelelően.

Mi a vulvodynia?

Sok nő érezte már, hogy ég, csip, fáj a szeméremtest környéke, akár inger hatására, akár mindenféle inger nélkül. Csupán két és fél évtizede nevezték el ezt a jelenséget vulvodyniának, de azóta egyre kiterjedtebb ismeretekkel rendelkeznek a felismerésével és kezelésével kapcsolatban.

A vulvodynia nem más, mint a szeméremtest krónikus kellemetlen érzése, amely mögött nem áll sem gomba-, sem herpeszvírus-fertőzés, bőrbetegség vagy más, laboratóriumi módszerekkel kimutatható elváltozás. A kellemetlenség leginkább égő, csipő fájdalom, amely érintésre jelentkezik, de több ideig is fennállhat.

Az esetek egy részében csak a hüvelybemenetnél érzékelhető égő érzés akkor, amikor azt valamiféle fizikai inger kiváltja. Ez nem csupán a szexuális életre vonatkozik, hiszen ez a fájdalom akár egy nőgyógyászati vizsgálatnál, tamponhasználat

sődnek menstruáció, a szoptatás és a változókor alatt, elég valószínű, hogy az ilyenkor megváltozó hormonszint is okolható a panaszokért. A terhesség szintén erős hormonális változásokat okoz, ám ezek csak közvetve vezethetnek a kórkép kialakulásához. Ugyanis ilyenkor a magas ösztrogénszint sok nőnél okoz megnövekedett mennyiségű hüvelyi folyást. Ez az ártalmatlan jelenség sokakat annyira zavar, hogy fokozottabban és tartósan alkalmaznak intim tisztálkodószereket, folyamatosan irritálva a szeméremtest érzékeny bőrét. Ezen a talajon pedig nagyobb esélye van a vulvodynia megjelenésének.

Mit tehetünk, hogy megelőzzük ezt a jelenséget? A szexuális élet során ajánlatos kerülni a hüvelyben használatos spermicid fogamzásgátlókat, viszont érdemes kipróbálni az intim síkosítókat. Tisztálkodásnál kerülni kell az intim mosdó-

során, de az ennél jóval finomabb ingereknél is jelentkeznek, miközben a hüvelybemenet vörhenyes színű. Ez a probléma leginkább a negyven év alatti hölgyeket érinti.

Jellemzően a változókor után figyelhető meg a másik megjelenési forma, amikor nem csak a hüvelybemenet érzékeny, de a szeméremdomb, a gát, a kis- és a nagyajkak, sőt akár a comb belső oldala is. Itt is kiváltó ok lehet a szeméremtestet erőltető inger, de a fájdalom akár minden behatás nélkül is felforrhat. Mivel a vulvodyniás panaszok felerő-

szereket és a túl meleg vagy forró vizet, a langyos vagy a hideg zuhany enyhíti az égő érzést. Ne tartogassuk a vizeletet, ha szűkségét érezzük, minél hamarabb menjünk a mosdóba. Illatmentes, fehér vécépapírt használjunk. Viseljünk pamut alnőviseletet, amelyet hipoallergén mosószerezettel mosunk, kerüljük a túl feszes harisnyát. Próbáljunk minél többször felállni az ülőmunka során, amit lehet, állva végezzünk. Ne erőltessük a szeméremtest nyomásával járó sportokat, például a biciklizést, lovaglást.

Programajánló

Könyvbemutató Illyefalván

Az illyefalvi kultúrházban március 26-án pénteken 19.30 órától bemutatják Zsigmond Győző *Gomba és hagyomány* című kötetét, utána vetített képes előadás az Illyefalva környékén található gombákról.

Könyvbemutató Kovásznán és Szentgyörgyön

Március 27-én, szombaton 11 órától Sepsiszent-

györgyön a Bod Péter Megyei Könyvtár Gábor Áron Termében, 17 órától a kovásznai művelődési ház videótermében bemutatják Orbán Dezső és Grandpierre Attila *Székelyföld őstörténete* című könyvét.

Tavaszi Zöld Napok Kézdivásárhelyen

Kézdivásárhelyen a hétvégi akció célja ezer facsemete elültetése a városban. Indulás március 26-án, pénteken 8 órakor a sportcsarnok elől (mindenki ingyen

magával ásót vagy lapátot, tányért, evőeszközzel). Eligazítás, megbeszélés után a katosai erdőbe utaznak, ahol facsemetéket ásnak ki. Este nyolctól a Control és az Üzenet együttes koncertje a sportcsarnok előterében. Március 27-én, szombaton 9 órától eligazítás a sportcsarnok előtt, 10 órától csemeteültetés a városban. Este nyolctól táncház Ábri Bélával és zenekarával a sportcsarnok előterében. 20.30–21.30 óráig a város csatlakozik a Föld Órájához, kérik, erre az időre mindenki kapcsolja ki a világlátást, az elektromos berendezéseket. Március 28-án, szombaton étolaj-, szá-

razem- és üveggyűjtés a sportcsarnok előtt, ezzel párhuzamosan a Bóbita játszótér várja a gyermekeket. 12 órától a Sinkovits Stadion társalgójában környezetvédelmi előadások. A Vigadó kistermében 19 órától vetített képes bemutató a faültetésről, és levetítik Al Gore *Kellemetlen igazság* című filmjét.

Kiállítás Kézdivásárhelyen

A Vigadó kiállítótermében március 26-án, pénteken 16 órakor megnyílik a Barabás Zsombor Háromszéki Népművészeti Egyesület hűsvéti kiállítása, amelyet

március 30-ig lehet megtekinteni.

Nótaest Besenyőn

A Besenyői-tó maksai oldalán, a Bogdán csárdában március 27-én, szombaton 20 órától hagyományos nótaest sepsiszentgyörgyi népzeneészekkel.

Színház Sepsiszentgyörgyön

A sepsiszentgyörgyi M Stúdió a kultúrpalota Lajtha László Stúdiótermében március 19-én a William Shakespeare *Hamlet* című tragédiája nyomán készült előadást mutatja be.

Hagyományos és Helyi Termékek Vására Csíkszeredában

Március 26–27-én rendezik meg a csíkszeredai Szabadság téren a Hagyományos és Helyi Termékek Tavaszi Vásárát.

Ősbemutató Gyergyószentmiklóson

A gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház szombaton, március 27-én 19 órától, a Színház Világnapján bemutatja Danyi Zoltán *Napút a cédrus árnyékában* című előadását a gyergyószentmiklósi színházteremben.

A végbél problémái

Az emésztőcsatorna legalsó szakasza, a székletürítésre szolgáló szervek és a körülöttük lévő külső bőrfelület is nagyon sérülékeny, több nagyon kellemetlen és veszélyes elváltozás fordulhat elő ezen a területen.

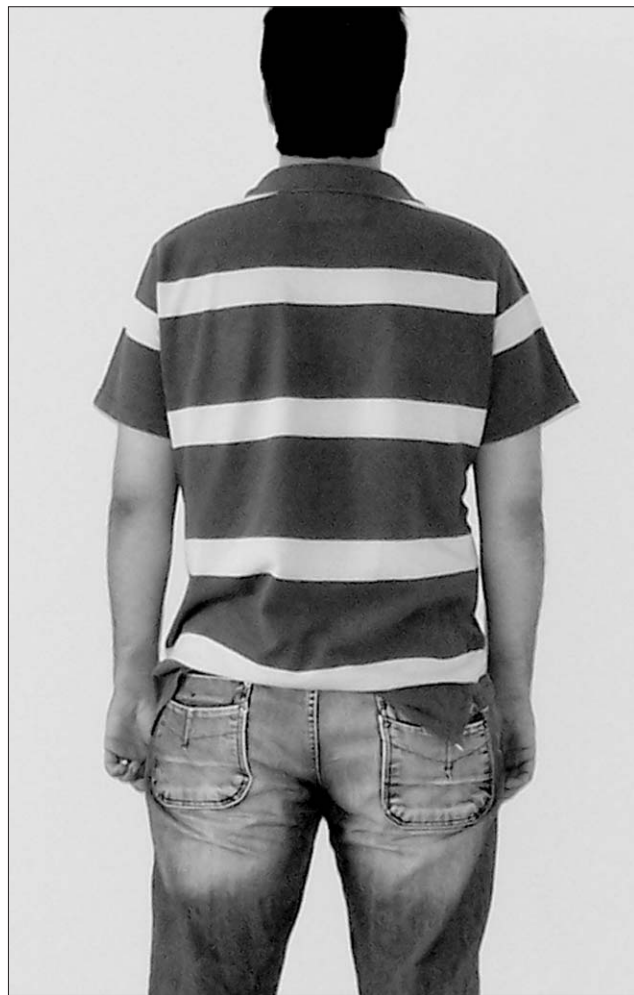
Előfordulhat, hogy semmi más tünet nem jelentkezik, csak erős viszketés a végbélnyílás körül. Ennek a kellemetlenségnek is érdemes azonban a végére járni, egyrészt, mert egy súlyosabb gond első jele is lehet, másrészt, mert elhanyagolva illet okozhat. Oka lehet többféle bőrbetegség, például pikkelysömör, atópiás dermatitisz, okozhatja valamilyen allergiás reakció illatszerekre illetve ételekre, jelezhet baktérium-, gomba- vagy parazitafertőzést, kialakulhat antibiotikumok szedése mellett cukorbetegség, májbetegség. Okozhatja a nem kielégítő higiénia, de a túlzott dörzsölés és rosszul leöblített szappan is kiválthatja bőr irritációját. Műszálas fehérnemű, hőség, izzadás miatt a bőr kipállása is előidézheti. Szorongás is kiválthatja.

A végbél körüli bőr ujjal történő vizsgálatával (tapintás) és végbéltükrözéssel az orvos eldönti, hogy a bőr megsérült-e vagy sem. Hintőpor, krémek, gombaellenes kenőcsök, nyugtató kúpok segíthetnek a viszketést megelőzni illetve enyhíteni.

Végbélbepedések

Végbélbepedés alakulhat ki a végbélnyílást borító nyálkahártya sérülése vagy fekélye esetén. A tünetek (fájdalom, vérzés) a székletürítés során jelentkeznek. A végbél nyálkahártyájának sérülését rendszerint a túl kemény széklet okozza. Székletlágító szerek illetve sikósító kúpok használata segít

het, meleg ülőfürdő csillapítja a kellemetlenséget, illetve a végkeringés fokozásával segíti a gyógyulást. Hajlamosító tényező a kemény és tömeges széklet, a széklet-

ben található idegen test, ami a nyálkahártyán sérüléseket ejthet.

Tályog kialakulása

A végbélnyílás körül nem ritka a tályog kialakulása sem. A végbéltályogot a vég-

bél és a végbélnyílás körül kialakult bakteriális fertőzés okozza. A tályog nyes gyulladás, amely rendszerint gömb alakban terjed egy központi gócból, amelynek területén elpusztulnak a sejtek és a szövetek, és egy gennyel telt üreg, a tályogüreg alakul ki. Ezt a tályogformát hevenytályognak nevezik.

A tályog néha magától a testfelszínre tör egy járaton, a sipolyon keresztül. Ha ez a spontán kiürülés nem következik be, akkor szüksé-

soha semmiféle tályogot nem szabad elhanyagolni, különösen nem ezen a kényes testtájékon. A kezelés során az orvos megtisztítja és fertőtleníti a végbélnyílás körüli bőrt, bemetszéssel kiüríti a tályogüreg tartalmát. Néha antibiotikumokat is rendel kenőcs vagy tableta formájában.

Végbélsipoly

A sipoly olyan rendellenes összeköttetés a belső szervek vagy a belső szervek és a test felszíne között, amelyet sérülés vagy a belső szervek kóros működése hoz létre. Lényege, hogy a megnyílt tályog fala anatómiai adottságok vagy a gyulladásos szövetek miatt nem esik össze, hanem a beszűkült külső nyílás mögött termelő üreg marad vissza.

A sipoly lehet veleszületett vagy szerzett. A szerzett sipolyok közül gyakoriak a végbélsipolyok, amelyet bélsársipolynak is neveznek. A végbélsipolyok és az egyéb szerzett külső sipolyok rendszerint korábbi gennyes gyulladások, tályogok után alakulnak ki. A sipoly gyakorlatilag sohasem gyógyul meg természetes módon, kizárólag a sebészeti megoldás célravezető. A műtét során a záróizmot részlegesen átvágják. Ha a betegnek hasmenése, Crohn-betegsége vagy aktív kifelélyesedő vastagbélgyulladás van, a műtétet általában nem végzik el, mert e betegségek hátráltatják a sebgyógyulást.

Kitüremkedő végbél

Ismert, és nem is ritka elváltozás a végbélelőesés, a végbél előboltosulása a végbélnyíláson keresztül. A végbél utolsó szakasza kifordul, láthatóvá válik a végbélnyílásból kilógva

akár több centiméteres szakasz is. Csecsemőknél ez többnyire részleges előesés, itt csak a végbélnyálkahártya fordul ki. Felnőtteknél, idősebb korban ez súlyosabb jelenség is lehet.

Teljes végbélelőesésről akkor beszélnek, ha a végbélfal valamennyi rétege előboltosul. Enyhébb esetekben főleg gyermekeknél székletlágító adásával könnyítik a székletürítést, illetve két székletürítés közötti időben a farpofákat ragtapaszcsikkal ragasztják egymáshoz. Felnőtteknél mindenképpen sebészeti megoldásra van szükség.

Aranyér

A külső aranyérben (a végbélnyílás záróizmai alatti) szenvedő beteg viszketést vagy égető érzést észlel a végbélnyílás tájékán járás közben, valamint székelés során a záróizmok gyenge összehúzódását tapasztalja. Néha vérzések is előfordulnak. Ha az aranyerek a végbélnyílás előtti csatorna felett helyezkednek el, folyamatosan gyulladásban vannak, a fájdalmak és a vérzések súlyosabbak. Szövődményként kialakulhat: vérszegénység (anémia) az ismétlődő vérzések következtében, rendkívül fájdalmas visszérgöcsösödés vagy a végbél nyálkahártyájának előesése (prolapsus ani).

Oka az aranyér, a végbél és a végbélnyílás vénáinak tágulata, ami kialakulhat az elhízottság, az ismételt terhességek, a székelés közbeni erőlködések, krónikus székrekedés, vastagbélgyulladás, hasmenések és májgyulladás követésében. Kialakulása összefügghet örökletességgel, az ülő foglalkozással és életmóddal, hashajtók túlzott szedésével.

Az orvos válasza

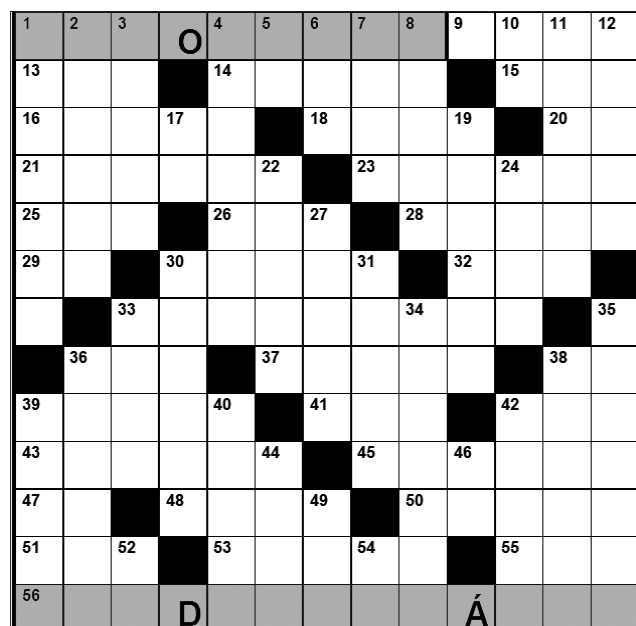
Fogorvosi kezelésre járok és az elején nagyon furcsának tűnt nekem, hogy a fogorvos részletesen kikérdezett előző vagy meglévő betegségeim felől. Mi köze lehet a más jellegű, általános szervi betegségeknek a fogorvosi beavatkozásokhoz?

Súlyos betegségeket lehet megelőzni, ha a páciens fogorvosának beszámol egészségügyi állapotáról és életmódjáról. Következzen néhány lényeges dolog, amikről feltétlenül be kell számolnia: **Magas vérnyomás.** A magas vérnyomásra, epilepszia szedett gyógyszerek inproblémákat okozhatnak. Ezért ilyen esetben különösen oda kell figyelni a szájhygiénára. **Dohányzás, alkoholfogyasztás.** Mindkét káros szenvedély növeli a szájüregi rákra való hajlalmot. Sajnos ezek a rosszindulatú elváltozások egyre gyakoribbak. A korai diagnózis a szájüregi rák túlélési arányát 40-50 százalékról 80 százalékra emeli. **Szívbillentyűprobléma.** Ha szívbillentyűműtéten esett át, vagy csak billentyűproblémája van, antibiotikumot kell kapnia, egy órával a fogászati beavatkozás előtt. Az iny tájékról kiszabaduló baktériumok bekerülhetnek a véráramba, és életveszélyes állapotot idézhetnek elő, a szív bakteriális eredetű gyulladást válthatják ki. **Anti-depresszánsok szedése.** Az antidepresszánsok szájszárazságot okoznak, ami elősegíti a fogszuvasodást. A fogorvos tud olyan módszereket javasolni, amelyek segítenek a veszély megelőzésében. **Cukorbetegség.** A diabétesz növeli a fog körüli betegségek kockázatát, mint amilyen a súlyos ingszulladás. Ez pedig a tüdőgyulladás, szívbetegek, koraszülés veszélyét hordozza magával.

Dr. Györi György, belgyógyász szakorvos

Meglepetés

– Te mit veszel a feleségednek Karácsonyra?
– Nagy meglepetés lesz, képzeld egy vázát vettem!
– Egy vázát? Hát az nem egy nagy meglepetés...
– ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes:

1. A poén 1. része. 9. Tiltakozás. 13. Becézett Emma. 14. Amerre. 15. Ehhez ügyvéd kell! 16. Létfenntartását biztosítani tudja. 18. Szótlan. 20. Az elején és a végén felhív! 21. Bűnösnek mond. 23. Dörzsölő. 25. Fogadási összeg. 26. Matrózital. 28. Lábbal illet. 29. Tesztlapok! 30. Küzdelem. 32. Bankpánik. 33. Hőbontás. 36. Bútor kisebb része (nép). 37. Nebulókat tanít. 38. Némán okoz! 39. Szende szerepkör. 41. Alkalmazott (röv.). 42. Libát hizlal. 43. Kilétet leplező öltözet. 45. Fonalat tekercselő. 47. Apóka, falun. 48. Iskolai intő. 50. Öreg (irod.). 51. Barkácsáruház. 53. Savanykás húsétel. 55. Becézett Elemér. 56. A poén 2. része.

Függőleges:

1. Férfinév. 2. Bérnövelés. 3. Folyósabbá tesz. 4. Gyűjtemény, képtár. 5. Két szál aranyhaj! 6. Francia tagadás. 7. Táplálkozás. 8. Kihalt jégkorszakbeli elefántfajta. 10. Érintetlen. 11. Edénybevonat. 12. Doktor. 17. Vágy és lap előtt is állhat. 19. Kialudt vulkán az örmény fennsíkon. 22. Kölyök. 24. Mű, alkotás. 27. Erős feketekáv. 30. Kiváló teljesítmény. 31. Csirkék „anyja”. 33. Meghirdet. 34. Apartman. 35. Bicepszet edz. 36. Művésztagja van. 38. Nem messzi. 39. Dúsgazdag ember. 40. Amerre. 42. Szent szobor. 44. Lombosönyeg. 46. Páros csel! 49. Verses műfaj. 52. Az indium vegyjele. 54. Masni része!

				9							
		5	1	3		8					
3	9		2			6					
							2				
		1						3	5	7	
		6									
	6	2	3	4						1	
	8			2		5					
	3					4					

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

7	2	9	1	5	8	6	4	3
6	3	1	2	4	9	8	7	5
4	5	8	7	3	6	1	2	9
2	9	4	8	1	5	7	3	6
5	8	6	4	7	3	9	1	2
3	1	7	6	9	2	5	8	4
8	6	3	9	2	1	4	5	7
1	7	5	3	6	4	2	9	8
9	4	2	5	8	7	3	6	1

A kecskepásztor fia

Volt egyszer, hol nem volt, hetedhét országon túl, volt egy kecskepásztor. Annak a kecskepásztornak volt egy fia. Az a fiú a kecskével egy hegyoldalban volt, ott legeltette a kecskéket az oldalban; hanyatt feküdt, még el is szenderedett. Hát ahogy elszenderedett, egyszer csak megnyílik előtte egy ajtó. Ő meg felkel fektéből, megnézi, miféle ajtó az. Látja, hogy pinceajtó. Fogja magát, és megy a pincébe.

Hát a pincében annyi kád volt, hogy azt se tudta, hova nézzen. Egyik tele volt arannyal, a másik tele volt ezüsttel, a harmadik tele volt gyémánttal, a többi kád mind tele volt pénzzel. Az arannyal telt kád tetején volt egy aranyke, előtte négy aranyökrös, s egy aranyember fogta az ekét.

Megfogta a fiú az aranyekét a négy ökrrel s az emberrel, s vitte ki a pincéből. Volt egy csipkebokor, elvitte oda, betette alá, betakarta. Akkor elment vissza, a kalapját megrakta az ezüstpénzből. Elvitte a bokor alá, azt is betakarta.

Mikor harmadszor visszament, addig ácsorgott, addig csodálkozott ide és tova, hogy az ajtó betevődött.

Ott állt, azt se tudta, mit tegyen. Amikor megéhezett, előjött egy nagy ember, adott a kezébe egy gombolyag követ, azt megnyalta, s elverte az éhségét. Mikor megszomjazott, megint eléje

állott a nagy ember, adott neki egy más gombolyag követ, megnyalta, s elverte a szomjúságát.

Így élt hét esztendeig. A hetedik esztendőben már a gúnya is leszakadt róla. Akkor megnyílt az ajtó, ő kapta magát, s egyszeriben kijött onnan. Nekiállott, s megjegyezte, hogy merről nyílik az ajtó. Aztán ment a bokorhoz, megnézte az aranyekét, az aranyembert, vajon még ott van-e. Hát ott volt az aranyke is, az aranyember is, az ökrök is. Elmegy a másik bokorba, megnézi a kalapját, ott van-e a pénz. Hát az is ott van.

Kapta magát, s elment, fát hántott, s a fahéjból csinált egy nagy kupát. Aztán szedett egy csomó keserűlaput, abba beletekerde a derekát, s fahéjjal odakötötte magához. Azzal az aranyekét az ökrrel s az emberrel beletette a kupába, hogy ne lássák. A pénzt meg melléje.

Az apja már el is feledkezett róla. Azt gondolta, hogy meghalt valahol. Hát egyszer csak hazaállt a fiú, meg az aranyökörrel, aranyekével, aranyemberrel s a pénzzel.

Az apja nagyot nézett. – Ej, fiam – mondja a fiának –, te hová lettél úgy el? Már azt gondoltam meg is haltál.

– Édesapám, én így meg így jártam – mondja a fiú. – A kecskéket legeltem az oldalban, ledőltem hanyatt, el is szenderedtem már, mikor meg-

nyílt előttem egy ajtó, s be mentem rajta. Hát egy pincébe kerültem. Sok kád volt ott, mind tele pénzzel. Ez az aranyke, aranyember, négy aranyökrös egy aranyos kádnak tetején volt, abban a

helyben kihoztam onnan. Betettem egy csipkebokor alá, betakartam, akkor visszamentem, teleraktam a kalapom ezüstpénzzel, azt kihoztam, betettem egy másik bokor alá. Mikor harmadszor visszamentem, akkor az ajtó becsattant, betevődött, és én ott maradtam bent.

– Hát édes fiam, te mivel éltél idáig?

– Mikor megéheztem, egy nagy ember előállott, adott nekem egy kicsi gombolyag követ, megnyalintottam, s elverte az éhségét. Mikor

megszomjaztam, akkor megint előállott, ideadott egy kicsi gombolyag követ, megnyalintottam, s elvertem a szomjúságot. Így voltam egészen hét esztendeig a pincében.

– Hát hol aludtál? – A kopasz földön – mondja a fiú. – Megjegyeztem a helyet, ahol be lehet menni a pincébe, menjünk el oda, ásunk ki, s menjünk be.

El is mentek az apjával oda. Kezdték ásni, meglették az ajtó. Azután kivette zsebéből a kulcsot, s kinyitotta az ajtó. Benézett a pincébe, meglátta az apja a sok kádat a pénzzel.

Azt mondja a fiának: – Na, fiam, ezzel mi sem mire se tudunk menni. Hanem hívjuk a keresztapádat.

Volt egy nagygazda komája. Azt mondja neki az ember: – Na, komám, szekérrel s ökrökkel jöjjön, mert kaptunk pénzt.

El is mentek, megnyitják az ajtó.

Azt mondja a nagygazda: – Legelsőbbben az aranyos kádat húzassuk ki az ökrökkel.

Rákötötték a láncot az aranyos kádra, a négy ökröt elébefogták. Kezdenek húzni, amikor azt mondja a nagygazda:

– Na, komám, ebből nekem több kell, mert az én ökröm húzza ki!

Alighogy kimondta, a lánc lepattant, a kádak úgy eldörömböltek, úgy elmentek a föld alá, hogy semmit se láttak.

– Látja komám – mondja a kecskepásztor –, ha nem kezdett volna alkudozni, most megvolna a pénz.

De a nagygazda nem nyugodott meg, nekilátott, fogadott magának embereket. Éjjel elmentek a pincéhez, s kezdték ásni azt a helyet. Addig ásták, addig ásták, míg az egész hegy meglaposodott. Mégse találtak rá a kádakra.

Nekilátott a szegény ember, elment a fiával, ásni kezdték, és egy kádat találtak, tele aranypénzzel.

Hogy meglétkék a kádat, előjön a nagy ember, és azt mondja a fiúnak:

– No, te hét esztendeig itt voltál, apáddal ketten rakod-

jatok meg, aztán menjetelek.

A fiú meg az apja, ketten a két zsákba annyi pénzt raktak, amennyit a maguk erejéből el tudtak vinni az aranyból.

Azzal elkezdtek gazdálkodni. Vettek maguknak marhát, ökröt, tehenet, mindent.

Irigyelte őket a nagygazda.

Azt mondja a feleségének: – Te, feleség, milyen szegény volt ez a mi kománk, most meg mindjárt megelőz minket a gazdagságban. Még egyet próbálok, fogadok embereket, elmegyünk ásni, hátha kapnánk valamit.

Megint fogad embereket, elmennek a pincéhez, megint ásni kezdtek. Addig ástak, hogy megtalálták az ezüstpénzt.

Azt mondják a napszámósok neki:

– Már most megfoghatjuk a kádat, de nekünk több kell belőle, mert mi dolgoztunk, nem maga.

Mikor ezt kimondták, a nagygazda kapzsín megölelte a kádat. De a kád úgy elment a föld alá, hogy a nagygazdának egyik karját is elvitte. Így maradt a nagygazda ott a nagy semmivel.

A kecskepásztor fia meg elvett egy szegény lányt. Csaptak nagy lakodalmat, még most is élnek, ha meg nem haltak.

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese c. könyvéből

Tizenkét hónap a természetben

Szárca, hattyú, tőkés réce, bíbic a Rétyi-tónál. Az utóbbi években minden tavasszal megjelenik egy pár hattyú a Rétyi-tónál. Megegy, hogy egy hétig is elidőznek, örömmünkre, majd valahova továbbállnak, és egy újabb évet kell várni, hogy újra láthassuk őket. A nagyméretű bütykös hattyút nem lehet összetéveszteni más madárral, fehér színe, hosszú nyaka, piros csőre, a hímeknél csörtővük felett a nagy fekete bütyök, jó ismertető jel. Töb-

ben is kilátogattak megcsodálni, lefotózni a nem túl bizalmasan viselkedő madarat. Ahogy valaki fényképezőgéppel a hattyú irányába közeledett az rögtön igyekezett túloldalra. A „gyurgyalg csapat” egyik tagjának mégis sikerült lefotózni, a többi képet a oldalon tekinthetitek meg.

Barázdabillegető repült át a tó tükre fölött, először a jellegzetes hangjára lettem figyelmes, és csak később pillantottam meg a madarat.

Nemrég érkezett a vándorút. Száraz sás között verebek csiripeltek a napos idő akár az embereket, őket is jókedvűre derítette. Néhány példány meg is fürdött a tó vízében, és csak akkor szálltak fel a közeli fűzfára, mikor egy áttelelő méretes béka a vízből kidugta a fejét.

Kerti rozsdafarkúak zigzagosan repültek szorosan egymás mögött, majd hirtelen leszálltak egy farakásra. Tavaly itt, a hétfégi háznál figyeltem meg egy

kerti rozsdafarkú család életét. Lehet épp ez a pár volt, nem tudom, mindenképp jó volt újra látni a rozsdafarkúakat. A magasban ölyvek „hié” kiáltása hallatszott, távcsővel figyeltem a köröző ölyveket. Ekkor egy harmincfős gólyacsapat került a látómezőbe. Hazaérkeztek a gólyáink! Sok helyen már a fészekben állnak, de még mindig van üres fészék. Bíbic kiáltására lettem figyelmes, egyedül szelte át a tó légterét, és szemmel láthatóan, nem érezte jól magát, magányosnak tűnt. Kibálását csak a felriadt tőkés récék hangja nyomta el.

Égerfán széncinege kutat át minden rést, a nyírfá legfelső ágán zöldike „zsiroz”, az út menti jegenyesoron tengelicek énekelnek, az akácfa erdei pinty csattog, a mező fölött pacsirták énekelnek, dolmányos varjak kárognak. A hajnali erdőben rigók, füzikék, vörösbegyek, csuszkák koncertje szól. Kedves gyerekek sétálatok ki egy tópartra, erdőszélre, javában zajlik a madárvonulás, napról napra érkeznek haza vándormadaraink, feléledt a természet, biztos, hogy találkoztok madarakkal.

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Bütykös hattyú

Csináld magad!

Jancsi és Juliska papírtányérból

Készítsd el Jancsit és Juliskát, csak fehér papírtányérra van szükséged, és néhány színes kiegészítőre.

Szükséges eszközök: két darab fehér papírtányér, kartonlap, színes filctollak, sárga cérna és szalag.

Elkészítés: a papírtányérból vágd ki a fejek formáját a képen látható ábra szerint, majd kezd el festgeti a darabokat. Juliskának

fessél a színes filctollakkal szemet, orrot, száját, pírt az arcára. A sárga fonalból ragassz haját neki, a szalagot pedig kösd csokorra, és ragaszd a nyakához. A pártáját ragaszd fel a hajára. Jancsinak fekete kartonból (ha nincs te is befestheted feketére) vágj kalapot, és ragaszdthatsz rá egy négy-szög alakú csattot is. Utána a színes filctollal fessd meg neki is az arcát. Jó szórakozást!

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette